

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik mindenhó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész óvre 12 pengő, félővre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csokkuzámia: 25.342
--	---	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország fajtámadásában.*

Amen.

Állampolgári kötelesség.

Az egyik utóbbi parlamenti ülésen azt válaszolta a belügyminiszter úr egy razzia-ügyben interpelláló képviselőnek, hogy ha valakivel szemben valamilyen látszat felmerül, állampolgári kötelessége ezt a kis kellemetlenséget elvselni és igazolni magát.

A közbiztonsági szempontból vett állampolgári kötelesség miniszteri leszögezése és kiemelése az ország színe előtt jól jön a csendőrségnek, mert mi tudjuk csak igazán, mennyire nem állhatja az igazoltatást a magyar ember. Nagyon is ráfér a mi közönségünkre ezen a téren az intelem, mert nálunk még mindig az a közfelfogás, hogy az igazoltatás létjogosultsága a rongyos ruhánál, piszkos csavargókülsőnél kezdődik, de ott mindjárt be is fejeződik. Akinek nincs legalább három folt a ruháján és nem sötétlik az állán kéthetes borosta, az igazoltatásban szem lyi jogaiba sértő és megszegyenítő beavatkozást lát és felháborodott, hangos panasszal szalad jogorvoslat után. Mert az egyébként tiszteletreméltó fadusi gyógyszerészsegéd elvárja, hogy legalább három örs csendőrsége személyesen ismerje; aki valamiféle frásztalt, jobbmeneteli műhelyt, vagy műkedvelő dalárda-alelnöki tisztséget mondhat a magáénak, még szélesebb körben követeli meg a tekintéllyel járó közismertséget, ha pedig darab birtokoska is a talpa alá sikeredett, akkor legalábbis megyszerte illik és kell mindenkinek tudnia, hogy ő kicsoda.

Nálunk mindenki Valaki akar lenni, de csak egyvalaki a sok közül — senki. A nagy közös érdekekbe való személyi beolvadást, aminek olyan szép példáját látjuk Németországban, Angliában és sok más országban, az állampolgároknak ezt a személytelen-séget és azonosságát nálunk nem szívesen vállalják az emberek, mert magyar fogalmak szerint még mindig az a fő, hogy kiki a maga akármilyen szűköcske és jelentéktelen életportáján is, de úr legyen s azt azután tudja is róla minél szélesebb határ. Ez az oka, hogy például az igazoltatás közbiztonsági jelentőségével, tehát közérdekű voltával nincsenek tisztában az emberek s ha jobbruhás-létükre mégis igazoltatja őket a csendőr, ez már hallatlan sérelem s a panaszhangok feljutnak a parlamentig is. Pedig hát mi van abban, ha megkérdezi a csendőr valakitől: kicsoda-

kicsoda, honnan jön s hová tart, hol, miből és hogyan él? Értjük, hogy az, akinek van a rovásán valami, tart ezektől a kérdésektől, de hogy a tisztos-séges ember miféle veszedelmet lát ebben az érdeklődésben, az igazán nem világos előttünk.

A kifogástalan külső ugyanis még nem igazolás. Mi csendőrök már csak szeretjük az ilyen külsőt, de tapasztalataink azt mutatják, hogy amit a kifogástalan külső takar, az közbiztonsági szempontból nem mindig olyan kifogástalan és sokszor ráfér az ellenőrzés. A mi szemünkben mindenki gyanús, aki él, mert a bűn útjai kiszámíthatatlanok és egyáltalában nem lehet azt állítani, hogy csak a rongyos ruha alatt kanyarodik a lélek ezekre a sötét utakra. S amikor mi a bűn szövevényes útjait nyomon kísérjük, ebben a keresgélésben nem torpanhatunk meg a rendesebb külső előtt, mi senkivel szemben sem mondhatunk le elemi ellenőrző eszközünkrol: az igazoltatásról. Akinek rendben van a szénája, úgylis udvariasan tovább engedjük, de a bűnös fennakad a hálón és nemcsak nekünk, de a közérdeknek is ez a fontos.

Manapság különösen nem tágíthatunk ennek a hálónak a szemein, sőt! Nagyon jól tudják a bűnözők, mi ereje van a külsőnek és élnek ezzel a fegyverrel. Jólvasalt ruha, borotvált arc, netán irattáska a hónaljba és kész az igazoltatás elleni személyes mentesség bűvös fedezéke. Ha még hozzá a biztos fellépés is megvan, az igazoltatás során könnyű megjártszani a műfelháborodást s ha beugrik a csendőr, egy bűnnel több, ami homályban marad.

Általában nincs panasz, hogy a csendőr könnyen kiszolgáltatná magát az ilyen állítzességnek és a közönség túlérzékenységének, de azért a kényesebb igazoltatást nem egy csendőr szívesen elkerüli. Tart az összekoccanástól, tiltakozástól és az lyesmivel járó bonyodalmaktól, magyarul: a kivizsgálástól. Nem mindig jelent ez a fékező tartózkodás szolgálati mulasztást, de mégis megtöri a szolgálati lendületet s ezeket a töresekben aztán a szemfüles bűnöző könnyedén kíséhal.

Ha tehát megvan az ok: a gyanu, akkor ne törődjék a csendőr külsővel, fellépéssel, társadalmi elhelyezkedéssel, sértődött, vagy akár felháborodott, nagyhangú tiltakozásokkal, hanem igazoltasson, igazoltasson és megint csak igazoltasson. Nem a maga, hanem a törvény nevében teszi, az pedig nem ismer különbségeket állampolgárok között. A gyanu felépítésében legyen a csendőr lelkiismeretes, modorban udvarias, óvakodjék a hatalmaskodástól, de ha egyszer biztos a dolgában, akkor külsőséges gátakat ne ismerjen az útjában. Az előjárók elég erősek ahhoz, hogy az oktalan sértődések és úgynevezett jogkeresések ellen védelmet adjanak.

A helyszínelés jelentősége.

Írta: TOLDI ÁRPAD százados.

A helyszínelésről — a helyszíni szemléről — már sok szó esett, már sokan és sokat írtak róla. Lapunk hasábjain is nem egy tanulmány látott már napvilágot, mely ezzel a tárggyal foglalkozott. Nyilván azért hallatott magáról oly gyakran, mert a multban, jelenben és jövőben is mindig időszzerű, élő kérdés volt, az is maradt és az is lesz. Olyan ez, mint a kenyérgyártás: szüntelen akad róla valami mondani, valami beszélnivaló. Talán legkifejezettebben éppen ezzel a hasonlattal lehetne meghatározni jelentőségének súlyát: a helyszínelés a nyomozás mindennapi kenyere. A helyszínelés rengeteg kérdésének egész tömegével: jelentőségével, céljával, általános és részletes kriminalisztikai szabályaival, elméleti és gyakorlati tudnivalóival, technikai segédeszközeivel és ezek sokoldalú alkalmazásával, a helyszínelés eredményének feldolgozásával és értékesítésével csak egy vaskos kötet lapjain lehetne célszerű terjedelemben foglalkozni. E helyen tehát nem is lehet ez a szándékom. Itt most csak azt szeretném elmondani, mi tette a helyszínelést a nyomozás egyik legfontosabb mozzanatává és miben, hogyan nyilvánul meg a helyszínelő munka kétségtelenül rendkívüli jelentősége.

Helyszínelésről csak olyan bűncselekmények nyomozásánál beszélhetünk, amelyeket térben meghatározható helyen és nem kizárólag szellemi tevékenységgel követtek el. Tehát csak ott helyszínelhetünk, ahol fizikai tevékenység, vagyis testi erők működése nyilvánult meg a bűncselekmény eredményének létrehozása érdekében. Ez a hely pedig nemcsak a tett szorosan vett közvetlen színhelye, hanem mindazokat a helyeket is

helyszíneknek kell tekinteni, ahol a bűncselekménnyel kapcsolatban valami részlettevékenység játszódott le, továbbá ezeknek a helyeknek összekötő útvonalait s a közöttük elterülő tereprészeket. (A továbbiak folyamán a „helyszíni”-megjelölést mindig olyan értelemben használom, mint amilyen fogalmi meghatározást itt adtam.)

Egyik nyomós érv mindjárt a helyszínelés méltó jelentősége mellett, hogy anyagi büntetőjogunk által megállapított büntetendő cselekmények túlnyomó százalékának van ilyen „helyszíne”.

Azon a helyen, ahol emberi testi tevékenység nyilvánul meg vagy ember által használt és irányított eszközök működtek, az eredeti állapottól eltérő elváltozás jön létre, vagyis valamelyes formában megmarad e cselekvésnek, ennek a működésnek a nyoma. E visszamaradt elváltozás vagy nyom törvényszerűen utal az azt előidéző tényre: azaz arra a műveletre, amely azt létrehozta, vagy amelynek következtében elkerülhetetlenül létre kellett jönnie. E megállapításban rejlik a helyszínelés tulajdonképpeni jelentősége. E megállapítás azonban a nyomozás, vagyis az igazságszolgáltatás javára csak a legújabb időkben vált teljes egészében hasznosíthatóvá.

Kétségtelen, hogy az ember fizikai cselekvésének és a velejáró következményeknek ez az összhangja mindenkor fennállott, mégsem mondhatjuk — ha csak az elmúlt századig lapozunk is vissza —, hogy ennek az összefüggésnek ugyanolyan vagy csak megközelítőleg is olyan jelentőséget tulajdonított volna a nyomozás (igazságszolgáltatás), mint napjainkban. Ennek az oka abban rejlik, hogy nyomozásról a szó mai értelmében csak alig néhány évtizede beszélhetünk. Egy helyszínen visszamaradt elváltozás vagy nyom ugyanis

A MAGYAR VITÉZ.

Írta: Dr. TEGZES ERNŐ főhadnagy.

Ki tudja honnét jött? Hol született?
Az ősi Kozmosz melyik hajnalán?
Ott keleten szökönt először karja az égnek,
Hol a nagy síkságok felett szikrázva áll a nap.
A félvilág rémült el hetyke csatáskor,
Új alakja született a tündérmeséknek,
Mikor lova fejét elfordította nyugatnak...
Ez azóta él és azóta mindenki tudja:
Ki a magyar vitéz!

Ős meteoroként zuhant erre a drága földre,
Melyen a testvér avar és hún nép minden rögöt
Turánról hozott, hősi vérrrel teleöntözött,
... És védte örökét Nyugattal, Kelettel szemben,
Vérrészt kültetett dombon, rónán, hegyen,

Ahol most csodák teremnek: ... a magyar búza terem!
Elvzért minden vágy a magyar bástyák alatt:
Hajdú... kuruc... hősöd meghalt, ... de magyar maradt!...
A hős magyar vitéz!

Egyszer egy napsfényes vidám nyári reggel,
(Ott künt pacsirta szólt az égbolt alatt)
Katonák indultak el nótás seneggel.
És fegyver dördült és a pokol a földre szakadt!
Négy éven át harsonzózt fölöttünk a halál!
Te tudod! ... Ott harcoltál a sabáci csatákon!
Rongyosan, ehhez megvívta Komarowot!
Hídba hullt rád repülőbomba, akna, gránát:
Véres mellel álltál gögös, idegen határon,
Drága magyar vitéz!

Egyszer egy ködfátylas csöcs őszi reggel,
(Kis kertekben halvány őszirózsa nyilott)
Mindent összedöntöttek gyilkos kezekkel! ...
És akkor ... eleven testről letépték ... a kosícot! ...
... Vad özönvíz szaggatta az úrpa magyar partot ...
... Minden elveszett már ... az itélet kürtje zengett ...
Csoda segíthet csak ... és segített a csoda! ...
Bizos kezekkel állt a süllyedő kormány mellett ...
És felemelte újra a partbanullott hardot
Az új magyar vitéz!

Most itt jár ő közöttünk öklöbvert kézzel,
Mindennap elnéz Keletnek, Északnak, Délnek:
Ott üheg a Bánság, Erdély, ... a Rákóczi földje ...
... És a szívében ott ég egy ősi vágy örökre ...

nem jelentkezik mindig szembeszökően és mindenki előtt felismerhetően, sőt sokszor éppen azok a nyomok vagy elváltozások a legjelentősebbek, amelyek jelenlétének megállapítása bizonyos szaktudást igényel vagy amelyek jelentőségének megvilágítása tudományos vizsgálatot követel. Ezek a lehetőségek régen nem voltak megadva. Régebben a nyomozás nem is volt különválasztva az igazságszolgáltatástól: a bíró ítelt a megjelent felek és tanúk vallomása alapján, de nem nyomozott; ez a panaszos dolga volt. A bizonyítékokat törvény határozta meg (kötött bizonyítékok rendszere). Ha ezek megvoltak, a bíró köteles volt elítélni a gyanúsítottat. Legértékesebb bizonyíték az elismerés és a tanuvallomás volt. A tárgyi bizonyítékoknak alig, a közvetett bizonyításnak pedig egyáltalán nem jutott szerep. Az döntötte el az ügyet, amit a sértett, tanúk és a gyanúsított előadott; sőt volt idő, amikor a gyanú is elegendő volt; nem is szóva a középkori hírhejt istenítéletekről: a tűz-, parázs-, mérge- és vízpróbákról és a borzalmas kivallatásokról. Ilyen viszonyok között helyszínelésről a mai értelemben természetesen beszélni sem lehetett volna.

Az emberi felvilágosodás, a büntetőjog emberiebbé irányzata és a természet jelenségeinek és törvényeinek tudományos megismerése merőben új irányt szabott az igazságszolgáltatásnak is. A nyomozást külön szerv végzi. A bizonyítékokat a bíróság szabadon mérlegeli. A bűnügytan rendszeres, tudományos művelésének eredményeként a személyi és közvetlen bizonyítékok háttérbe szorulnak a tárgyi és közvetett bizonyítékok okoszerű rendszerével szemben. Ahogy nőtt a maradandó és változatlanul rögzíthető tárgyi jellegű adatok bizonyító ereje, úgy nőtt jelentőségében a helyszín, illetve a helyszínelés is, mely ezeket a tárgyi jel-

legű adatokat szolgáltatja. Mondhatjuk tehát, hogy a helyszínelés jelentőségét a tárgyi jellegű adatok és ezeknek a közvetett bizonyításra való felhasználása alapozta meg. A tárgyi bizonyítékoknak, vagyis a bűnjeltek nevezhető legkülönbözőbb dolgoknak és tárgyaknak, úgyszintén az ezeken — esetleg a testen is — feltehető elváltozásoknak és sokféle nyomnak az igazságszolgáltatás részére történő valószínű és megdönthetetlenül hiteles kiértékelését pedig csakis a nyomozásban legújabbkor, tudományosan megalapozott művelése tette lehetővé. A kriminalisztika mindent a saját hasznára fordít, amit csak a szűk tudományok e téren nyújthatnak, sőt egyes tudományágakba, ezeknek különleges bűnjogi szempontokból való művelésével is bekapcsolódik, életrekelteven ezáltal a bűnjogi szak-tudományok tekintélyes sorát.

Ma már méltán mondhatja a nyomozásban, hogy „a helyszínelés az adatgyűjtés legfontosabb eszköze”, hogy „a jó helyszínelés alapja a sikernek” és hogy „a néma helyszín mindent elmond, csak érteni kell hozzá, hogyan kell megszólaltatni” stb. Arra pedig, hogy a néma helyszínt hogyan kell beszédessé tenni, megtanít bennünket a nyomozásban, és aki nyomozni akar, annak meg kell ezt tanulnia. Végérvényesen szakítottunk már azzal az avult és veszedelmes felfogással, hogy elég a nyomozáshoz az egészséges, józan paraszti ész a kinek ez megvan, az tud is nyomozni. Nem tud! Nem is tudhat! Legfeljebb számos balsiker és tévedés árán, a maga és a közbiztonság kárán megtanulhatja azt, amit már akkor kellett volna tudnia, amikor az első nyomozáshoz hozzáfogott.

A helyszínelés csak úgy tehetett szert mai jelentőségére, csak úgy foglalhatta el kétségtelenül tekintélyes helyét a nyomozásban, hogy a nyomozók elsajátít-

*Ékét tart izmos kezében, járja a rétet...
Nem tudja felejteni a hősi regéket...
...Hajnali harangzengés valahol a Csíkban...
Végtelen, kalászos, szép bácskai róza...
Száradni busongó, lágy vágyölgyi nóta...
...Remegve áll itt a pusztító lélekviharban
Ma a magyar vitéz!*

*Fent Budán... a várban, zászlót csattogtat a szél.
Mikor csillagok kinyílnak, bizva arra néz,
Esküjét újítva minden hál magyar vitéz!
Lelkében az ősök csatadala így beszél:
„Amíg magyar csillag ragyog fent a magyar égen,
Amíg magyar bicska rang a magyar rónaságon,
Amíg magyar szó zenél a dalos magyar ajkon,
Amíg Csaba vezér ott él a magyar mesékben:
Helyén áll mindhalálig, mindhalálig, mindhalálig
A magyar vitéz!”*

Bövény.

Írta: ORMOS GERŐ.

Az asszony puha pokrócot vitt neki a kertbe, leterítette a gyenge tavaszi fűre s várakozott, vajjon mikor fordul vissza a patakpartról. Mikor újra el bámulni az apró, szennyes vizet, melyet a hegyek tavaszi vedlése tarkított.

De az ember nem mozdult.

Kicsit szétvetette erős lábait, zubbonyát kibontotta

a nyakán, mert úgy érezte, meg kellene fulladnia tőle. Pedig húsz éven át könnyen bírta. Szinte ránőtt a testére, húsára. Egyforma büszkeséggel viselte dolgos hétköznapiokon s parádés ünnepeken. Nemcsak a testét öltöztette bele, hanem a lelkét is.

A fickádozó patakvizen fűcsomó bukik elő időnként, azt követi a szemével. Úgy tűnik neki, gyengén lát már. Mintha nagyon messze lenne tőle az a bujkáló, úszó fűcsomó.

Elmosolyodik ezen. Az motoszkál az agyában, hogy az ember is így bukdácsol valahogy az életben. Űszik, úszik, aztán elmerül a vízben s gyengébben, öregebben kerül felszínre.

Megrezzen kemény szája felett a szürkülő bajusz s azt morogja fanyar mosollyal:

— Bövény... Bövény...

Bövénynek hívták a társai. Egy jó arasszal kimagaslott felettük, vállai is majd kétakkorák voltak, mint a többié. Ha goromba telek idején hosszú órákon át portyázott a magas hóban, mindig nagy nevetéssel toppant be a laktanyába.

— Táncoltam, fiúk!...

S abban, ahogy ezt mondta, valami igen tiszta, ragyogó fiatalság csengett. Mintha az erő, a kitartás nyilatkozott volna meg a szavaiban, mozdulataiban. Amikor mások fáradtan álltak az ágyra, akkor ő, a Bövény, fűtyörészve futott ki az udvarra, megdörzsölte karjait, mellét a szikrázó hóval s reggel olyan üdén kelt, mintha betek óta pihenne.

Aztán maga mellé vette ezt az aprócska asszonyt,

tották, rendszeresen megtanulták azt a rengeteg és sokoldalú tudnivalót, amit a helyszínelés nélkülözhetetlen követelményként támaszt a nyomozóval szemben. Mennél gazdagabb a nyomozónak kriminalisztikai szak-tudása, mennél körültekintőbben, alaposabban és ügyesebben tudja végezni a nyomozás — könnyűnek egyáltalán nem nevezhető — tennivalóit, annál értékesebbé válik az általa végzett helyszínelő munka: annál beszédesebbé fog válni a néma helyszín.

A szó igazi értelmében vett helyszínelésről nem beszélhetünk ott, ahol a feljelentő vagy sértett mindent részletesen és pontosan el tud mondani, amit a helyszínből tudni akarunk; ott sem, ahol erről értelmes és jó megfigyelő tanuk tájékoztatnak; avagy töredelmesen beismertő vagy önvádoló gyanúsított vezet bennünket végig cselekményének összes állomásain; de ott sem, midőn az a ritka csendőri szerencse ér bennünket, hogy munkaközben tettenkaphatjuk a „jómadarat”. Ilyen esetekben a helyszínelés munkája nem más, mint a helyszíni állapotnak a feljelentéshez szükséges hű rögzítése az ott található bűnjelkkel és nyomokkal együtt: tehát tisztán gyakorlatias feladat, a szemnek és kéznek a munkája.

A vérbeli nyomozónak nem is ez a terepe. Midőn nincs senki, aki csak egy felvilágosító szóval is segíthetne, amikor néma minden a bűncselekmény színhelyén s csupán a létesített eredmény bizonyítéka a tettenek: ez az az eset, midőn az „igazi helyszínelés” előtérbe lép. Itt már nem a kéznek, de az észnek, a tudásnak jut ki a munka! Világosságot kell deríteni ott, ahol sötét van s nem tudja az ember, hogy hol is lehet elrejtve az a bűvös kapcsoló, mellyel világot gyújthat. Néma tárgyak, esetleg az örökre elnémult áldozatok vannak csak jelen és csak ezektől lehet, — tehát ezektől

kell — megtudni, hogy mi történt velük: meg kell azólatlatni ezeket, velük kell elmondani mindent, amit tudni akarunk.

Mit akarunk mi a helyszíntől megtudni? Mindent, amit csak lehet! Ha lehet, választ a nyomozásnak mind a nyolc kérdésére. De számolhatunk-e azzal, hogy a helyszínelés e sok kérdés mindegyikére felvilágosítást adhat? Vannak esetek, midőn ezzel is számolhatunk, de lesznek olyanok is, midőn kénytelenek leszünk kevessebbel is beérni. Általánosságban azonban nyugodtan mondhatjuk, hogy a helyszínelés eredménye megfelelő lehet minden kérdésre: megmondhatja, tehát, hogy mi történt, hol és mikor történt, ki és kivel követte el a cselekményt, mivel és hogyan hajtotta azt végre. Ezekre, vagy ha adott esetben nem is mindenre, de néhányra mindenesetre egészen pontos és teljes választ kaphatunk. A fennmaradt nyolcadik kérdés a „miért?” Ez a cselekmény indítókára vonatkozik, vagyis kizáróan lelki tevékenység, amit tudni akarunk. Erre a választ pontosan sohasem fogja megadni a helyszínelés, de értékes támpontokat az indítók valószínűsítésére sokszor nyújthat. (Pl. ölés színhelyén értéktárgyak nem hiányoznak: bosszúra, féltékenységre, örökösödési érdekeltiségre gondolhatunk.) A valószínűsített indítók pedig utal a tettesre. Az elmondottakból látjuk, hogy a helyszínelés méltán jutott ahhoz a nagy jelentőséghez, amit tulajdonítunk neki. Azonban ne csak azt nézzük, hogy mit mondhat, hanem azt is, hogy hogyan mondhatja el a helyszín azt, amit némaságában rejtget.

A helyszín beszédessé tételének a kulcsát az okszerű gondolkodás és a mennél szélesebbkörű általános és bűnügyi szaktudás adja meg. E kettő felkötésben alig választható el egymástól: az okszerű gondolkodás elő-

Akkor már jól a negyven felé járt. Kicsit megezüstöztek az esztendő a fejét, de az ereje teljes volt még. Bölénynek érezte magát. Erősnek. Keménynek.

A fücsömöt messzire kapta már a víz sodra, új gazok kerültek eléje s ő egyre mosolygott keserű nézéssel.

Az asszony nézte egy darabig, aztán odaszólt csendesen:

— János.

Bikomolyult az arca s feléje fordult. Haragot érzett, hogy megzavarta a csendet. De hallgatott. Nézte a szepegő asszonyt s a terítőt a fűvön.

— János... kihoztam ezt...

Odalépkedett. Hát azt hiszi ez az asszony, hogy az utolsókat rúgja? Rongyot terít neki a puha fűre, a napon? Arra a fűre, amelyen szivesebben feküdt, mint a vetett ágyban? Tán annyira az arcára van írva?... Vagy a szemeiben lángol, hogy a melle... nem feszül már úgy a zubbony alatt... hogy a vállai is esettek?...

Megállott a pokrócnál.

— Minek ez?

Az asszony ijedten felelt:

— Ha lefeküdnél... Hideg még a föld...

Végigsimogatták a szelíd asszonyi szemek. Nem, ő nem beszél keményen ezzel a vékonyka teremttel. Hiszen jól akar. Hideg még a föld...

Azért odaszólt neki leszegett fejjel:

— Nem fekszem én le... Menjünk be inkább...

Felettük, egy ágon rigó hintázott s bolondos kis nótát füttyült a tavaszba.

*

Sok igazság van abban, hogy némely nyavalyának asszony a legjobb orvossága. Meggyógyultak tőle már súlyos betegek, igaz ugyan, hogy mások viszont éppen az asszony miatt betegek az életnek. Node így van ez minden orvossággal. Egyiken segít, a másiknak árt. Egy kanállal orvosság, kettővel méreg. A helyes út, mint rendszeren, ott van valahol középen. Csak azt kell megtalálni.

A Bölény asszonya például szépen, fokozatosan levetette arcáról a szomorúságot, öregedő, fáradt szemei egyre többször esillantak vidáman az urára. Persze módjával s kiskanállal, nehogy megártaon.

Egy este, amikor odakint későöszi, goromba szél verte az esőt s az ember nagy útról jött meg vízesen, fáradtan, vacsorát adott neki s azt mondta evés közben.

— Jó étvágyad van, hála Istennek!

Pedig éppen csak evett. Turkált az ételben. De most felnézett az asszonyra s nagyot nyelt. Nem mert szólani. Örült, hogy az asszony jó étvágyúnak találja. S mintha tényleg jobban ízlett volna neki az étel.

Átvette az asszony biztatását. Lesütötte szemeit és tömte magát.

— Jó, hála Istennek...

S ezen a napon boldogan feküdt le. Jó étvágya van! Azt már hónapok óta nem érezte, nem hallotta.

feltétele a tudás. Az okszerűség elve azt mondja, hogy a világon semmi sem történik ok nélkül; tehát minden okozatnak megvan az oka, vagyis nincs következmény előzmény nélkül és ugyanez áll fordítva is. Ha tehát valamely ténnyel kerülök szembe, amely lehet a fizikai (anyag) világnak bármely jelensége, nincs más dolog, mint — felismerve e tény — ismereteim tárházában annak előidézőjét, annak az okozóját, vagyis az előzményét megkeresni és máris beszédessé tettem azt, mert ismereteim segítségével megállapítottam, mi az és mi hozta azt létre. Az ok és okozatnak vagyis előzménynek és következménynek ez a kapcsolata (okozati összefüggés, okszerű, logikus kapcsolat) általános, tehát mindenütt megtalálható. A kapcsolat keresése nem más, mint következtetés. Egy lejátszódott bűncselekmény az okozati összefüggések hosszú és hízag-nélküli láncolata. Ha tehát valamely cselekvés folytán a helyszínen létesült és általam felkutatott tárgyi adatokból helyesen következtetek, megtalálom azokat az előzményeket, melyek ezekkel okszerűen összefüggenek, melyek ezeket létrehozták és kapcsolatról-kapcsolatra menve az egész tényállást is felépíthetem.

A következtetés annál könnyebb és annál eredményesebb lesz, mennél többet tudok arról az adatról, amiből kiindulok: mindennek aszerint nő meg a jelentősége, mint amennyi ismerettel arra az adatra vonatkozóan — legyen az valamely dolog, tárgy, jelenség vagy nyom — rendelkezem. Pl. egy helyszínen talált lövedék vajmi keveset mondhat annak, akinek agyában ehhez csak ez az egyetlen fogalom kapcsolódik, hogy „lövedék” és más semmi. Hogy következtessen ez abból a tényből, hogy a helyszínen egy lövedék fekszik, ha idevágó ismeretei a pusztá fogalmi meghatározáson túl nem terjednek? Ha azonban olyan helyszínelőt állítok

oda a lövedékhez, aki tudja, hogy a legkülönbözőbb fegyverekhez milyen lövedékeket használnak, aki felismeri a lövedék anyagát, annak gyári vagy más származását, aki meg tudja rajta állapítani, hogy kilőtt vagy csak elhullatott lövedék-e az, hogy puska- vagy pisztolylövedék-e, hogy sima vagy vontacsövű fegyverből lötték-e ki, hogy régen vagy frissen lötték-e ki, aká a rajta található barázdából ráismer a fegyvercső furatára, inéreteiből a fegyver lüremetére, a löporfútból — esetleg szemecsből — megmondja, milyen löport használtak a lövéshez s végül pontosan megnevezi a fegyvert is, amiből kilőtték; ez a helyszínelő úgy fog olvasni ebből a helyszíni adatból, mint egy könyvből. Amit erről a lövedékről mondtam, ugyanez vonatkozik a helyszíni bármely más adatára is: egy erős-akos fessegetés nyoma hogyan beszéljen, ha a helyszínelőnek egyáltalán nincs szerszámismerete; mit mondhat a feltört vagy kinyitott zár, ha a nyomozó egyáltalán nem ért a zárhoz; a helyszínen talált lábnyomnak is eltörpül a jelentősége, ha abból a nyomozó olvasni nem tud. Nem kívánhatjuk természetesen, hogy a nyomozó esendőr mindent tudjon, mindenben szakember legyen, ami csak egy bűncselekmény nyomozásánál szerephez juthat. Ez lehetetlen. Olyan általános ismeretek megszerzésére és olyan kriminalisztikai szaktudásra azonban törekednünk kell, hogy bármily előforduló adat jelentőségét felismerje és tudja, hogy azzal megfelelő szakértőhöz is fordulhat.

Az itt felsoroltak igazolják, amit az imént az okszerű gondolkodásról mondtam: ez együttjár a tudással. Az „igazi helyszínelő” munkához pedig — mint legfontosabb követelmény — e kettő kell. Abban domborodik ki tehát a helyszíni igazi jelentősége, hogy olyan nyomozó végezze a helyszínelést, aki ért hozzá.

Az a nébány asszonyi szó egészen kiforgatta. Hát tényleg képzelődött volna? Csak ő érezte úgy, hogy valami baj van belül?

A sötétben aztán felbámult a mennyezetre s látta magát erősödni, érezte, hogy egyre jobban feszül a teatén a csendőrzubonya, már a gombok is pattognak róla s harsogó nevetéssel lép be a laktanyába. Majdnem kifutott a száján: Bölény!...

*

Januárban levágták a hízót. Kemény, fagyos napon készülttek neki a munkának, már hajnalban forró teával kínálta az asszony s vidáman állott mellette, amikor öltözött.

— Milyen erős vagy, János.

Gyenge pirosság öntötte el az arcát, titokban megfeszítette az izmait s mosolygott csendesen. Tényleg erősnek érezte magát. A csipkedő, hideg levegő végigfutkosott a bőrén. Kiugrott fürgén a szobából s megmosdott a fagyos vízben. Amint végigtörölte magát a durva kendervászonnal, úgy érezte, megvastagodtak a karjai, kidomborodott a mellkasa. De amikor belebujt ruhába, meleg hullám öntötte el. Megijedt. Csak nem a láz jön? Csak nem a melle?...

De ott látta maga előtt az asszony csillogó szemét, piros száját s egyre hallotta:

... Milyen erős vagy, János...

Ezek a szavak beleharangoztak a lelkébe, ott fic-

kádoztak kemény koponyacsontja mögött, biztatták, tüzelték, erősítették. Erős vagy, János...

Nem érezte a levegő fagyosságát, a kemény hideget, semmit sem érzett, csak az asszony szavainak tüztét.

Amikor leszúrták a hízót, átnyalábolta egymaga s feltette a targoncára, hogy letolják a kertbe s megperzséljék csiklandozó pirosra.

*

A kemény szolgálat valahogy könnyebbnek tűnt már.

Az erő, ami kezdett gyengülni benne, visszahódította a testét. Ha volt is valami baj benne, legyűrte önmaga, nem kellett neki orvos, orvosság, ott volt a legjobb biztató, az asszony. Az igazi asszony. Aki nemcsak azért van az ura mellett, hogy főzzön neki, hanem azért is, hogy étvágyat öntsön belé. Nemcsak azért, hogy a szemébe mosolyogjon, hanem, hogy erőt, kitartást kacagjon a lelkébe.

A tavasz úgy csordult le a hegyekről, mint a színarany. Előatötte fénnel, ragyogással a falut, pompázó ruhába öltöztette a mezőket, fákat s vidámságot öntött az emberbe.

A Bölény, ha kicsit összeroppanva is, de nagyon erősnek érezte magát. Visszaadta őt az asszony önmagának.

Mentek együtt a fiatal, kacagó nyár felé.

Hogy mi a különbség kontármunka és hozzáértő helyszínelés között, azt már tapasztalhatták néha azok a csendőrök, akik ugyanazon a helyszínen rossz és jó munkát is láttak. Midőn kezdeti eredménytelen kapkodás és kísérletezgetések után hozzáértő nyomozó vette át a munkát és szeme előtt, keze alatt megszólalt az eddig néma helyszín, bátorozott irányt adva a nyomozásnak a sikerhez. De sokkal beszédesebben világít rá erre a különbségre egy megtörtént eset, amit elmondok. (Előrebocsátom, hogy tíz év előtt történt, azóta pedig mi csendőrök hétmérföldes csizmákkal haladtunk előre a nyomozás terén.)

A tisztántúli tanyavilág téli csendjében borzalmas felfedezésre jutott egy kis tanya épülethez érkező kocsis. A kis tanya lakóit, az öreg tanyást feleségével együtt az ágyban fejszével meggyilkolták. A kocsis sietve jelentette a dolgot a legközelebbi őrsön. Azonnal járőr ment a helyszínre, az ügyészségnek pedig távbeszélő jelentés. A vizsgálóbíró kiszállt, a leakasztott ajtót boncasztalnak használva, megtörtént a boncolás is, két járőr pedig nyomozott. A bírói szemle annyit megállapított, hogy a felfedezés előtt kb. 3 nappal történt a gyilkosság. A tettesre vonatkozóan nem volt semmi adat. A szomszédcs tanyákban érdeklődve megállapította az egyik járőr, hogy egy cigány járt kb. a kérdéses napon a tanyákon, akit egy közeli téglavetőnél másnap meg is találtak és vallatóra főgták. Tagadott. A szárnyparancsnok elé vezették: persze ott is tagadott. (Tagad, aki hazudik, de az is tagad, aki ártatlan. A cigány most éppen az utóbbi volt: tehát nem lehetett tőle rossznéven venni.)

A szárnyparancsnok kilovagolt a kis tanyahoz és csendben alaposan szemügyre vette a helyszínt, ahogy a bírói szemle és az eddigi nyomozás után megmaradt. A munka reggeltől délig tartott. Az eredmény ez volt: „A tettes este tért be a tanyaúra és éjjeli szállást kért. Az öregek már lefeküdtek, de beengedték. Kenyeret adtak a tettesnek, aki a kanapé sarkában ülve a kenyérral elfogyasztotta a közeli városból papirosban magával hozott tepertőjét. Azután lefeküdt ő is az ajtó mögött lévő keskeny fekhelyen. Itt többször forgolódott, majd felkelt, lámpát gyújtott. Erre az öreg tanyás is felébredt és ki akart szállni az ágyból, a tettes azonban szemből a fejsze élével halálosan homlokra sújtotta. A tanyás visszaesett a feleségére, akinek még ideje sem volt alvó helyzetét változtatni, máris két hatalmas csapással őt is megölte a tettes. Miután egy vödörben lemosta magáról a vért, az egyetlen szegényes lakószobában (a másik helyiség istálló volt) kutatáshoz látott. Előszedte a fiókos szekrényből a tanyás ünneplő ruháját, fehérneműjét és csizmáját. Saját rongyos ruháit mindentől levette és átöltözött parasztnak. A levett ruhát egy csomóba gyűrve otthagya az ajtó mögötti sarokban. A kívülről nyíló kamrában levágott magának egy darabot az ott lógó füstölthusból és szalonnából és ezt is magával vive, eltávozott.” Otthagytott ruhájának és zsebei porának egyszerű nagyítóval történt vizsgálata ezt mondta: „Rongyos, városi napszemesember, aki magyarszén- és bükkfakirakodásnál dolgozott.”

Míndez kizárólag a helyszínen talált tárgyi adatokból volt szóról-szóra így megállapítható. Semmiféle más támpont nem volt, sőt a helyszín sem volt már érintetlen. A két nyomozói munka összehasonlításához nincs szükség magyarázatra. Eredmény: „A szomszédos vá-

ros egyik ipartelepén a szénrakodó munkások felismerték a ruhát. Tulajdonosa kézrekerült még aznap: 4 évet ült Vácott a meggyilkolt tanyás régebbi feljelentése következtében és nemrég szabadult; tettét bosszúból követte el.”

Lehet, sőt valószínű is, hogy több hasonló példát hozhatnánk fel a multból. Sőt! Mennél távolabb menénk, talán annál több akadna. A régebbi „kiderítetlen esetek” talán azért maradtak örök homályban, mert nem akadt nyomozó, aki világosságot tudott volna rájuk deríteni, nem pedig azért, mintha emberileg „kideríthetetlenek” lettek volna. De lehetne-e ezen csodálkozni, ha valóban így is lett volna? Nem. Hiszen minden munkához — még a csizmadiamesterséghez is — fel kell készülni, hogy az ember értsen hozzá és el tudja végezni. Mindent meg kell tanulni. Nyomozni pedig még nem is olyan régen nem tanultunk különösebben, nyomoznunk azonban mégis kellett. Ma már más a helyzet: sokkal jobb, mint régebben volt. Ma már mindenütt vannak szakképzett nyomozóink és évről-évre többen lesznek. Mi már megtanultuk, hogy mit jelen? az „nyomozni” és tudjuk, mit várhatunk a helyszíneléstől. Ha lapunk tanulságos nyomozásait olvassuk, egyszerűbbnél egyszerűbb munkákat látunk: az ügyes és minden tekintetben szakszerű helyszínelő munka gazdag sora dicséri csendőreink nyomozói felkészültségét.

Azért nem olyan egyszerű a dolog, amilyenek talán abból, amit eddig elmondtam, gondolni lehetne. Hol van, melyik az a helyszín, amely nyitott könyv? Amely mindent elmond nekem, amit csak tudni szeretnék? A nyomozónak arra a változatlan, sértetlen belszíni állapotra van szüksége, amit az ott lejátszódott bűncselekmény hozott létre; amelyhez avatatlan kezek nem nyultak, amit senki és semmi meg nem változtatott a cselekmény után. Csak ez a helyszín tükrözheti vissza hiven a rajta törtéteket. Ilyen helyszínt azonban csak ritkán fogunk találni, úgy, hogy a legtöbb esetben a nyomozónak magának kell fáradtság munkával azt a helyszínt rekonstruálni, amit a bűncselekmény létesített. Ki kell küszöbölnie onnan minden olyan zavaró elváltozást, ami a tett és a nyomozó odaérkezése között eltelt időben bekövetkezhetett, különben könnyen tévútra jutna. Különösen felmerül ennek a szükségessége éppen a mi működési területünkön. A falusi lakosság e téren még tájékozatlanabb, mint a városi ember; nem is gondol arra, hogy a nyomozás sikerét veszélyezteti, ha „rendet csinál a feldult szobában”; vagy ha az udvaron leütött áldozatot „kegyelettel beviszi a szobába, megtisztítja a vértől és eltakarítja az udvart”; vagy van-e olyan károsult, aki fel ne forgatná a betörés színhelyét, hogy ellopott és esetleg megmaradt értékeit megállapítsa? Ahová tehát a csendőr helyszínelni indul, sokszor mást fog találni, mint amit szeretne.

Ilyenkor rövid áttekintés és tájékozódás után az legyen az első teendője, hogy a tett, illetve a tettes által létesített helyszíni állapotot állítsa helyre. Ez türelmes és gondos összehasonlító munkával legtöbbször sikerülni fog. Azt a helyzetet, amit odaérkezéskor talált, mindenesetre rögzítse. Ezután állapítsa meg, hogy a tett óta ki fordult meg a helyszínen és azon mit változtatott, mit csinált ott: kíváncsiskodott, takarított, rendezgetett, elsősegélyt nyújtott? stb. A helyszínen utólag megfordultak mind jóhiszeműeknek tekintendők-e, vagy feltehető-e, hogy a tettes, a bűnsegéd vagy bűnpártoló jelent meg később a helyszínen, hogy ott tettének nyomait eltüntesse vagy félrevezetésre alkal-

mas helyzetet teremtsen? Meg kell ilyenkor gondolni az időjárási viszonyokat: eső, hó, szél, nap, fagy milyen elváltozásokat idézhetett elő? Maga az eltelt idő (pl. néhány nap) milyen hatással lehetett a helyszín állapotára? Állatok: lábas jószág, kutya, macska, egér, patkány, vadak, baromfi, madarak, rovarok, férgek előidézhettek-e változásokat a helyszínen?

Ha vannak olyan emberek, akik a helyszín eredeti — tehát még a bűncselekmény előtti — állapotát jól ismerték, rögzítse ezek bevonásával, — amennyiben jó-hiszeműeknek tekinthetők, — a helyszín eredeti állapotát is.

Ebből a sokoldalú összehasonlító munkából eredményként annak az állapotnak kell kivilágosodnia, amit ott pontosan a bűncselekmény létesített. Olyan ez, mint egy számtani művelet, amidőn adva van három ismert adat és ezekből a negyediket kell pontosan kiszámítani. A helyszínelő munka lényegét csak ezután végezheti el a helyszínelő: ezt a helyszíni állapotot kell beszédessé tennie, ebből kell olvasnia.

A helyszínelés teljes jelentősége csak úgy juthat érvényre, ha mindazt, amit eredményezett, változatlanul úgy bocsátja a csendőr az igazságszolgáltatás kezébe, hogy a vádló és a bíróság ugyanazt lássa, amit ő látott, ugyanarra a meggyőződésre jusson, amire ő jutott. A helyszínelés munkáját tehát a jó feljelentésnek, pontos leírásnak, rajznak, képnek s minden hozzátartozó tárgyi bizonyítéknak kell kiegészítenie. Ha ez nincs meg, a legilgyesebb helyszínelő munkának is elvész a jelentősége.

Idegen-és önkezü akasztások.

(Közlemény a m. kir. Erzsébet Tudomány Egyetem Törvényszéki Orvostani Intézetéből. Igazgató: Dr. Entz Béla egyet. ny. r. tanár.)

Írta: DR. BEÖTHY KONRÁD egyet. magántanár, törvényszéki orvos.

Jóllehet egészen mindennapos dolog, hogy akasztásos halállal van dolgunk, mégis — tapasztalataim szerint — azt kell mondanom, hogy nincsen még olyan halálnem, amelynél annyi téves felfogás uralkodnék a köztudatban a halál okát illetően, mint éppen az akasztásos halálnál, másrészt pedig az akasztásos halál körülményei is lehetnek olyanok, hogy a jogi tényállást illetően nem egészen járatlan embereket is zavarba hozhat, amikor azt kell eldönteni, vajjon önkezü-e az akasztás, avagy idegen kéztől származik-e az?

Hogy ezekkel a dolgokkal tisztában legyünk, bizonyára hasznos lesz az, ha kissé részletesen — azonban korántsem kimerítően — szólok erről a halálnemről. Annál inkább szükségét látom ennek, mert szakembereket is zavarba hozott már ez a kérdés.

Példa erre egészen röviden a következő: A sz.....i csendőr az 1. képen feltüntetett, akasztásos halál alkalmával sajátságosnak találta azt a helyzetet, amelyben a fiatal ember az akasztó kötélen függött s anélkül, hogy a holttest helyzetét megváltoztatták volna vagy a környezetben eszközölték volna a legkisebb változtatást:

szíves tanácsadásért fordultak a törvényszéki orvoshoz, dr. Görög tanárhoz, aki az első pillanatra megengedte annak a felvételét, hogy önkézi s nem idegenkezű akasztásról van szó, ami a későbbiek folyamán teljes beigazolást is nyert. A képen látható, szemes gabonacsomó egészen érintetlen volt, idegen lábnyomokat, dulakodásra utaló rendtelenséget vagy olyan más változást a holttest környezetében s magán a holttesten is: nem találta s ennek következtében csakis önkézi cselekedet okozhatta a fiatal, akasztott ember halálát.

Sajátságosnak tünt fel a helyszínrre érkező csendőröknek az, hogy a holttest nem lóg szabadon a kötélén, hanem — jóllehet rogyant térdel, de — áll, a cipő talpára érintette a talajt. Az ember hozzá van szokva ahhoz, hogy ha valakit akasztva találnak, a lába nem éri a földet, hanem valóban „lóg”, kisebb-nagyobb magasságban a föld (vagy más talaj) felett.

Valóban így is van. De csak típusos akasztás alkalomával, amelynek a lényege az, hogy a testsúly egészen ránehezedik az akasztó kötéltre, az akasztási pont a fejétől, helyesebben a tarkó fölött van s a test szabadon lóg az akasztó kötélen. Nem így áll azonban a dolog akkor, amikor az akasztás módja ettől eltérő, azaz, amikor atípusos akasztásról van szó. Az atípusos önakasztás a legkülönbözőbb testhelyzetben és módon lehetséges, amelyeknek végere ménye a kívánt cél: a halál mégis bekövetkezik. Ezekről a módokról s egyben a halál okáról szeretnék néhány szót szólni. Mindenekelőtt azonban azt szeretném kijelenteni, hogy egyáltalán nem helytálló a köztudatban elterjedt ama felfogás, amely szerint az akasztásos halálhoz feltétlenül szükséges az, hogy az akasztott ember nyakát kifecamítsák, nyakcsigolyát összetörjék, orrát-száját befogják, hogy az akasztott ember levegőt ne kapjon, stb. Mert hiszen ki fogja be a száját, orrát, ki ficamítja ki a nyakcsigolyáját, ki töri el a nyakát azoknak az öngyilkosoknak, akik saját maguk végeznek ilyen módon magukkal? Folyton arról beszélnek, hogy a hóhér hogyan manipulál az akasztott ember arcán s ezt a manipulációt magyarázzák éppen félre s nem veszik tekintetbe nagyon sokan, hogy minden manipulálás nélkül is éppen úgy bekövetkezik a halál, mint a hóhér és két segédjének közreműködésével. Az egész manipulálásnak a célja az, hogy az akasztásos halálnak egyik szakaszában, az úgynevezett görcsös rángatózások szakában megakadályozza azt, hogy az izmok görcsös összehúzódása alkalmával az arcnak kínos arckifejezése olyan elrémitőleg basson a nézőkre, akik mindnyájan azt hiszik, hogy az akasztott ember rettenetesen szenvedhet. Tehát nem arról van szó, hogy a nyakcsigolyát (vajon melyiket, mert hiszen ebből 7 van) eltörje, vagy kifecamítsa a hóhér — hiszen még senki sem halotta, hogy melyik pillanatban reccsent a csigolya az állított törés alkalmával és boncolásnál sem találtunk még eddig sohasem ilyen csigolyatörést — hanem legfeljebb arról van szó, hogy az ujjaival kisimított állapotban tartsa az arc mimikai izmait, hogy elfedje a rángatózásokat, majd végül azért, hogy az akasztott ember fejére borítsa a lepel, amikor az orvosok megállapították, hogy a halál beállott.

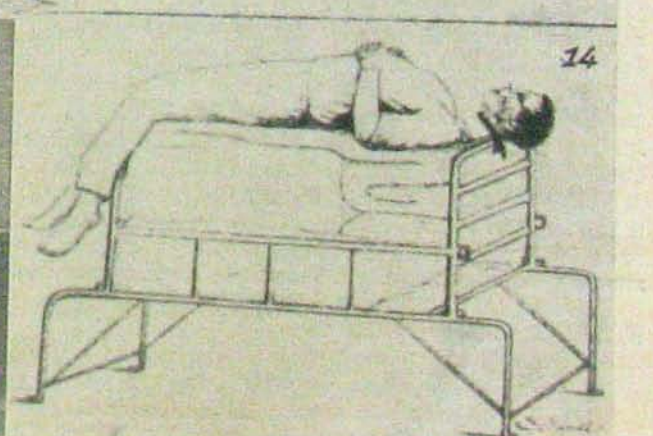
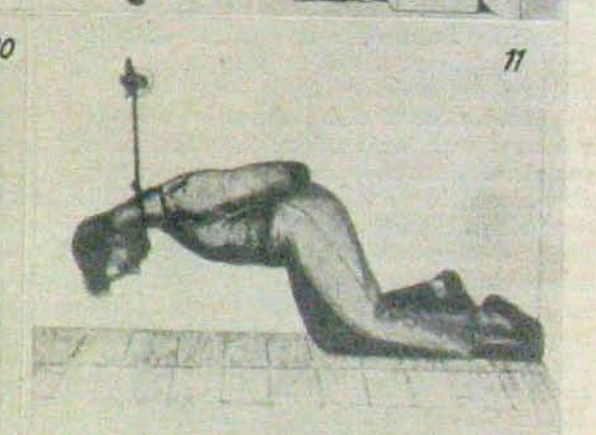
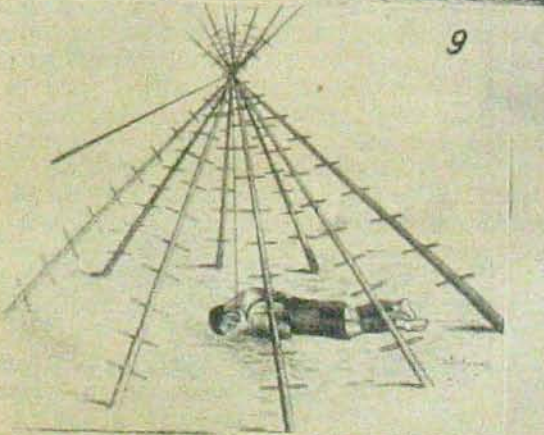
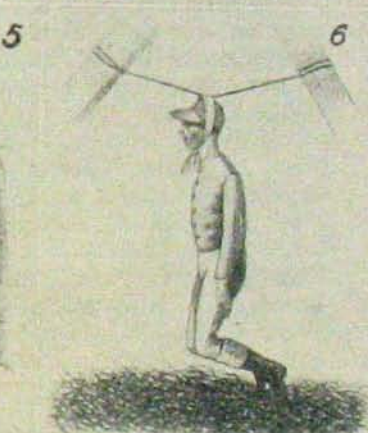
Egészen más magyarázata van annak, ahogyan az akasztott ember meghal. A magyarázat egyrészt az, hogy amikor az akasztókötéltre nehezedik a test, akkor a nyaki képletek közül többek között a légutak is annyira összenyomódnak, hogy azoknak belvilága egészen elzáródik, tehát a hiábavaló lélegzési kísérletekkel együtt nem juthat levegő a tüdőbe s az akasztott ember valóban megfullad. Egy másik magyarázat pedig az, hogy nyomás

alá kerülnek azok az idegek, amelyeknek nagy szerepük van a szív működésben, tehát a nyomás miatt most ezek az idegek benuznak meg, működésüket tovább nem tudják folytatni s így a szív megáll, az akasztott meghal. Hogy azonban még sem ezek a legfontosabb tényezők, az azt mutatja, hogy olyankor is meghal az illető, ha a légutai szabadok, mint pl. abban az esetben, ahol egy férfi felakasztotta magát s akin előzőleg légcsömetszést csináltak. Az illető meghalt, jóllehet egészen szabadon tudott lélegezni. Tehát egy másik okot kell keresni arra, hogy mégis elpusztul az illető. Ez a másik ok pedig az, hogy az akasztókötélék összenyomja az összes nyaki képleteket, közöttük a nagy ereket is, amelyek a nyakon át futnak az agyba, illetőleg az agyból. Ha az erek összenyomódnak, akkor nem kerül annyi tápláló vér az agyhoz, aminek az a következménye, hogy az agy működésében is zavarok állanak be, amelyek közül legelsőnek az öntudatlanságot kell megemlíteni. Az agyvelő ugyanis rendkívül érzékeny mindennemű vérkeringési zavarral szemben s ha vérrel való ellátás ban zavar áll be — ha nem szűnik meg azonnal — nemcsak, hogy öntudatlanságot, hanem nagyon rövid idő alatt az agynak a benuzását is okozhatja.

Egyelőre csak a rövid ideig tartó zavarról szólunk, amelynek tünete tehát az öntudatlanság. Az ereknek ilyen fokú összenyomása pedig nemcsak akkor következhet be, ha a test szabadon lóg az akasztókötélen, hanem akkor is, amikor a testsúlynak csak egyik része érvényesül, vagyis, amikor nem lóg a test, hanem bármilyen más helyzetben van. Ez pedig azért van, mert a nyaki erek nagyon könnyen összenyomhatók, azaz a vérkeringést nagyon könnyen meg lehet zavarni. Mérések történtek éspedig egészen pontos manométeres vizsgálatok, úgy, hogy leszorították a nyakat és megállapították azt a nyomást, amely ahhoz szükséges, hogy a leszorított ereken keresztül folyadékot fecskendezzenek át. Ezt méter-kilogramm munkában fejezték ki s azt találták, hogy akasztásnál a hurok igen nagy erővel húzódik a nyak köré.

Ha pedig beáll az öntudatlanság, akkor az érzés is elvész. Az érzésnek és az öntudatnak a jelenléte annyira hozzá van kapcsolva a zavartalan vérkeringéshez, hogy eme utóbbinak a megszüntetésével az öntudat is azonnal megszűnik s nagyon jól ismerjük mi, orvosok, azokat a kísérleteket, amikor a nyak nagy verő- és gyűjtőereinek összenyomása alkalmával pillanatnyi öntudatlanságot idézünk elő állatkísérleteknél. Nem is szükséges ehhez a verőerek összenyomása, elégséges ehhez a gyűjtőereké csupán.

Ezt azonban tudják m sok is. Így emlékszem törvényszéki orvosi gyakorlatomból egy olyan esetre, ahol egy szegény-legény, aki lopásból és zsebmetszésből tartotta fenn magát, súlyosan megbetegedett és nagyon hosszasan kórházi ápolásra szorult. Amikor elhagyta a kórházat, titokban megjelent a főorvosnál és azt mondotta neki, hogy sohasem tudja meghalálni azt a jóságot, amelyet itten tapasztalt; neki pénze nincs, de arra kérte a főorvost, hogy egy tanácsot fogadjon el tőle. A főorvos nagyon meg volt lepve, amikor aztán a gyógyult zsebmetsző megajta neki, hogy ha (az akkori) Múzeum utcán jár, ne viseljen este sobasé pubagallért és csokornyakkendő. A főorvos mindnkább nagyobb és nagyobb meglepetést tanúsított, amikor az ápoló tovább magyarázta, hogy ők rendszerint úgy fosztják ki áldozataikat, hogy éjjel megtámadják őket, egy vagy két ujjukat egyszerűen a gallér alá tolván, nyakkendőtől együtt félig megcsavarják s addig tartják megcsavarva, amíg az ál-

dozat eszméletét vesztí s eközben mindenét elveszík és feke hagyják. Az áldozat két-három perc alatt magához tér, viszont nekik ez a rövid idő elégséges ahhoz, hogy mindent magukhoz vegyenek.

Tehát tudják ezt nagyon sokan, hogy ha megsérünik a nyakra való nyomása a kötéleknek, akkor a rendes vérkeringés ismét visszatér.

Hogy milyen nagy szerepe van az erek összenyomódásának az akasztásos halálnál, éppen az mutatja, hogy csaknem azonnal öntudatlanság áll be. Hogy ez valóban így van, arra mutat a 3. számú kép is, ahol a bal lábának a székről való leengedése után olyan hamar következett be az öntudatlanság, hogy az illető már nem volt képes arra, hogy a jobb lábát is levegye.

Azt, hogy a nagyerek akasztásnál összeszorulnak, könnyen megérthetjük a nyaki nagyereknek a helyzetéből, illetőleg azoknak a lefutásából. Minket itt különösen csak azok a nagyerek érdekelnek, amiket közös fejverőérnek nevezünk. Ha mi az ereket is felboncoljuk, akkor az erek belvilágában, annak a helynek megfelelően, ahol kívülről az akasztási barázda van: szakadásokat találhatunk, amelyek éppen az erekre való húzás, vonaglás következtében jöttek létre. Egyrészt ez, másrészt pedig az a kísérlet bizonyítja, hogy ha a nyaki erek egészen az elzáródásig össze vannak nyomva, nem tudunk semmiféle folyadékot átfecskendezni a leszorított erekre. Nemcsak a közös fejverőér, hanem az úgynevezett torkolati gyűjtőerek is összenyomódnak egészen az átjárhatatlanságig, aminek a következménye az, hogy a fejből éppen úgy nem tud elfolyni a már elhasznált vér, mint ahogyan oda már nem tud folyni tápláló vér. Tökéletes az ereknek az elzáródása típusos akasztásnál, tehát amikor az akasztókötélék harántul húzódik a nyakon úgy, hogy annak két szára hátul, a tarkó tájon száll felé s a test szabadon lóg.

Minden, ettől eltérő akasztási módnál is összeszorulnak az erek, tehát azt kell mondanunk, hogy nem típusos akasztásnál is éppen úgy zavar keletkezik, ha mindjárt később is, de végeredményében mégis ehhez hasonló eredménnyel, mint a típusosnál. És ezt nekünk nagyon hasznos dolog ismernünk, mert éppen itt, ebben a helyzetben kerül az ember kétség elé, hogyan halhatott meg az akasztott ember. Tehát: ha csak részben is feszül meg az akasztókötélék a nyak körül, vagy: erősebben feszül meg az egyik oldalon, mint a másikon, az eredmény ugyanaz: nevezetesen beáll a halál, miután előbb „érzékletlenség” lépett fel. Az ilyen módon bekövetkezett érzékletlenséget már az ó-korban is ismerték s tudták azt, hogy ha valakinek a nyakát összeszorítják, beáll az érzékletlenség. Sőt, az ilyen módon beállott érzékletlenséget arra is felhasználták, hogy ezzel a nyavalyatörős embereken segítsenek, mert úgy gondolták a régiek, hogy így nem érzik a fájdalmakat azok a szerencsétlenek, akiket különösen epilepsziásoknak szoktunk nevezni.

A központi idegrendszer, a nagyagyvelő igen finoman reagál mindenféle károsodásra, amely a vérkeringés zavarával van összefüggésben. Gondoljunk csak arra,

NEWTON LORD SZERINT:

Magyarország Európában a legtökéletesebb földrajzi és gazdasági egység volt és mégis szétbontották. Elszakított népeit arra ítélték, hogy magasabb műveltségüket alacsonyabbal cseréljék fel. A legrosszabb az, hogy három és félmillió magyart és másfélmillió németül beszélő magyart, mint megannyi állatot, egyik államból a másikba hajtották át, anélkül, hogy megkérdezték volna véleményüket.

amikor valaki fekvő helyzetben van s egyszerre gyorsan felugrik; az illető nagyon sok esetben elszédül, egyensúlyát elveszti, elsötétül előtte a világ, el is eshetik, vagy, amiúnt mondani szokták: elájul. Ez mind annak a következtében áll elő, hogy a hirtelen felugrás, felalás következtében az agy vérkeringésében pillanatnyi zavar állott be s ez a rövid ideig tartó zavar elégséges volt ahhoz, hogy egy olyan precíz működésű szervben, mint az agy, ilyen működéskieséseket bizony létre. Ha tehát egy ilyen apró károsodás mellett is beáll az öntudatlanság, mennyivel inkább akkor, amikor akár típusos, akár nem típusos akasztásnál ezenfelül még a lélegzés is megváltozott, olyan irányban, hogy azt a nyakra szoruló kötélek vagy egészen felfüggeszti, vagy csak megnehezíti.

Végeredményben tehát az akasztásos halálnál a lényeg az, hogy igen rövid idő (esetleg pillanatok) alatt öntudatlanság lép fel, amely aztán képtelenné teszi az embert arra, hogy további szándékos cselekedeteket végezzen.

Mínt hogy az öntudat attól a pillanattól számítva, hogy az akasztókötélék a nyakon vagy a test egész, vagy csak részleges súlya alatt megfeszült — elvész — ezért nem sikerült senkinek sem az önmentés akasztásnál. E mellett szólnak azok a véletlen akasztások is, amelyek játék, vagy kísérletezések közben következtek be. De meg ezt bizonyítják a kötélről mások által megmentettek vallomásai is, amely vallomások egybehangzóan úgy szólnak, hogy az akasztókötélék megfeszülésének pillanatától kezdve egyáltalán nem emlékeznek semmire sem; majd meg azok a kombinált öngyilkossági módok, amelyek egyeb halálnál tapasztalunk, hogy az eredményt biztosan elérjék. Azok, akik nem bíznak egyfajta öngyilkossági mód sikerében, biztosítékul más módon is elkészülnek a halálra, így pl. az, aki mérget vesz be, még ezenfelül szíven lövi magát, stb. Akasztásos halálnál, jóllehet találtak még más ilyen kísérletet is, erre sohasem volt szükség. Bécsben 1888-ban egy öngyilkost töltött revolverrel a kezében találtak felakasztva, nyilván azzal a szándékkal, hogy ha az akasztás nem jár sikerrel, akkor még (valószínűleg) fejbe is lőné magát. Azonban éppen a gyorsan bekövetkezett öntudatlanság miatt sem ebben, sem más, hasonló esetben erre sor nem került.

Ami tehát bennünket kiválóan érdekel az akasztásos halálnál, az az, hogy az öntudatlanság nagyon hamar bekövetkezik. Bekövetkezik az öntudatlanság akkor is, amikor az erek nincsenek egészen elszorítva, hanem vagy csak az egyik, vagy csak a másik oldalon akár egészen, akár pedig csak annyira, hogy ez már zavart jelent a vérkeringésben. Mindezekben az esetekben tehát éppen úgy lehet az eredmény a halálos kimenetel, mint a típusos akasztásnál.

Nagyon sokan úgy akasztják fel magukat, hogy a test nem lóg szabadon, hanem részben a talajjal érintkezik, vagyis az akasztókötélnek a földtől való távolsága kisebb, mint a nyaknak a talpaktól való távolsága. Ilyen eset éppen az is, amely a mostani megbeszélésünk anyagát képezi s ahová törvénytörő orvost hívtak ki. Feltűnt a csendőröknek a testhelyzet, amelyben az akasztott fiatalembert megtalálták. (1. ábra.) Az elmondottakból könnyen megérthetjük, miért állott be tehát a halál és azt is, hogy egyáltalán nem szokatlan dolog, hogy olyan módon akasztja fel magát valaki, mint ahogyan azt a fiatal ember tette.

Sajnos, bizonyos technikai akadályok miatt csupán csak azokat a képeket közölhetem — amiket Haberd

könyvéből vettem — azoknak a testhelyzeteknek a bemutatására, amelyekben már láttunk önakasztásos halált. Ezek a képek egy-egy testhelyzetet mutatnak be, amelyek mind halálosan végződtek. Egyik nagyon közönséges testhelyzet éppen az, mit az 1. ábrán közlök s ami a csendőrségnek a fejtörésre adta meg az okot, az, ha valaki így, csaknem merev állásban akasztja fel magát. A legelső ilyen, nagy port felvert öngyilkosság Párisban történt 1830-ban, ahol Condé herceg álló helyzetben az ablaknyitóra akasztotta fel magát: ebben az esetben is öt törvényszéki orvos azonnal kijelentette, hogy önkézi akasztás ellen nem szól a testhelyzet, illetőleg az a körülmény, hogy a talpak és a sarkak érik a földet.

A 2. képen felakasztva talált nő, akit ágyában a függönyön felakasztva és félig fekve találtak, már nagyobb port vert fel, mert szülés után két nappal történt a halál a az egyik orvos, éppen a szokatlan testhelyzetre való tekintettel, bűncselekményre gondolt. Az előzmények ismerete azonban, továbbá minden ellenállási nyomnak a hiánya kiderítette, hogy az asszony elmebajos volt s minden valószínűség szerint egy ilyen lehangolt állapotban, önkézi akasztotta fel magát.

A 4. kép gázcsapra történt önakasztást mutat egészen ülő helyzetben. Az öngyilkos száját ezenfelül még vászondarabbal is betömte, ami természetesen egészen felesleges volt, mert hiszen a halál épp úgy bekövetkezett volna anélkül is.

Az 5. képen az önakasztott kinyújtott lábakkal lóg az akasztókötélen.

A 6. képen egy istállófiú olyan helyzetben akasztotta fel magát, hogy térdben meghajlított lábál egy hüvelyknyire vannak csupán a szénától.

A 7. képen félig ülő, félig fekvő helyzetben, lépcsőn akasztotta fel magát egy asszony.

A 8. képen egy 73 éves önakasztottat látunk ugyan csak ülő helyzetben, aki a szegen lógó kendőre úgy akasztotta fel magát, hogy egyszerűen az álla alá helyezte a kendőnek lelógó alsó részét. Leánya öntudatlanul találta, majd édesanyjával együtt ecetes lemosást akarva neki adni: vették észre, hogy miről van szó.

Még jobban megközelíti a fekvő helyzetet a 9. kép, ahol egy pástorgyerek akasztotta fel magát olyan módon, hogy a szénagyűjtésnél használt rudakat gulába rakta, majd ostorára akasztotta fel így magát.

A 10. képen bemutatott öngyilkos egy egészen sajátos szerkezettel akként akasztotta fel magát, hogy a zsámoly felrúgásakor a felső teste előreesett s ez a súly az ugyanazon kötélen összekötözött lábakat a magasba emelte.

A 11. képen majdnem félig fekvő helyzetben látunk ilyen önakasztottat, alacsonyan fekvő gázcsapra felakasztva, akinek kezei ezenfelül hátul össze voltak kötözve.

Ugyancsak majdnem egészen térdelő helyzetet mutat a 12. kép is, ahol az ágyfüggöny szegére akasztotta fel magát a férfi.

Körülbelül hasonló módon biztosította a sikert a 13. képen látható sajátos akasztási mód, ahol a lesúlylyedő test súlya a lábakat olyan módon terpesztette szét, hogy a jobb térd a földet érintette, a bal láb pedig kinyújtva, sarkával érte a földet.

Végül pedig megemlítem még a 14. képen látható öngyilkossági módot, amely nem is annyira akasztás, mint inkább zsinogelés és olyan módon hajtotta magán végre az öngyilkos, hogy könyökével addig csúszott előre az összehajtogatott ágytakarókon, amíg az ágyvashoz kötött a nyakán átvett zsebkendő annyira megfeszült,

hogy a nagyerek elzárása következtében beállott az öntudatlanság és a halál.

A leírtakból láthatjuk, hogy öngyilkossági szándékból akasztást — ha mindjárt nem is típusos, hanem afféle típusos — minden testhelyzetben és módon eredményesen végre lehet hajtani. A lényeg itt az, hogy a huroknak a megfeszülése alkalmával nagyon hamar elvész az öntudat egyrészt azért, mert a légutak összeszorulnak annyira, hogy levegő a tüdőbe nem, vagy csak nagyon kevés, ki nem elégitő mennyiségben jut be, másrészt és főképp pedig azért, mert a vérkeringés megzavarása miatt az agy táplálkozásában olyan mértékben szenved károsodást, amely nagyon rövid idő alatt halálhoz vezet.

Nem szükséges az akasztásos halálhoz senkinek a segítsége, mert hiszen nem a csigolya ficana vagy törése, avagy a külső légutaknak a kézzel való elzárása okozza a halált.

Mint hogy bármely testhelyzetben lehet akasztást önkézi végrehajtani, azért adott esetben mindig önkézi akasztásra gondoljunk először, mert a tapasztalatok szerint ez sokkal gyakrabban fordul elő, mint idegen kéztől eredő akasztás. Természetesen a többi körülményt figyelmen kívül hagyni nem lehet és nem is szabad, csupán csak arról van szó, hogy nem gondol az ember csak idegen kéz szérépére, hanem visszaidézi emlékezetében a látottakat és hallottakat és csak aztán, fokozott óvatossággal fog az ügy tisztázásához, mint ahogyan nagyon helyesen tette a szóbanforgó csendőr is, aki — valószínűleg nem ismerve ezeket a lehetőségeket, — tapasztalattal bíró törvényszéki orvos segítségét kérte.

A kunbajai őrsgazdálkodása 360 cm. magas paradicsombokrot nevelt, amely megadta a nyári konyhaszükségletet, téli befőztek róla 48 kg-ot és még november elején is akadtak rajta 1/2-1 kg-os paradicsomok.

(Gonda Pál őrm. felv.)

A m. kir. csendőrség Emlék-alapjának mérlege.

Száhlend *er* Béla altábornagy úr az általa életrehívott Emlékalap kezelésére és hősi halottaink emlékének, valamint általában testületi emlékeink megőrkítésére 1925 május 12-én „Központi Emlékbizottságot” nevezett ki. Ez az Emlékbizottság 16.000 pengőért elkészítette a budapesti laktanyánk udvarán álló „Vértanuk szobrát”, amelyet 1928 május 10-én lepleztünk le. Az addig gyűjtött összeg majdnem teljes egészében elfogyott a szoborra, így az Emlékalap vagyona 1928 június 30-án csak 1806 pengő volt. Ez az összeg a levont fillérmaradványokból és az Emlékbizottság által kiadott hősi levelezőlapok jövedelméből az évek folyamán folyton emelkedett, kiadás pedig nem volt. Így az Emlékalap vagyona 1931 december 31-ével 17.916 pengőre emelkedett.

Erre az időre az első Emlékbizottság, — tagjai fogytékba jutása folytán, — fokozatosan meg is szűnt. Vitéz *szinai Szinay Béla* tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője, 1932 április 8-án kelt rendeletével ezt az Emlékbizottságot egyébként is megszüntette és „a m. kir. csendőrség Emlékbizottsága” néven új emlékbizottságot szervezett és nevezett ki. Ez az Emlékbizottság 1932 április 19-én alakult meg és ma is működik. Első elnöke *Monostori Erreth Aladár* tábornok

úr volt, akit *lovag Rományai Czögler Gusztáv* tábornok úr váltott fel. Előadója a megalakulástól kezdve 1934 december 31-ig *Pinczés Zoltán* őrnagy úr volt. Az Emlékbizottság jelenlegi elnöke vitéz *Dobó István* tábornok úr. Előadó a *Csendőrségi Lapok* mindenkori szerkesztője.

Az itt közzétett mérleg a múlt év végéig mutatja az Emlékbizottság működését, azonban könyvelési szempontból 1932 január 1-től kezdve. A mérleg kiadási végösszege az átvett vagyon kétszerese. Ez hű képét adja az új Emlékbizottság fokozott tevékenységének, ami főként három kiemelkedő irányban nyilvánult meg.

Az első a Hadimúzeumban elhelyezett nagy márvány-emléktábla felállítása.

A második hősi halottaink névsorának megállapítása és az egyéni emléklapok kiadása az őrsőkre. Az 1932-ben a hősi halottainkról szétküldött névjegyzék 216 nevet tartalmazott, ezzel szemben 404 hitelesen megállapított halott emléklapját adta ki az Emlékbizottság.

A harmadik kiemelkedő tény történeti múzeumunknak a megalapozása. A tárgyak gyűjtésén kívül az Emlékbizottság vásárlási folytán jelentékenyen gyarapodott a muzeális anyag, ami lehetővé teszi, hogy a Hadimúzeumban rendelkezésünkre bocsátott kiállítási termet hamarosan igénybe is vegyük. Az 1936. évi csendőrnapi az Emlékbizottság ezzel a munkával elkészül.

A m. kir. csendőrség Emlékalapjának mérlege az 1932—1934. évekről.

Bevétel.	1932. I/1—1934. XII/31.		Kiadás.	1932. I/1—1934. XII/31.	
	P	f.		P	f.
1935. évi december hó 31-én vagyon	17 916	—	Kezelési költségek	4 450	71
Ka. atok	1 851	45	A Postatakarékpénztár és a Nemzeti Hitelintézet által felszámított díjak és illetékek	241	35
Fillérmaradványokból	11 122	39	Az 1933. évi első csendőrnapi költsége	257	19
Levelezőlapok eladásából	18 857	27	A Hadimúzeumban elhelyezett emléktábla költsége	5 120	—
Régi levelezőlapok eladásából	08	—	A Hadimúzeumban elhelyezett emléktábla leplezési költsége	450	61
Pécsi altiszti ar adománya	85	76	Fery Oszkár altábornagy kivégeztetése helyén elhelyezett emléktábla költsége	358	80
Emléktábla leplezése alkalmából pénzmaradvány	2	80	Hochwarter Károly ny. t. t. síremlékére elhelyezett emléktábla	190	55
			Szabó Dező őrm. és Kiss Gábor prbeső síremléke Győrött	612	90
			Panažott Sándor altábornagy síremléke Magyaróváron	1 222	—
			Musztács Ferenc őrmester síremléke Bölcskén (részösszeg)	190	—
			Emlékművek helyreállítási és fenntartási költsége	72	46
			Emléklapok előállításai és szállítási költsége	3 840	91
			Hősi halottak jegyzékének nyomdai és szétküldési költsége	718	50
			Csendőrségi levelezőlapok előállításai és szétküldési költsége	10 080	19
			Csendőrségi levelezőlapok eredeti rajzainak bekeretezési költsége	191	—
			Múzeumi tárgyak vásárlása	2 833	82
			Felügyelő és felügyelőhelyettesek arcképeinek festési és bekeretezési költsége	2 570	—
			Fényképek beszerzési költsége	1 404	04
			Kézipénztárban	100	—
			Osszesen	34 700	03
			Maradvány 1934. év végével	10 158	64
			Mindössze	44 858	67

Otthon.

(Reviczky Zsigmond szds. felv.)

A kínvallatásról.

írta: KRIMINALISTA.

A vádlott a modern büntetőperben, melyet a vád-
elv és a bizonyítékok szabad bírói mérlegelése jellemez-
nek, kiemelkedő helyet foglal el. Egyenjogú perfél, aki
nem köteles maga ellen bizonyítékot szolgáltatni és
ezért erre semmilyen eszközzel sem kényszeríthető. A
vádlott a tagadás kényelmes álláspontjára helyezkedhet-
tik az egész büntetőeljárás során, a vádló gondja, hogy
a vádat bizonyítékokkal alátámassza. Nem mindig volt
ez így. Az igazság hosszú évszázadokon keresztül nehéz,
göröngyös utakon tévelygett, amíg ezek a modern büntető-
jogi elvek kikristályosodtak és az összes civilizált
államok igazságszolgáltatásában érvényre jutottak.

Nem is olyan régen, egész a múlt század elejéig a
vádlottnak teljesen más volt a helyzete. A vádlottat
egyszerű vizsgálati tárgynak tekintették, akinek a beis-
merés a kötelessége. A beismerés volt a bizonyítékok
királynője, ezt becsülték abban a korban a legtöbbre,
amikor a természettudományok és technika — fejlet-
lenségük folytán — még nem tudtak olyan eszközöket
az igazságszolgáltatás kezébe adni, melyek segítségével
az igazságszolgáltatás eszményi céljának megvalósítá-
sára — a bűnösség vagy nem bűnösség megállapítására
— célravezetőbb, megbízhatóbb utakon törekedhettek
volna.

Minden bíró ambíciója abban merült ki, hogy a
vádlottat beismerésre bírja. Helyzete könnyű volt, mert
a törvények erre a célra a kínvallatás (tortúra) esz-
közét adták a kezébe. Aki tagadott, az kínpadra került,
hol a legkegyetlenebb, legembertelenebb kínzásoknak
vetették alá azért, hogy az igazságot — sokszor csupán

a bírák által vélt igazságot — bevallja. Az emberi elme
ezen szörnyű eltévelyedéséhez az évszázadok során sok
ártatlanul kiontott vér, szenvedés és könny tapad. A
tortúra útjait a testileg, lelkileg megnyomoritott, erköl-
csileg és anyagilag tönkretett, szabadságuktól, életük-
től igazságtalanul megfosztott áldozatok százezrei
jelzik.

Ma minderre csupán, mint rossz álmra tekintünk
vissza. Napjainkban az igazságszolgáltatásnak ez a
célra nem vezető, embertelen segédeszköze a civilizált
emberiség körében már mindenhol a büntetőjogtörténet
lomtárjába került. Csupán civilizálatlan, ősi életet élő
vad törzsek, keleti kényurak, kínai rablók és ehhez
hasonlók vetemednek ma már arra, hogy céljaik meg-
valósítása érdekében embertársuk megkínzásától sem
riadnak vissza.

Az alábbiakban a különböző korok és népek kínval-
latási eszközeit és eljárás módjait szándékozom néhány
képben vázolni.

A kínvallatás valószínűleg olyan régi, mint maga
az emberi kultúra. Az emberiség bölcsőjének Ázsiát
tekintik, a kínvallatás legrégebb nyomai is itt találha-
tók fel és valószínű, hogy az ókori európai népek a kín-
vallatás receptjét az ázsiai népektől vették át.

A régi görögök eredeti bizonyító eszköze a tanu-
vallomás volt. A kínvallatáshoz — valószínűleg szintén
ázsiai népekkel való érintkezés hatása alatt — csak
később nyultak. A kínzást általában véve csak a vád-

Nem szabad elfelejteni,

*hogy a trianoni béke feltételeit olyanok állapították meg,
akik között sokan még azt sem tudták, hol van Budapest.*

loft és olyan rabszolgák ellen alkalmazták, akiknek tanuskodniok kellett. A rabszolga tanuzásának ugyanis csak akkor adtak hitelt, ha azt a kínvallatás után is fenntartotta.

Az athéniak kínzóeszközei és eljárásai a következők voltak: korbács, kerék, ecetöntés az orra, a bőr lehántása, oszlopra akasztás, létrán való kinyújtás és más ehhez hasonlók.

A rómaiak a kínvallatást legnagyobb valószínűség szerint a görögöktől vették és azt azután a maguk ízlésére és igényeinek megfelelően építették ki. Christian Ulrich Grubens „De application tormentorum” (A kínvallatások alkalmazása) című művében tizenötféle különböző kínzóeszközt és kelléket sorol fel. Ezek között vannak szénserpenyők, melyek tüze fölött vasfogókat, fésűket, kampókat tüzesítettek izzóvá, hogy azután azokkal az eljárás alatt álló testét csipkedjék, marcangolják. Itt találjuk az úgynevezett „kínzó par pát” s. Ez négy lábon álló, ék keresztmetszetű gerenda, melyre a delikvenst ráfektették, ráültették vagy ráfüggesztették és azután testét a kezekre és lábakra kötözött kötelekkel nyújtották. A test nyújtása mindenkor kedvenc kínzóeszközt képezett. Az említett paripán kívül az állványok, létrák és csigaberendezések különféle változatai szolgálták ugyanezt a célt. Vesszők, szíjak, kötelek, ólomvégű, háromágú korbácsok egészítették ki ezt a barátságtalan felszerelést. A felsorolt eszközök azonban csak a római tortura gyermekkorában elégitették ki az igazságot kereső bírág igényeit. Később a római császárok idejében egymást követték az ötletek, találmányok, melyek a kínvallatás eszközeinek korszerű színvonalon való tartását voltak hivatva biztosítani.

Említést érdemel a sókínzás, amelynél a vádlottnak erős sóoldattal telített vászondarabot gyömöszöltek a torkába, az ébeztették, a szomjaztatás: melynél a szomjúságot erősen fűszerezett ételek nyújtásával és a fohelyiség túlfűtésével fokozták és az ébrentartás. Különösen raffinált kínzóeljárást eszeltek ki azzal, midőn a vádlottat padra kötötték és sóval bedörzsölt mezítelen talpait kecskékkal nyalatták. A kecskék érdes nyelve sokszor csontig hatoló fájdalmas sebeket idézett elő.

A keletrómai birodalom romlott erkölcsi közepette ott a tortura eszközei és eljárásai kegyetlenségben és raffináltságban természetesen csak fokozódtak, annál is inkább, mert a római eszközöket keleti, ázsiai receptekkel is gazdagították.

A rómaiak a görögökhöz hasonlóan a kínvallatást a beismerés kicsikarására és rabszolgatanuk vallomásainak megerősítésére alkalmazták. A szabad római polgárok eredetileg mentesek voltak a torturától, de a cészárok idejében űreájuk is sor került. Szabad római polgárt ugyan akkor is csak felségsértési esetekben lehetett kínvallatásnak alávetni, de ez többé-kevésbé csak irott malaszt volt, mert abban az időben a felségsértés vád koholásánál mi sem volt könnyebb.

Az európai népek, mint a római birodalom kultúrájának örökösei, a torturát a rómaiaktól vették át úgy, hogy azt a középkortól kezdve egészen a legújabb kor g. átlag a XVIII. század végéig, de helyenként egészen a XIX. század elejéig valamennyi európai állam igazságszolgáltatásában megtaláljuk. A római kultúra és civilizáció, melynek magas színvonalát elötte a XX. század embere is kalapot emel, sajnos, ilyen vonatkozásokban is átment a középkorban az utódnemzetek közkinésévé.

A cikk kerete szűk ahhoz, hogy a tortura összefüggő történetét — akárcsak kivonatban is — nyújthassam. Csupán szemelvényeket mutathatok be. Vessünk egy píl-

lantást az újkorra, melynek küszöbén egyházi és világi bíróságok jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekeztek a tortura eszközeinek megválasztásában egymáson túltenni.

A spanyol inkvizícióról mindenki hallott. Az inkvizíció, mely Spanyolországban hivatalosan 1477-től — rövid megs kitéssel — egész 1820-ig garázdálkodott, állam volt az államban. Ünnepeyes alkalmakkor az inkvizíció feje megelőzte a spanyol királyt. Külön fegyveres ereje volt. Az emberi gyarlóságra vezethető vissza, hogy az inkvizíció — az akkori kor elgondolása szerint — magasztos céljait túllépve, hatalmával visszaélt és azt nem ritkán alacsonyabbrendű ember érdekek és ösztönök kielégítésének szolgálatába állította. Bármilyen cél elérésére törekedett is azonban, eszközei mindig egyformák voltak. Kegyetlenség, melyekre korunk felvilágosodott embere csak borzalommal tud gondolni.

Az inkvizíció legfőbb bizonyító eszközét a bevádolt személy teljes beismerésében látta. A beismerés kicsikarására a kintpad szolgált, melyet a legmesszebbmenőleg alkalmazott. A bevádolt személyt a bíróság először is kihallgatta. Felszólították, hogy a valót, vagyis azt, amit az érdemes bíróság elvárt — vallja. Ha ez nem vezetett eredményre, ítéletet olvastak fel, mely szerint a vádlott addig kintpad, ameddig azt a bíróság jónak látja ahhoz; ho y a való igazságot, másszóval azt, amit a bíróság hallani akart, be nem vallja. Az ítélet még azt a szemforgató megállapítást is tartalmazta, hogy abban az esetben, ha a kínzás a vádlott halálát, megcsonkítását vagy sérülését eredményezné, a felelősség nem a bíróságot, hanem kizárólag őt saját magát terbeli, amiért nem akarta az igazságot megmondani.

Az inkvizíció kínvallatási eszközei mellett a régi görög és római kelléktár eltörpül. Példák:

A vádlott kezeit a csuklókon hátrakötötték, majd egy kötéllal — hátrakötött kezénél fogva — csigán a magasba húzták. Ezután hirtelen leeresztették, majd ismét felrántották. Ennél a műveletnél a karok rendszerint kiugrottak a forgókból. Ha még ez sem volt elég, akkor a delikvens összekötözött lábaira súlyokat kötöztek. A súlyokat, melyek a testet hibetelen hosszúságra nyújtották ki, szűkség szerint szaporították.

A víztortura egyszerűbb, de nem kevésbé embertelen eljárás volt. Az áldozatot éles fokú, létraszerű padra kötötték. A pad úgy volt elhelyezve, hogy az áldozat feje mélyebben feküdt. A száját egy arra szolgáló vaseszközzel kipeckelték. A testet — a húsba mélyen bevágó — kötelek rögzítették a padhoz. Az áldozat szájába vászon-tölcsért helyeztek és azon keresztül jó liternyi űrtartalmú korszóból vizet öntöttek. Időközönként eltávolították a tölcesért és a szájfeszítőt, hogy a vádlottnak a va lomástételre alkalmat adjanak. Az eljárást szükség esetén gyakran 6—8, sőt esetenként 12 korszó erejéig megismételték. — A víztortura kísérője volt a kötelek fokozatos megszorítása is, melyek csontig hatoltak a szerencsétlen áldozat testébe.

Egyidőben izzó szénnel telt serpenyő fölé tartották a vádlott mezítelen lábait, továbbá mezítelen testére téglákat vagy köveket helyeztek. A különböző eszközök és eljárások felsorolásainak se vége, se hossza nem volna. Izelitőnek — azt hiszem — ez is elég.

Az általános szabály szerint csak egyszer lehetett a kínzást alkalmazni, ha csak újabb bizonyíték nem került. Ezt a szabályt úgy játszották ki az inkvizítorok, hogy a kínvallatást egyszerűen félbeszakították, felfüggesztették, majd később újból folytatták. Így bizony megesett, ho y sokan nem egyszer, hanem tízszer is végigszenvedték a

pokol minden kínját a kínpadon, ha ugyan szervezetük ezt kibirta, mert nem tartozott a ritkaságok közé, hogy a vádlott a kínzások következtében meghalt, megőrült, vagy egész életére nyomorékká vált. A kínzást hivatásos hóhérok végezték. Az ő feladatuk volt az is, hogy a megkínzott kificamodott, forgókból kiugratott végtagjait helyreigazítsák.

A teljhatalmú inkvizícióra Napoleon mérte az első csapást, ki azt 1808 december 4-én kelt császári dekrétummal megszüntette.

Midőn Napoleon bátyjának, Józsefnek az uralma megszűnt Spanyolországban és a Bourbonok visszatértek, az inkvizíció is újraéledt, de csak azért, hogy a szabadelvű pártok erőfeszítései következtében 1820-ban végleg eltűnjön a spanyol történelemből.

Nehéz eldönteni, hogy Spanyolországban az inkvizíció, vagy a világi bíróság volt nagyobb és leleményesebb a kínzóeszközök és eljárások kitalálásában és abban az embertelen kegyetlenségben, amellyel azokat alkalmazták. A spanyol világi bíróságok munkájára szolgáljon például Don Diego, Estrade hercegének esete, akit a bíró gyilkosság gyanúja miatt három órán keresztül nyolcféle különböző torturának vetett alá, hogy belsmerő vallomást csikarjon ki belőle. Szegény herceg átesett többek között az itatókínzáson, a szájfeszítőn, a csonttörőn, gyomrára és üllépére tüzes köveket helyeztek, talpát tüzes vassal süttették, a nyujtásnál végtagjait kificamították, stb. A herceg a kínzás után 200 arany dukátot fizetett a hóhérnak gyógyító szerekért, nehogy egész életére nyomorék maradjon. A hóhér a kificamított tagokat helyreigazította és azután testének sérült részeit olyan ember-, kigyó-, medve-, oroszán- és békaszírból készült „balszammal” kenté be, melyet mandulából, keleti balzsamból és más hasonló szerekből gerjesztett tűzön olvasztott meg. A gyógykezelés csodálatosképpen teljes sikerrel járt.

Mielőtt a német-római birodalmi igazságszolgáltatásában alkalmazott tortura ismertetésére áttérnék, egy olasz kínzóeljárást említek meg, mely kegyetlenség és raffináltság terén egyaránt kimagasló. A neve: „vegdis”; feltalálója Giralome Menghimi sienai bíró volt. Ezt a kínzási módot Róma kormányzója, mint ötödik és utolsó kínvallatási fokozatot engedélyezte. A kínzókamra közepére három lécből összerótt, egy és egyegyed méter magas gúlát helyeztek. A léceket alul léckeret tartotta össze. A gúla csúcsára fadarabot szegeztek, melybe felfelé álló hegyes gyémántszilánkot ágyaztak be. A gúla fölött kötél lógott le a mennyezetről, mely a mennyezetre erősített csigán futott keresztül. A helyiség négy falának felső részébe kampók voltak erősítve, melyekről szintén kötelek lógtak alá. Az áldozatot levetkőztették, haját és összes szőrzeteit eltávolították. Törzsére — a mellbimbók fölött — bőrvet erősítettek, melyen kétoldalt és hátul karikák voltak. A hátrakötözött kezeket a mennyezetről lelógó kötéltre erősítették. A széjjelterpesztett lábakat a hóhérok egy lécdarab két végéhez kötötték, a lécdarab pedig odaerősítették az egyik fal kampójáról lelógó kötéltre. A másik három falról lelógó köteleket áthúzták a bőrvet három karikáján úgy, hogy az áldozat széjjelterpesztve lebegett a levegőben. Ezután a mennyezetről lelógó kötéllal, hátrakötött karjainál fogva — felhúzták a magasba, majd annyira lebocsátották, hogy a gúla hegyén levő gyémántszilánk az áldozat hasát érintse. A test — a minden oldalra kifeszített kötelek miatt — súlyának csak egy részével nehezedett a gyémántra. Ebben a szörnyű belyzetben kellett a szerencsétlen vádlottnak 6, gyakran 10 órát eltölteni.

(Folytatjuk.)

Írta: RÉCZEY FERENC vkszt. őrnagy.

IV.

Gáz, kémiai harceszközök és elektromosság.

Ahogy a vető és hajító fegyverek, kézigránátok és harckocsik őseit régtől fogva ismeri már a harcoló emberiség, épúgy nem új felfedezés a gáz, füst és köd-képző anyagok használata sem. A hadtörténelem sokszázados multjában a technika mindenkori fejlődésével lépést tartva használják őket több-kevesebb eredmény-nél. Nem is annyira harcászati célszerűség, mint inkább szükség és kényszer keltette őket újból életre. A világháború alatt, a megmerevedett állások és tábori támpontok megtámadása hatalmas tűzérési előkészítést jelentett. Egyetlen négyzetméter állásrendszernek pergőtűzzel való elárasztása annyi lőszerbe került, amennyire azelőtt a legmerészebb elképzelés sem számíthatott.

A mögöttes országrészek ipari ereje és főleg nyersanyagkészlete nem bírta követni ezt az iramot.

Ekkor léptek fel meglepetésszerűen — először a németek 1915-ben, később az entente-hatalmak is — a gázzal, amely arra volt hivatva, hogy a tűzérési teljesítményeknél részben átvegye a robbanó lőszer helyét.

A gázharcot a közvélemény embertelennek és erkölcsstelennek bélyegzi meg. Nagyban hozzájárult ehhez az a propaganda, amelyet a világháború alatt Németország ellen folytattak. Pedig nem borzalmasabb, sőt kisebb hatású, mint a lövő-, szűrő- és robbanószerrel folytatott hadvezetés. A világháború vége felé a gázok okozta veszteségek alig egyharmadát tették az összes többi fogyatékoknak. A kimutatott statisztikai adatok pedig azt látszanak bizonyítani, hogy százalékszámban a halottak és sebesültek arányszámánál a robbanószer jóval felülmulják a gázokat. A közönséges lőszer

Fegyverben a világ: A németek.

majdnem húszszor annyi halálos áldozatot követelt viszonylagosan is, mint a gáz.

Ezt azért jó tudnunk, mert ma már egyik rémregény követi a másikat, amely a jövő háborújának fantasztikus leírásában a gázzal szemben vételmet és eszközt nem ismer.

Igaz, tagadhatatlan, hogy a harcászati kéméletlen eszköz, főleg azért, mert az arcvonalakon kívül nagymértékben veszélyezteti a hátsószág polgári lakosságát és egész bonvédelmi berendezkedését is. De a kutató technika napról napra újabb felfedezéssel áll a védelem szolgálatába is. A gáznak csak ott van és lehet félelmetes hatása, ahol a védelmi eszközök tökéletlenek és az előkészületek nincsenek kellően megszervezve.

A világháborúban is csak ott volt a gáznak ellenállhatatlan hatása, ahol a támadás felkészületlen tömeget meglepetésszerűen ért. Mikor a gázvédelmet intézményesen megszervezték a világháború végefelé, a hatás erősen csökkent képet mutatott.

Jövőben a nebezég természetesen főleg abban áll, hogy a hadseregen kívül a polgári lakosság védelmére is gondoskodni kell.

*

Harcgázok alatt nemcsak légnemű, de folyékony, sőt szilárd halmazállapotú anyagot is lehet érteni. Utóbbiak por-, kenőcsformájúak. Jövőbeli alkalmazásukat erős homály fedi, mert a szabadon fegyverkező hatalmak legtitkosabb készülődéseikhez tartozik a gázharc és gázvédelem. Minden megegyezés és szerződés ellenére számolni kell azzal, hogy a jövő háborújában alkalmazásra kerülnek az arcvonalakon, ahol főleg tüzérségi állások és egyéb, löszrel el nem érhető fedezékek ellen jönnek számba és a hátsószág ipari és hadfelszerelési központjai ellen.

Vegyí összetételük alapján legismertebbek azok a gázok, amelyek már a világháborúban szerepet játszottak. Klór, foszgén, kéksav, arzén és methyl-vegyületek, amelyek különböző összetételük szerint a légzőszerveket, az idegrendszert vagy bőrfelületet támadják meg. A maró és kiűst okozó gázok súlyos sebeket okoztak az izomzatban, mások a szem és az orr kötőszövetére gyakoroltak hosszantartó és fájdalmasan ingerlő hatást.

A kémiai harcászati eszközöknek általában az a jellegzetességük, hogy különlegesek és a szervezetnek csak egyik vagy másik részét támadják meg. Miután azonban egy időben különböző és bizonyított vegyi összetételű gázok alkalmazása várható, a gázálcokat sokfajta gáz ellen kell szerkeszteni. Szűrőberendezések és vegyi oldószerek mellett főszerep jutott itt a közömbösítő ellengázoknak.

Vegyészek, tudósok légió kutatják ma titkos laboratóriumok mélyén a gázharc és gázvédelem útját. Mindennél az a törekvés, hogy olyan szintelen és szagtalan gázfajtát találjanak, amely kevés anyaggal nagy területet fertőz és áthatol a legbiztosabbnak tartott gázálcokon is. Az sem mindegy természetesen, hogy az előállításához szükséges nyersanyag a hadviselő állam területén korlátlanul található-e vagy sem. Nemzetközi ellenőrzés alig segíthet a gázharcot illetően, mert a kémiai összetétel csekély megváltoztatásával a polgári élet legártatlanabb cikkeiből félelmes harcászati állíthatók elő akár márcól-holnapra is. A kozmetikai ipar, a fényképezés, a szappangyártás, a különböző fertőtlenítő és orvosi berendezések csaknem ugyanazon alapanyagokból táplálkoznak, mint a hadikémia. Ezeknek a békeiparoknak az át-

állítására háború esetén nem okoz különleges nehézséget, ha a nyersanyagkészlet megtalálható.

Mindamellett ma még a gázharc csak a kezdet elején van. Új anyagok és új eljárások utáni kutatás különböző megiepetéseket tartogat a jövőre is.

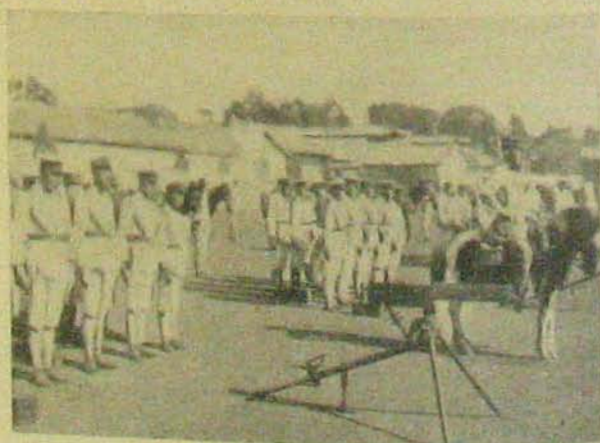
Ugyan irányú törekvés a terepfertőzés kifejlesztése is. Ezalatt azt kell érteni, hogy a várható harcsterületen szabálytalan térközben kenőcs- vagy porszerű anyagot szórnak szét, amelynek maró vagy ingerlő hatása órákig, esetleg napokig is eltart. Ez az eljárás elsősorban védelemnél alkalmazható, — a főellenállási öv elé fektetnek ilyen tapadó anyaggal bevont területsávot, amely a támadásnak újabb, csak vegyi úton közömbösíthető akadályt jelent. A további tökéletesítés útja pedig úgy képzelhető, hogy a fertőző anyaggal bevont terület csak bizonyos elemmel való egyesítés után válik hatóképesé. Ezt, a még hiányzó kémiai reagenst csak az utolsó pillanatban lövi a tüzérség az előterepbe, miután a saját csapatok már onnan visszavonultak. Ugyanigy történhetik a védőöv előtti terep robbantása is. A visszahúzódó saját barcelőrsők különleges vegyi összetételű robbanó anyagot szórnak szét, a gyújtás vagy elektromos úton, vagy tüzérségi lövedékkel akkor történik, amikor az ellenség a területre már rálépett.

*

Ha a gázt a támadás érdekében alkalmazzuk, akkor különleges utakon juttatjuk el a vegyi anyagot az ellenség soraiba. A gázharc kezdetén ez az eljárás gázfúvásban állott. A harcászati az ellenség előtt szabadon bocsátották, megvárva természetesen a kedvező szélirányt, amely átvitte a gázt az ellenfélhez. Sok és számos hátránya van ennek. A legkisebb szélirányváltozás veszélyt jelent a saját csapat számára. Sokszor napokig nem jelentkezik megfelelő szélmozgás. Váratlan vihar vagy eső tönkretelheti a terveket.

Ugyanilyen hátránya van a hajítóeljárásnak, amikor kézierővel, esetleg vetőszerkezettel, kézigránáthoz hasonló palackokat dobunk át az ellenséghez, amely földre dobva, eltörik. Ehhez hasonló a tüzérség gázlövése, amelynél a kilőtt lövedék robbanás útján gázanyagot permetez szét a levegőbe, megfertőzve így bizonyos kisebb-nagyobb területkörzetet.

A legnagyobb távolságokra ma már a gázokat harci repülőgépek juttatják el. A bombázó gépek óriási tartályhoz hasonló, többszáz kilogramm nehéz gázbombákat

Fegyverben a világ: Keleten.

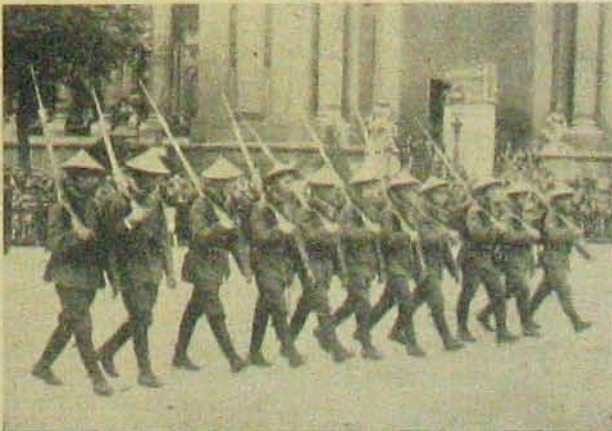
vihetnek magukkal. Ezek csapódáskor robbannak és egész gázfelhőket bocsátanak ki magukból.

A tengeralattjárók új ellenségei olyan gázgránátok, amelyeket vízi repülőgépekből bocsátanak alá. Ezeknek nem kell szilárd anyaggal érintkezniök, hanem a víz felszínéhez jutva, máris robbannak.

De nemcsak elsődleges harcieszközt szállít ma már a vegyészet a hadviselés számára. Sikerült már olyan kémiai összetételű lőport előállítani, amelynek nem árt a nedvesség és vízben is robban. Olyan puskaporról is írnak már, amelynek égése és robbanása nem látható. A tűzérési bemérés számára ez tehát újabb akadályt jelent. A kémiai úton való láthatatlanság egyébként is élénken foglalkoztatja a szakértőket. Számolni kell azzal is, hogy a jövő háborújában láthatatlan repülőgépek is kereszttül-kasul szelik a levegőt. Vannak leírások egy lengyel mérnök találmányáról, akinek a repülőgépe vászon helyett különlegesen preparált cellonnal van bevonva. A durva láthatatlanságot ködösítés és füstképzés útján érik el a földi csapatoknál és a légielőknél is. A repülőgépeknél ködfelhőben ez a cellonborítás csaknem teljesen eltűnik. Ha a gép váza és a vezetékek láthatók is maradnak, a nagy távolság és gyorsaság folytán a célpont valóban teljesen eltűnik a célzó légvédelmi tűzéréség előtt. Az elhárító tűzéréség ezért különleges elektromos fűelő és bemérő készülékeket használ, amelynek érzékeny műszerei a messze kilométerekről jövő és az emberi fül számára már nem hallható zörejeket is felfogják.

Ezzel eljutottunk a hadviselés és harcászat legeslegújabb eszközához, az elektromos harci eszközökhöz. Az elektromos áram kiaknázása régtől fogva ismeretes, bár eddig csak közvetett eszközként ismerték. Ilyenek voltak már a háború alatt is a különböző optikai, rádió- és összekötő-eszközök. Ma azonban kifejlődött, helyesebben kifejlődésben van már az elektromos fény és áram élettani hatása, mint támadó és védőeszköz. A népszerű irodalom halálsgarának is nevezi azt az eljárást, mikor elektromos úton nagyobb távolságra bomlasztó hatást lehet kifejleszteni. Amennyire a leírásokból kivehető, ebben nincs ma sem már sok rendkívüli. Gondoljunk csak a villamos úton gyújtott több száz kilométer távolságban lévő lámpákra és működésbe hozható távbeszélőberendezésekre, melyeket időnként fel-fel találunk a világnak. Bizonyos, hogy ezeknek a hadi alkalmazása ha nem is a tökéletesség, de a megvalósulás küszöbén áll.

A védekezésről kell még röviden megemlékeznünk.

Pegyverben a világ: Indokínai gyarmati katonák Páris utcáin.

A kémiai harc eszközök elleni védelem külön iskolázott személyzetet, gázvédelmi és fertőtlenítő csapatokat kíván, amelyeknek az egyéni gázvédelmen felül különleges berendezkedések, műszerek és vegyi hadianyagok állanak rendelkezésére. A védelem szélében használt eszköze a gázálarca, mely azonban csak az arcot és a belső szerveket védi. Olyan anyagok ellen, amelyek a ruházaton és a bőrön is sebeket ejtenek, különböző vegyi anyaggal ellátott (esetleg gumi-) ruhákat és felszerelést használnak. Ezenkívül különleges kenőcsöt is készítettek, főleg cinkfehérből, lenolajból és egyéb zsiradékból, amely véd a tapadó gázok ellen.

Nagy általánosságban négyfajta irányban szükséges a gázvédelem. Legfontosabb a harcos katona egyéni gázvédelme, amelynél minden ember egyénenként szűrőfelszereléssel ellátott gázálarccal van ellátva. A tömeggázvédelem a polgári lakosságot látja el óvóeszközökkel, polgári gázálarccal és gondoskodik a fontosabb gócpontok építő és fertőtlenítő berendezéséről. A különleges gázvédelem olyan maró hatású, főleg tapadó gázok ellen készül fel, amelyeknek leküzdésére a rendes gázálarcok nem elegendők. Végül szükséges intézményesen megszervezni az állatok gázvédelmét is.

Pályázat.

Az 1931. évi 28. számunk 780. oldalán pályázatot hirdettünk az idényszolgálatok összeírására. Pontosan és részletesen össze kellett állítani, milyen különös feladatok hárulnak a csendőrré az év egyes hónapjaiban, vagyis, hogy a portyázó járőröknek melyik hónapban mire kell a figyelmüket különösképpen kiterjeszteniök. Az eredményt az 1931. évi karácsonyi számunk 922—925. oldalain közöltük s értesítésünk szerint az őrsök jó hasznát vették ennek a táblázatnak. Eppen ezért célszerűnek látjuk pályázatot hirdetni a táblázat kiegészítésére annál is inkább, mert a közben eltelt négy év alatt változások is történtek. A pályázók csak a változásokat és kiegészítéseket közöljék, alapul véve az említett táblázatunk adatait.

A felsorolást havonként kell összeállítani, januárral kezdve és decemberrel végezve. A tennivalókat csak címzésre kell felsorolni; azt, hogy azokat miként kell fogantatítani, nem kell leírni, de utalni kell a törvényre, rendeletre stb. és annak szakaszára, amely a fellemlített tennivalókat elrendeli. Csak országos érvényű rendelkezéseket kell figyelembe venni, törvényhatósági vagy más szabályrendeletet nem.

Természetes, hogy csak olyan tennivalókat kell felsorolni, amelyeknek elvégzése vagy ellenőrzése egy bizonyos időszakhoz van kötve, illetve amelyekre valamelyik hónapban vagy az év egy bizonyos szakánál hónapjaiban a csendőrnök különös figyelmet kell fordítania. Ha a tennivalót vagy ellenőrzést több hónapra át, vagy több hónapban kell végezni, azt minden hónapnál külön-külön fel kell említeni.

Nem kell felsorolni azokat a tennivalókat, amelyek a csendőrségnek az egész éven át egyforma munkát adnak, vagyis amelyeknek mincsem ügynevezott igényük.

A pályázaton csak a csendőrség legénységi állományú egyénei vehetnek részt. A legjobb pályamunkát 80 pengő, a másodikat 20 pengő, a harmadikat 10 pengő jutalomban részesítjük. Határidő: 1936 január 15. Az eredményt a február 1-i számunkban fogjuk kihirdetni.

Aranyér-bántalmak.

Aranyér megbetegedés alatt azt az állapotot értjük, amikor a végbél-nyílás körül futó visszerek (vivőerek) valamilyen okból vagy teljes egészükben, vagy csak egyes részeikben csomólt alakjában kiöblösödnek. Ezeket a kiöblösödéseket nevezzük visszeres csomóknak, amelyek babnyi, mogyorónyi, sőt dió nagyságúak is lehetnek. Mindenki látott már visszeres lábakat. Itt is azt látjuk, hogy néha arasznyi hosszúságban a visszér annyira ki van tágulva, hogy már messziről is meglátható. Néha meg olvasószzerűen felsorakozó kékes csomók láthatók a visszeres alszáron. Ezek az alszár visszerek teljesen ugyanazok, mint az aranyerek.

A baj lényege tehát a valóságban nem más, mint visszeres pangás, ami azt jelenti, hogy a vér visszafolyása a tüdő, a szív felé akadályozva van. A visszeres pangás mindenhol igen nagy kellemetlenségeket idézhet elő, de talán sehol sem annyira, mint éppen az aranyeres bántalmaknál.

A végbél-nyílást egy igen erős, körkörösén futó, gyűrűalakú izomzat tartja állandóan zárva. Ez a gyűrűs izomzat hatalmas visszérhálózattal van körülvéve. Ha a visszértágulatok (aranyerek) ezen az izomzaton belül, tehát az izomzat felett lépnek fel, akkor belső aranyeres csomóknak nevezzük őket. Ezeket kívülről egyáltalában nem lehet látni. Ha ellenben a visszértágulatok a gyűrűalakú izomzaton kívül, illetve alatta jelentkeznek, akkor külső aranyeres csomókról van szó. Ezek már szabadszemmel is jól láthatók. Ezek a külső csomók szoktak akár diónagyságra is megnőni. Ezért akadályozzák a járást, ki-dőrszülődnék, gyulladásba esnek, ekcémát idézhetnek elő stb. stb.

A külső aranyeres csomók legnagyobb veszélye mégis az u. n. *kizáródás*, amely folyamat teljesen azonos a hírhedt és életveszélyes sérvkizáródással. Ilyenkor az történik, hogy a visszeres csomóban lévő vér egyáltalában nem tud visszafolyni. De mert az arteriák (vérerek) viszont egyre hozzák a friss vért, ezért a csomó rohamosan naggyobbodik, erősen feszül s ha a kizáródás nem enyhül, akkor meg is repedhet, ami viszont nagy vérzéssel jár. Az aranyér-kizáródás erősen kínzó, az egész testre kiható, sugárzó fájdalmat okoz és ezáltal azonnal figyelmetti a beteget a veszedelemre.

Mi idézi elő az aranyér-bántalmakat?

Hallottuk, hogy az aranyér nem más, mint a végbél záróizomzata körüli visszereknek csomós kitágulása. Ennek a kitágulásnak több oka lehet. Az okok legnagyobb része szervezetünk hibáiban, az életmódunkban keresendő, a másik kisebb része pedig a végbél-nyílás körül fellépő heveny, avagy krónikus gyulladásokban.

Már a köztudatba is átment okként szerepel a sok

ülés, a kevés mozgás, amely körülmények már maguk is általános béirenyheséget és következményes székszorulást idéznek elő.

Mindezek között leggyakoribb oka az aranyérnek a székszorulás. Tehát minden körülmény, ami székszorulást okoz, egyúttal a legtöbb esetben aranyeres bántalmakat fog előidézni.

Nem tagadható, hogy egyes családokban szinte örök-lésszerű ez a betegség, a beteg az aranyér-bántalmakra vonatkozó hajlamot mintegy örökölte.

Az is tény, hogy férfiaknál gyakoribb, mint nőknél. Éppen úgy gyakoribb az öreg, mint a fiatal korban.

Az aranyeres bántalmak másik főoka az említett gyulladás. A végbél környékén történő sérülések, de különösen daganatok (pl. rák), viszkető bőrbajok mind állandó krónikus gyulladást tarthatnak fent.

Külön említendő a főleg gyermekeknél, a női kutyakultusz óta azonban a felnőtteknél is oly gyakran jelentkező bélférges okozta krónikus végbélkörüli gyulladás (Csendőrségi Lapok 1931/808. old. „Bélférges” c. közlemény). Ugyancsak egyenesen súlyos gyulladásokat okozhatnak a különböző fertőzések, amelyek a tisztátlan-ság, piszkos tárgyakkal való érintés, feldörzsölés alkal-mával fejlődnek ki. Így pl. a kínzó viszketés okozta felkaparások, a nemi betegségekből eredő fertőzések stb.

Egyik külön és rendkívül gyakori gyulladást okozó körülmény lesz mindig a gyakori hashajtók, beöntések alkalmazása. Az egyenesen örültségszámba menő női soványító kúrák egyik fajtája a gyakori hashajtó-szedés, ami mindig krónikus végbél-nyílás körüli lobot tart fent.

A záróizomzat körüli gyulladás állandó ingeret idéz elő, ami viszont a záróizomzat többé-kevésbé állandó gör-csős összehúzódásával és kínzó fájdalommal jár. Sem az izomzat, sem a visszér fala sokáig nem bírja ezt az állandó feszülést és ezért mintegy kifáradva, elernyed. Az ilyen elernyed, elgyengült érfal tágul-bővül, helyenkint egész kiöblösödéseket (csomókat) alkotva s előttünk vannak az aranyeres csomók.

Az aranyérbántalmak tünetei csak később jelentkeznek. A beteg eleinte csak a teltség érzetét veszi észre. Úgy érzi, mintha valami idegen kis tárgy zavarná a záró-izomzat munkáját. A eltség érzete azonban egyre foko-zódik, amely széklet alkalmával már némi fájdalommal is jár. Később már az ülés és a járás is váltanak ki fájdalmas érzéseket. Az aranyeres csomók növekedésével a széklet egyre fájdalmasabb lesz. A beteg egyenesen félve gondol erre a körülményre és ameddig csak lehet, visszatartja a székürülést. De már fent hallottuk, hogy a székszorulás éppen egyik leggyakoribb oka az aranyérnek. Tehát a beteg akaratlanul is egyenesen maga sietteti a még súlyosabb fokú aranyérbántalom kifej-lődését. Klilonösen fél az orvoshoz menni, mert a vizsgá-lattól is retteg.

A mintegy mesterségesen, a félelem által egyre foko-zódó székszorulás a belek puffadását, nagyfokú teltség érzetét, vértudulásokat, főfájást, igen rossz közérzetet, étvágytalanságot, kedvetlenséget okoz különösen az idő-sebb korban. Nem segít itt semmiféle mesterséges be-avatkozás, gyógyszer. Néha azonban mégis villámcsapás módjára szűnik meg az állandó fájdalom, rohamosan tűn-nek el a fenti kellemetlen érzések. Ugyanakkor a beteg eléggé kiadós vérzésre lesz figyelmessé. Mi történt itt? A természet maga oldotta meg a kérdést — egyidőre — úgy, hogy rendesen a legnagyobb, a legjobban feszülő aranyeres csomó megrepedt, ami viszont az addig fenn-álló feszülésből származó tüneteket egy csapásra meg-szüntette.

A régi világban az orvosokkal együtt mindenki azt hitte, hogy ezekben a sötét-lila színű visszeres csomókban szüredék alakjában a vérben levő méreg gyűlik össze, hogy innen van a csomó rossz színe is. Amikor tehát az ilyen csomó megreped, a félig megalvadt feketés vérral a mérgek távoznak el. Ezt tartották a gyors javulás okának. Szerintük egy ilyen repedés egyenesen életmentő, aranyat érő esemény. Innen az „aranyér” elnevezés.

Az aranyérbántalmak következményeit már láttuk az előbb felsorolt tüneteknél. Meg kell azonban emlékezni két igen fontos és halállal is járható következményről is.

Hallottuk, hogy vannak alsó és felső aranyeres csomók. Az alsó csomók vére a hasúri érrendszeren át egyenesen a jobb szívpitvarba és innen a basúri érrendszeren át egyenesen a jobb szívpitvarba és innen a tüdőbe jut. Ezzel szemben a felső aranyeres csomók vére ugyancsak a nagy hasúri erek útján előbb a májba kerül és csak azután, a jobb szíven át szintén a tüdőbe.

Hallottuk, hogy a végbélnyílás körüli különféle gyulladások ráterjedhetnek az ottani visszerekre is és azok tágulását idézik elő. Ezzel azonban még nincs befejezve a dolog. A gyulladás mindig fertőzéssel jár. A fertőzés genyedést idéz elő. A visszeres csomók félig, vagy egészen megalvadt vére tebát fertőzött genyes vérrögöket tartalmazhat. Ha egy ilyen fertőzött rög egészben, vagy részben leszakad, előttünk van a már ismert thrombosis, az embólia veszélye (Csendőrségi Lapok 1934/16. száma.) A vérárammal tovarohanó és valahol megálló ilyen vérrög a megtelepedési helyén tályogokat idéz elő. A fent említett bonctani viszonyokból következik, hogy az alsó aranyeres csomók tüdőtályogokat, a felső csomók rendszerint máj-tályogokat okozhatnak.

Az aranyeres bántalmak gyógyítása.

Mint minden betegség kezelésénél, itt is az lesz az igazi eljárás, ha arra törekszünk, hogy a baj kifejlődését megakadályozzuk, ha igyekszünk azokat az okokat elkerülni, amelyek a betegséget előidéznek.

Első, talán legfontosabb körülmény, hogy a székszorulást megszüntessük, tehát a *székrendezés*, amit legjobban úgy lehetne kifejezni, hogy naponta kell lenni széknek. Szól ez különösen a nőknek, akik elsősorban a szeméreméret miatt szenvednek a legtöbbször székszorulásban és ugyancsak a szeméreméret akadályozza őket a legtöbbször abban is, hogy orvoshoz menjenek a már kifejlődött aranyérbántalmakkal.

Ugyancsak leginkább nőknél van meg a *hasfali renyheség*, amelyről az előző fejezetben hallottunk, hogy nagyon sok esetben oka lesz a székszorulásoknak. A rossz működő basprés u. i. rendszeren a szülés után marad vissza azoknál az anyáknál, akik vagy nem fekszik ki az előírt 10—14 napi gyermekágyat, vagy ha azt ki is fekszik, utána elhanyagolják az orvos által mindig előírt haskötő hordását, amikor csúnya, lógó has marad vissza és így a hasprés-munka is kiesik.

Azt is hallottuk, hogy *normális étkezés elhanyagolása* is székszorulást vezet. Újra hangsúlyozom, hogy az egész emberi test vegyes táplálkozásra és nem bicsérdizmusra, vegetarianizmusra van berendezve. Okvetlen minden étkezéskor kell olyan anyagokat is enni, amelyek sok cellulóset tartalmaznak. Legtipikusabb cellulose maga a farost. A gabona, a rizs, a bab-borsó szemeket borító tok és a többi buvélyes vetemények tokja mind sok cellulóset tartalmaz. Legtöbb cellulose van a korpában, amely nem más, mint a gabonaszemek lehántolt héja. Ezért nehéz a korpás kenyér, a fekete kenyér. Mi-

vel a beleink a cellulóset nem tudják megemészteni, azért igyekeznek is tőle megszabadulni úgy, hogy a bélmozgások megélnkülnek, ami viszont székürülést eredményez. Ezért esznek a szorulásban szenvedők, főleg az idősebb emberek előszeretettel és nagyon okosan sok főzeléket és fekete rozskenyeret. Akik kevés cellulózet fogyasztanak, azok hashajtókat kénytelenek szedni. Az állandó hashajtó szedésnek a káros hatását ismerjük.

A sok ülés, a kevés mozgás állandó tespedést okoz, amely tespedésben természetesen a belek is résztvesznek és kifejlődik a belek renyhesége.

Közismert dolog, hogy a kerékpározás, a sok lovaglás szintén lehetnek aranyérbántalmak előidézői. Akinek a körülményei ezt megengedik, mihelyt észreveszi, hogy aranyerei támadnak, hagyja abba mindkét sportot.

Talán legelőször kellett volna említeni a *tisztaság leérdését*. Ismerjük a gyulladásos eredetű, igen fájdalmas és sokszor életveszélyes aranyeres csomók okát. A gyulladásokat előidéző sérülésekről, daganatokról, sokszor a fertőzésről is nem tehet a beteg, ellenben a kérdéses területnek tisztán nem tartása már az ő hibája. Igen sok gyulladásos aranyér egyenesen a tisztatlanság, vagy a rosszul alkalmazott tisztálkodás lesz az oka. Fertőzések, apró sérülések, ekcémák stb. mind emiatt fejlődhetnek ki.

Mi lesz a teendőnk a már kifejlődött aranyeres csomóknál?

1. Állandóan és naponként puha székletéről gondoskodni (cukros hashajtó, beöntés, kompót és más cukros anyagok fogyasztása).

2. Igen kevés mozgás. A lovaglás, kerékpározás abbahagyása.

3. Puha ülőhely és a kérdéses területnek sárga (és nem a cibóros fehér!) vaselinnel, vagy vajjal, vagy faggyúval való beborítása.

4. Mindennap — hacsak lehet kétszer is — ülőfürdő használat. Az ülőfürdő legalább is egy óráig, vagy még tovább tartson. Legyen jó meleg. A vízbe nem szükséges valamit betenni, hacsak nem orvosi rendelre (pl. tannin). Legeredményesebb az ülőfürdő vétele este a lefekvés előtt. Nincs olyan gyógyszer, amely olyan kitűnően hatna, mint az ülőfürdők.

5. Igen jó és gyors fájdalomcsökkentést idéznek elő a végbél-kúpok. Rendesen az orvos írja fel. Van egy igen jól bevált kúp, amely bárhol kapható, a neve *amosol*. A fájdalmakat is igen jól csillapítja.

Mindezeket a gyógyeljárásokat maga a beteg is elvégezheti és majdnem biztos, hogy gyógyulást eredményeznek az említett eljárások, hacsak nem elhanyagolt esetről van szó. Ha azonban súlyos gyulladások, fájdalmak, székletétől való félelmek, láz stb. csatlakoznak a betegséghez, akkor okvetlen sebész szakorvoshoz kell fordulni.

A szakorvosi kezelés lehet:

a) A fenti pontokban leírt eljárások pontos körülírása és a betegségnek a tünetek szerinti állandó kezelése és ellenőrzése (nem szabad mingyárt a késre gondolni a betegnek!)

b) Injekciós kezelés, amely a csomókban levő vért megalvasztja, a csomót mintegy leszárítja. Főleg a belső aranyeres csomóknál válik be jól ez az eljárás.

c) Operáció eljárás, amikor a csomókat kivágjuk, vagy kiégetjük. A kényes hely miatt az operációtól nem kell félni, mert teljesen fájdalom nélkül lehet itt is operálni, ez igazán csak az orvoson múlik.

CSENDŐR LEKSZIKON.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

103. kérdés. Lezerest karpaszományos őrmester, egyébként leventeoktató, egy vacsorán egyenruhában jelent meg. A járőr intézkedésére levetette ugyan, de mi lesz a teendő, ha ismétlődik az eset?

Válasz. A kih. Btk. 44 §-a helyett érvényes 1930/III. tc. 82. §-a szerint kihágást követ el az, aki ... katonai egyenruhát jogtalanul visel. Hogy katonai egyenruhát jogosan ki és mikor visel, azt megvilágítottuk az 1929/153. lexikonválaszunkban. Nem vitás, hogy az írt esetben jogosulatlanul viselte az őrmester az egyenruhát. A járőr, ha az eset ismétlődik, jelentse fel az illetőt, kössze azt a testnevelési felügyelővel, a szénparancsnokságnak is tegyen jelentést, kérve megfelelő intézkedést, tekintettel nevezett leventeoktatói minőségére. Elfogásra ok nincs, mert a rendes lakás és foglalkozás n van. Más volna a helyzet, ha a kihágás tettese az egyenruhát visszaélésekre használná fel és rendes foglalkozása nem volna.

101. kérdés. A közúti adóbélyegköteles és mégis anélkül közlekedő gépjárművel mielőtt járjon el a járőr?

Válasz. Közúti adóbélyegkötelezettség alól mentes gépjárművekkel a csendőr nem fog gyakran találkozni, mert nincs sok a amelyek vannak, azok rendeltetésük folytán ritkán fordulnak meg a csendőr működési területén. Hogy melyek ezek, azt a csendőr az 1933/13. Cs. K.-ban közölt 78.000/VII.-a. 1933. számú pénzügyminiszteri körrendelet 3. §-ában felsorolva megtalálja.

Ezeket ismerve, világosan álli előttünk, hogy zaklatás nélkül milyen gépjárműveket igazoltathatunk az adó levővása tekintetében. Mert ezek igazoltatása jogunk a azoknál, amelyek a szabályszerű adóbélyeg nélkül vesznek részt a közúti forgalomban, kötelessége eljárni a járőrnek. Eljárására a 159.300/1933. Büm. rendelet végrehajtási utasítás III. fej. 9. bekezdése így rendelkezik: „A pénzügyőrségi és a közbiztonsági közegek kötelesek a legközelebbi községhezához vagy pénzügyi szakaszhoz avagy rendőrszobához állítani. Ott a gépjármű megkülönböztető jeleit (rendszám-tábla, igazolólap) le kell szerelni, illetőleg le kell szereltetni, a gépjármű vezetője részére pedig igazolványt kell kiadni abból, hogy a gépjárművezető a gépjárművel a telephelyére (garázsba) juthasson.

Az igazolványt az a községi előjáróság, pénzügyi szakasz vagy rendőrszoba adja, ahová a kocsit előállították. Nem kell azonban a gépjárművel a fenti eljárást végezni, ha a gépjármű esedékes közúti adójának megfizetése a szabályszerű adóbélyeg-igazolvánnyal igazolva van. (Ny utalványokról a hivatkozott 76.000/VII. a. 1933. rend. 11. §-a ad felvilágosítást.) Nem szabad a külföldi rendszámú autókra sem így eljárás alá vonni. A bevont rendszámú autókra igazolólapot a jelentéssel együtt a gépjárműre illetékes gépjármű kerületi elsőfokú rendőrhatalomhoz kell eljuttatni.”

Hogy a járőr a rendeletnek eleget tehesen, természetes, hogy a gépjárműre felülhet és utasíthatja a vezetőt, hogy a legközelebbi községi előjárósághoz vagy pénzügyi szakaszhoz hajtson. Ha motorkerékpárról van szó, arra nem illik fel a járőr, hanem a vezető személyi igazolványának megadására és a motorkerékpár ismertető adatainak feljegyzése után bekíséri azt az írt helyekre. Vonakodás esetén joga van a vezetőt őrizetbe venni (Szul. 310/d. pont), illetve elővezetni.

Öngyilkosság vagy gyilkosság?

írta: LIGETI ALAJOS alhadnagy
(Kiskundorozsma).

Folyó évi április 15-én 12 óra tájban dr. Gaál Zénó* orvos az ülésdülői örsöt távbeszélőn értesítette, hogy előző nap 23 óraker Takács Gergely, 40 éves Kiskundorozsma-batári tanya lakosán agyonlöve, hol-tan találták. A hulla az ágyon feküdt és jobbkezében „Steyer”-pisztolyt szorongatott.

A hullát az orvos még akkor éjjel megvizsgálta, de a homlok baloldalán levő, lövéstől eredő sérülésen kívül más kiülérőszaknyomot nem talált. Az a véleménye, hogy nevezett öngyilkos lett. A hullát az esetleges további intézkedésig a talált állapotban hagyta.

Az értesítést Márkus György tiszthelyettes, őrsparancsnok vette, aki a jegyzékönyvecskéjében levő fegyvertartási engedéllyel bírók névjegyzékét átnézve, megállapította, hogy az öngyilkos fegyvertartási engedéllyel nem rendelkezett, tehát vagy idegen, vagy engedély nélkül tartott katonai eredetű pisztolyról van szó. Az őrsparancsnok ezután maga mellé vette Csizmadia István őrmestert és kiszállt a tett színhelyére, ahol az öngyilkos környezetéhez tartozó egyéneket az esetre nézve, de főképpen a pisztolyra vonatkozólag kikérdezte. Valamennyien öngyilkosságot tétéleztek fel, de a pisztolyra vonatkozólag nem tudtak felvilágosítást adni. Egybehangzó állításuk szerint az elhaltak pisztolya sohasem volt. Kié volt a pisztoly, hogyan került az öngyilkos birtokába, nem tudják.

A hulla helyzete Márkus tiszthelyettesben gyanút keltett s ezt kifejezésre juttatva, az esetet távbeszélőn bejelentette a szegedi kir. ügyészségnek, a szegedi nyomozó alosztálynak és nekem, mint szakaszparancsnoknak. A szegedi kir. ügyészség bírói kiszállást helyezett kilátásba, míg a nyomozóalosztály az örs támogatására Kovács István tiszthelyestest és Sóhi János törzsőrnes-tert rendelte ki. A jelentés vétele után én is kiszálltam a helyszínre és ott a kirendelt járőrrel együtt megtartottuk a helyszíni szemlét. Mivel bírói kiszállás volt várható, a hullát nem érintettük. A helyszínt képező tanyát sűrű, apró tanyák veszik körül, maga a tanya egy lakóházból, benne két egymásbanyúló szobából és egy zárt folyosóból állott. Az egyik szobában két ágy, egymástól külön, a szoba egy-egy sarkában, az ágyak között asztal, az asztal mögött egy hosszú fapad volt elhelyezve. A másik szoba bútortalát egy ágy, egy asztal és egy szekrény alkotja. A bútorok a szokott elhelyezésekben, érintetlenül állottak, jelölül annak, hogy ott dulakodás vagy

* A nevetek megváltoztattuk. (Szerk.)

egyéb erőszakos esemény nem játszódott le. A kétágyas szobában, a jobboldali sarokágyon találtuk Takács Gergely tanyatulajdonos holttestét. A hulla jobboldalán, jobb felső karján átvetett véres fejjel, vértől átitatott párnákon feküdt. A jobbkezé négy ujja mérsékelten be volt hajlítva, az ujjak között, tenyerében feküdt az említett „Steyer”-ismétlőpisztoly, melynek csőtorkolata a hulla állának volt irányítva. A pisztolyban egy beszorult, üres hüvelyt fedeztünk fel, amelyben visszamaradt löpörgázok friss lerakódása látszott. A lövedék az áldozat bal-szeme felett 2 és fél centiméter magasságban, a homlokán át hatolt az agyba, hátul a tarkón kijött s a hulla feje alatt volt kettős párnákban fennakadva, ahol később meg is találtuk.

A kritikus időben ebben a szobában, a másik ágyon az áldozat neje, a másik, egyágyas szobában pedig Török Pál nőtlen egyén feküdt, aki a család jóvoltából lakótársuk volt. A hulla körül a helyzet tisztázására utaló egyéb támpontot nem találtunk. Egyedül a hulla fekvése és a kezében talált pisztoly különös helyzete igazolta Márkus tiszthelyettes gyanúját.

Közben megérkezett a bírói bizottság, mely a hullát felboncolta. A bizottság csupán azt állapította meg, hogy a már leírt helyen behatolt, erős áttütőképeségű pisztolyból eredő lövedék az agyrendszert összeroncsolta és azonnali halált idézett elő. A boncolóorvos oda nyilatkozott, hogy hűncselekmény fennforgása nem tekinthető kizártnak. A vizsgálóbíró a környezethez tartozó egyéneket jegyzőkönyvileg kihallgatta, de mivel az öngyilkosság tényét a maga részéről sem látta tisztázottnak, a helyszínről eltávozva, a nyomozás folytatását a járőrre bízta.

Az eset fölött gondolkozni kezdtem. Elsősorban az öngyilkosság végrehajtásának különös módja tűnt fel. Az öngyilkosok rendszerint halántékon, szájba, az áll alá, mellbe, vagy szíven lövik magukat. Ez esetben az öngyilkos a homlokán, a bal szem felett, felülről rézsútosan lötte meg magát. A lövés alkalmából tehát a fegyvertusának felfelé, az arctól kissé elálló irányban kellett állnia. Az elhalt, megállapításunk szerint, nem volt balkezes, hisz a pisztolyt is jobbkezeben szorongatta. Kísérlethez folyamodtam. Megbíztam Kovács tiszthelyettest, hogy kísérelje meg a pisztolyt olyan helyzetbe hozni, amely a lövés irányának megfelelő. Kovács tiszthelyettes az ágyra feküdt és midőn a pisztolyt megfelelő irányba hozta, meggyőződöttünk, hogy a pisztolyt csak akkor tarthatja ebben a helyzetben, ha mindkét kezével alátámasztja, de a billentyűt még így sem tudta elrántani. De ha ez valamiképpen mégis sikerült volna az elhaltnak, lehetetlennek tartottuk, hogy a pisztolyt a lövés után kezéből ki ne ejtse. Eme elgondolás szerint tehát a pisztolyt kétségtelenül más illesztette az áldozat tenyerébe.

Mіндеzen körülmények azt a meggyőződést érelették meg bennünk, hogy az öngyilkosság ki van zárva és a sértett ravaszul kiesztelt, tervszerűen végrehajtott gyilkosságnak eshetett áldozatul.

A kellő kiindulópontot a nyomozáshoz az elhalt és környezete viszonyainak felderítésével véltem megszerezhetni. E célból elsősorban Török Pált kérdeztem ki, aki a hozzáintézett általános kérdésekre úgy nyilatkozott, hogy az áldozat eladósodott ember volt s ez okozta vesztét. Kié volt a pisztoly, nem tudja, mert sem neki, sem Takácsnak pisztolya nem volt. Fogalma sincs róla, hogy Takács a pisztolyt honnan szerezte. Saját személyét illetően előadta, hogy az áldozat családjával három évvel ezelőtt ismerkedett meg, családi körükben sűrűn megfordult, mindig szívesen látott vendég volt. Ismeretségük

időközben annyira elmélyült, hogy mult év elején Takács azt indítványozta, hogy költözzön hozzájuk és éljenek együtt. Nőtlen ember lévén, gondozója nem volt, ezért az indítványt elfogadta, hozzájuk költözött s azóta velük házközösségben és közös háztartásban élt. Egy darabig békességben éltek, de az utóbbi időben Takács adósságairól panaszkodott, idegeskedni kezdett, feleségével állandóan perpatvaroskodott, övele minden ok nélkül gomombáskodott és azzal is fenyegetőzött, hogy öngyilkos lesz.

Ezzel szemben megállapítást nyert, hogy az elhalt igen szorgalmas, kedélyes, takarékos, feleségét szerető ember hírében állott. Elkeseredetnek soha senki sem látta. A saját nevére állott 2 hold földje meg volt ugyan terhelve, de a felesége nevére álló 4 hold föld, nagybárára szülő, teljesen tehermentes volt és a család megélhetését biztosította. Semmi oka nem volt tehát arra, hogy az aránylag csekély adósság miatt elkeseredjék, még kevésbé arra, hogy öngyilkossá legyen. Ezen adatokat mérlegelve, Török Pál helyzetét gyanúsak találtuk.

Feltevésünk az volt, hogy a pisztoly az ő tulajdona. Mielőtt azonban vele szemben végleg állást foglaltam volna, szükségesnek tartottam a pisztolykérdést tisztázni. Lehetetlennek tartottam ugyanis, hogy feltevésünk helytállósága esetén arról, hogy Töröknek pisztolya volt, valakinek tudomása ne lenne. Ebből kiindulva, a rendelkezésemre állott négy főnyi legénységet kétfelé osztottam és a környékbeli tanyákra küldtem azzal a feladattal, hogy a lakosság körében a pisztolykérdést illetően puhatoljon.

A járőrök elindulása után a helyszínen és a sűrűn lakó szomszédok tanyáin puhatolva, törekedtem valamely bizonyítékot beszerezni. A tanyákat járva, az egyik tanyán több környékbeli lakost, főképpen asszonyokat találtam egybegyűlve, akik beszélgettek. Kedélyes hangulatot színelve, léptem be hozzájuk és én is belevegyültem a társalgásba, miközben sok apró tréfás téma került szónyegre. Miután barátságos közeledéssel bizalmukat sikerült megnyernem, a beszélgetést Takács Gergely öngyilkosságára tereltem. Látszólag minden szándékoság és külön célat nélkül a következő megjegyzést tettem:

— Bizony, a mai nehéz gazdasági viszonyok sok embert tesznek tönkre, bizonyára szegény Takács Gergelyt is azok kergették a halálba; pedig azt mondják, igen szorgalmas, jóra való ember volt.”

Alig ejtettem ki ezeket a szavakat, az egyik asszony, mintegy ösztönzerűen azt mondta:

— Dehogyan lötte az magát agyon, uram! Másnak a keze működött ott közre!

Hogy még többet is megtudjak anélkül, hogy az érdeklődés pusztá látszatát is kelteném, ellenkeztem és a következőket mondtam:

— Nincs annak semmi alapja, az emberek beszélnek össze-vissza. Az orvos is megállapította, hogy öngyilkos lett.

— Ne higgye el azt, uram! — szölt közbe egy idősebb nő —, a lakó ott a bűnös.

E kijelentések után vita keletkezett, melynek folyamán az egyik férfi annak a véleményének adott kifejezést, hogy az áldozat neje nek is lehet benne része, hiszen szeretője Török Pálnak. Ezt az egész környék tudja. Együtt jártak-keltek, úgy viselkedtek, mint férj és feleség.

Hogy etéren közelebbi tájékozódást nyerhessek, visszatértem a helyszínre, ahol az elhalt özvegyét kérdeztem ki. Takácsné a hozzáintézett kérdésekre keserves zokogásba tört ki és csak annyit mondott:

— Tudtam én azt, hogy ebből baj lesz.

E kijelentésből világosan láttam, hogy az özvegy és Török között tényleg szerelmi viszony állhatott fenn és a tanyán hallott véleményeknek komoly alapjuk lehet. Közben bevonult a két járőr. Egyikük egy tanítótól megtudta, hogy mult év december folyamán a fogyasztási szövetkezetben Török Pál különböző fegyverekről beszélgetve, azt a kijelentést tette, hogy neki is van egy német gyártmányú pisztolya, amelynek igen erős átütő ereje van. Hogy Török állítása mennyiben felelt meg a valóságnak, azt a tanító nem tudja, de szerinte a kijelentést a szövetkezeti üzletvezető is hallotta. A járőr az üzletvezetőt is megkérdezte, aki a tanító előadását megerősítette.

A másik járőr az elbalt öccsével, Takács Sándor tanyái lakossal beszélgetett, aki annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a bátyja bűnténynek esett áldozatul, mert semmi oka sem volt arra, hogy öngyilkossá legyen. Az a gyanúja, hogy bátyja a házánál élő és feleségével szerelmi viszonyban álló Török Pál áldozata. Bátyjának pisztolya sohasem volt, a kezében talált pisztolyt Török Pál tulajdonának véli, mert mult év folyamán, midőn egy alkalommal a lakásán megfordult, hasonló pisztolyt mutogatott neki. A pisztolyt kezébe is vette, de most már határozottan nem emlékszik, hogy azonos volt-e a most talált pisztollyal. Azt azonban határozottan állítja, hogy az annakidején látott pisztoly katonai eredetű, valamiféle ismétlőpisztoly volt.

Eme jelentések meghallgatása után világosnak látszott, hogy a gyanúba vett egyének és az állítólagos öngyilkosság között összefüggés van, Takács bűnténynek esett áldozatul. Ebből kiindulva, Török Pált és az özvegyet őrizet alá vétettem és a nyomozás központjára kísértetem, ahol bizalmi egyének jelenlétében a velük szemben táplált gyanúkat — természetesen külön-külön kikérdezés keretében — most már nyűtan is feltártam. A gyanúsítottak azonban tagadtak és úgy nyilatkoztak, hogy nem érzik magukat bűnösöknek, mert a kérdéses időben aludtak és az egész esetről mit sem tudnak. Mindketten megmaradtak amellett, hogy Takács öngyilkos lett. Ezzel szemben külön-külön elébük tártam a helyszíni adatokat és azt, hogy tanukkal tudom bizonyítani, hogy a hulla mellett talált pisztoly Török Pál tulajdona. Megi mertetem őket azokkal az adatokkal, amelyek az öngyilkosság tényét kizárják, közöltem Törökkel, hogy öngyilkos ságot azon a módon elkövetni nem lehet. Hogy állításomat bebizonyítsam, megbíztam Kovács tiszthelyettest, hogy felügyelete mellett Török gyanúsított személyesen próbálja meg, hogy azonos helyre célozva, el tudja-e sütni a pisztolyt.

Kovács tiszthelyettes a gyanúsítottat lefektette, az üres pisztolyt a kezébe adta, aki semmiképpen sem tudta a billentyűt elrántani. A sikertelen kísérlet után a gyanúsított felkelt, arca elhalványodott, szemét Kovács tiszthelyettesre meresztve, néhány percig mozdulatlanul állott, majd sírvafakadt. Ezt a jelenetet Kovács tiszthelyettes kühasználta és a pisztolyt elébe tartva, jóindulatú hangon felhívta, hogy könnyítsen a lelkiismeretén, mondja meg, kié a pisztoly. A gyanúsított erre zokogni kezdett és néhány perc múlva halk hangon felelt:

— Enyém!

Kovács tiszthelyettes még néhány ügyes kérdést intézett hozzá, mire Török — felhagyva a tagadással — beszélni kezdett. Elmondta, hogy a pisztolyt két történnyel még a forradalom alatt, visszavonuló német hadseregbeli katonáktól vette és azóta a lakásán, az utóbbi

időben pedig Takácsék házánál az ágyában, a párnája alatt rejtgette. A pisztolyról az elbalt özvegyének is tudnia kell, mert az ágyat mindig ő bontotta és vetette. Beismerte, hogy az áldozat feleségével szerelmi viszonyt folytatott. Ezzel kapcsolatosan elmondta, hogy az elhalt e viszonyról látszólag nem törődött, de minden mozdulatukat figyelemmel kísérte, leleplezésükre törekedett. Felesége emiatt nyugtalankodott és többször mondta, hogy ez ellen valamit tenni kell. Hogy mit, azt nem mondotta, de ő ebből azt értette, hogy az asszony a férjétől szabadulni akar. Az asszony az utóbbi időben azzal fenyegetőzött, hogy ha nem változtat a helyzetükön, megmérgezi magát. Elhatározta tehát, hogy ennek a bizonytalanságnak véget vet és elteszi Takácsot láb alól. Tervét határozott formában az asszonnyal nem közölte ugyan, de megígérte neki, hogy cselekedni fog, megkérte, hogy legyen nyugodt, várja be türelemmel a megoldást.

Úgy tervezte, hogy Takácsot álmában fogja agyonlőni, olyankor, mikor felesége a tanyáról távol van. Pontos időt nem batározott meg, de az alkalmat állandóan kereste. Ezért tartotta a pisztolyt a fejevének alatt, hogy minden pillanatban kéznél legyen. Ilyen alkalom azonban sehogya sem adódott, tovább várni már nem tudott, ezért tervét a jelzett napon és időben végrebajtotta.

Bevárta, míg az áldozat elaludt, azután nesztelenül besurrant a szobába s mintegy tenyérnyi távolságból célozva, fejbőlötte. A cselekmény elkövetése után a pisztolyt Takács ágyára dobta. Nem tudja, hogy a pisztoly miként került a bulla tenyerébe. A durranásra az asszony felugrott az ágyból s őt a szobaajtóban találva, azt kérdezte, hogy mi történt.

— Agyonlöttem Gergelyt — volt a válasz. Ezután mindketten a szomszédba futottak az asszony anyjához azzal a hírrel, hogy Takács agyonlötötte magát.

A második történnyre vonatkozó feltett kérdésre azt állította, hogy azt már évekkal ezelőtt kilötötte. A gyilkosság idején csak egy történnye volt. Ebbeli állítását azonban Kovács tiszthelyettes nem fogadta el, tovább faggatta, mert lehetetlennek látszott, hogy egy történn birtokában készült volna egy nálánál sokkal erősebb ember életének kioltására. Ugyanis a pisztoly rozsdás, elhanyagolt állapotban volt és így zavartalan működésben bízni nem igen lehetett. Márpedig biztosnak kellett lennie a dolgában, különben vállalkozása reá nézve végeteasé válhatott volna. A gyanúsított néhány percig babozott, majd beismerte, hogy a keresett történn a cselekmény elkövetése előtt pisztolyának klpróbálására használta fel. Elmondta, hogy szobájának egyik sarkába lött, hajlandó megmutatni azt a helyet, ahová a lövedék becs pódott.

Intézkedésekre ezt a helyet felásták és a lövedéket meg is találtuk. Büntetőjogi szempontból ez igen fontos adatnak bizonyult, mert az előre megfontolt szándék fennforgása mellett bizonyított.

Az áldozat neje az elébe tár terhelő adatok hatása alatt a cselekmény elkövetését csakhamar szintén beismerte. Előadta, hogy bűnösnek érzi magát. A végrehajtásban részt nem vett ugyan, de Török tervébe be volt avatva és ahhoz hozzájárult. Azzal védekezett, hogy teljesen a férfi hatalmába került, aki állandóan boldog jövővel kecsegtette. Nem tudott szabadulni a befolyása alól.

A tényállást így minden oldalról sikerült megvilágítani és ezzel a nyomozást befejezést nyert. A gyanúsítottakat a bűnjelekkal együtt a szegedi kir. ügyész-

ségnek átadtuk. A szegedi kir. törvényszék folyó évi október 1-én megtartott főtárgyalásán a kir. ügyész a gyanúsítottak ellen gyilkosság miatt emelt vádat. A vádlottak a főtárgyalás során is beismerték tettüket s azzal védekeztek, hogy szerelmi okokból ölték meg Takácsot. A bíróság ennek helyt adva, a vádindítvánnyal szemben Török Pált szándékos emberölés büntetében, az asszonyt pedig erre való felbujtásban mondta ki bűnösnek s ezért Török Pált életfogytiglani, az asszonyt pedig hét évi fegyházra ítélte.

*

A nyomozás célja az adatgyűjtés révén nyert adatokból és a belőlük levont következtetésekből a multba merült eseményt mintegy felidézni, feleleveníteni, idegen szóval: rekonstruálni. Az adatgyűjtésnél a nyomozás egyelőre minden kínálkozó adatot felkarol, mielőtt azonban ezekből az adatokból az elkövetett bűncselekmény tényálladékát rekonstruálná, az adatokat szűrőn kell keresztülbocsátania. Az egybegyűlt adatok között ugyanis lehetnek az ügysző nem tartozók, tévesek és hamisak, melyeket először ki kell rostálni, nehogy a rekonstrukció épülete téves, hamis alapokon épüljön fel. A rostálás eszköze a bíráló. A bíráló hivatott megállapítani, hogy mi lehetséges, mi lehetetlen, mi valószínű, mi valószínűtlen, mi tartozik oda és mi nem. A bíráló a józan ész munkája, amelyet sokszor egy igen egyszerű gyakorlati eljárás: a kísérlet hathatósan támogathat.

Ennél a nyomozásnál a kísérlet kettős szerepet játszott. Míg a szokatlan helyen levő belövés sebhely egyelőre csak valószínűtlennek mutatta az öngyilkosság ilyen módon való elkövetését (nem valószínű, hogy jobbkezes ember homloka bal részére irányítsa a pisztolyt), de a kísérlet bizonyította, hogy az összes adat figyelembevételével az öngyilkosság végrehajtása ilyen módon egyenesen lehetetlen, ami pedig lehetetlen, az nem is történhetett meg. A kísérlet második, igen érdekes szerepe az volt, hogy a gyanúsított által sajátkezűleg végrehajtott kísérlet meggyőzte őt a tagadás kilátástalanságáról és ezáltal beismerésre bírta.

A tanulság, melyet ebből a nyomozásból meríthetünk, az, hogy csupán szigorúan elbíralt adatokra építsünk és a bírálóknál — hacsak lehetőség van rá — minél gyakrabban folyamodjunk kísérletekhez.

Ezzel az esettel kapcsolatban rá kell mutatnunk még a pletyka, szóbeszéd, mende-monda értékelésének a fontosságára. Nem szabad elmulasztani, mert a szóbeszéd gyakran nyújtott már igen jó támpontokat a nyomozás számára.

Lapunk legközelebbi száma — a karácsonyi ünnepekre tekintettel — nem december 15-én, hanem december 22-én jelenik meg.

Csapatparancsnoki értekezlet. A csendőrség szervezetének és szolgálatának állandó tökéletesítését, felmerült kérdések személyes megbeszélését és a megoldásra váró problémáknak gyakorlati szempontok szerint való megoldását szolgálja, hogy a m. kir. csendőrség felügyelője a csapatparancsnokokat évenként megbeszélésre hívja össze. A körbiztonsági szolgálat, a kiképzés stb. körébe vágó ügyek megbeszélése mellett a csapatparancsnoki értekezlet természetesen figyelmet fordít a tisztek és a legénység személyi ügyeinek megvitatására is, azaz az állandó törekvéssel, hogy ezeket a szolgálati érdekek-szabta korlátokon belül a lehető legnagyobb megértéssel, méltánylással és egyöntetűséggel szabályozzák. Az idei csapatparancsnoki értekezlet november 18-án és 19-én folyt le a csendőrfelügyelőségnél *vitéz Szinai Szinay Béla* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének elnökelete alatt. Az értekezleten résztvettek: a csendőrfelügyelőség részéről: *vitéz Dobó István* tábornok, a csendőrség felügyelőjének helyettese és *vitéz Vadász István* alezredes, a csendőrség felügyelőjének segédtitkárja. A belügyminisztérium VI. b. osztálya részéről: *vitéz Dóry László* ezredes, osztályvezető; a belügyminisztérium VI. c. osztálya részéről: *Csiba István* ezredes, osztályvezető; a szabályzatserkesztő és tanulmányi bizottság részéről: *Fonyó László* alezredes, a bizottság elnöke; a tiszti tanfolyamok részéről: *vitéz Torcsay Lénárd* alezredes; a felszerelési anyagraktárparancsnokság részéről: *vitéz Szente Gábor* alezredes; a nyomozó osztályparancsnokság részéről: *vitéz*

Hegedű, Harmónika, Tárogató,
Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbait
itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

CSENDŐRSÉG TAGJAI SZÖNYEGFÉLEKET

OLCSÓN SZŐTS-NÉL VÁSÁROLHATNAK!

RAKÓCZI-ÚT 10. (SÍP-UTCA SAROK.)

**KÉRJE -
KAPJA!**

A most megjelent folsó opllkai, rádió 144 oldalas árjegyzéket
az alkalmi vételek listájával.

**HATSHEK és FARKAS
SZAKüzLETEI**

Budapest, IV., Károly-körút 28, VI., Andrásy-út 131, VII., Rákóczi-út 80

A magyar kir.
Csendőrség
állandó
szövetszállí-
tója és ruha-
készítője

DIÁKNAK, DIÁKLÁNYNAK
DOLGOZÓ URBÁNNAK CSAK
A TARTÓS SZÖVET OLCSÓ
GYAPJUSZÖVETEK
KÖZVETLEN GYÁRÓL!
MÉG MA KÉRJE SZÖVETMINTÁNKAT
VÁLOGÁSSON OTTHON
TRUNKIÁNAK
POSZTGYÁR, RUDÁGYA, RT.
BUDAPEST, LENKE-ÚT 117.
SZÖVETBOLTONK, IV. PROHÁSZKA, OTTOKAR, U. 8.
KÉZMŰVÉSZETI TEMPLONNAL SZEMBEN

Dalmay Farkas dr. alezredes, osztályparancsnok és *Sellyey Yános* őrnagy, osztályparancsnok helyettes. A kerületi parancsnokságok részéről: kéadszentléleki *Voloncs István* ezredes, a budapesti I., *Hollódy János* alezredes, a székesfehérvári II., *Bánházy József* alezredes, a szombathelyi III., *Barényi Ferenc* ezredes, a pécsi IV., *Buday Andor* ezredes, a szegedi V., *Dalmay József* alezredes, a debreceni VI. és *Kertész Jenő* ezredes, a miskolci VII. kerületi parancsnokság részéről. Az értekezlet jegyzői tennivalóit *Pinczés Zoltán* őrnagy látta el. A résztvevők november 18-án a budapesti csendőrlaktanyában bajtársi vacsorát is rendeztek.

A budapesti csendőrtisztikar litogntása a Pázmány Péter Tudományegyetem Törvényszéki Orvostani Intézetének kriminálisztikai múzeumban. November 13-án 11 órakor a Budapesten állomásozó csendőrtisztikar, élén *Vitéz Szinai Szinay Béla* tábornok úrral, a m. kir. csendőrség felügyelőjével, *dr. Kenyeres Balázs* ny. r. egyetemi tanár úr, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Törvényszéki Orvostani Intézet igazgatójának meghívására látogatást tett az intézetben és *dr. Kenyeres Balázs* és *dr. Vitray Antal* egyetemi magántanár urak kalauzolásával mellett megtekintette az intézet új kriminálisztikai múzeumát. A megtekintés előtt *dr. Kenyeres Balázs* röviden ismertette a múzeum létesítésének a történetét és a gyűjtemény céljait.

A gyűjteményt alapít 1888-ban az intézet akkori igazgatója, néhai *Ajay* egyetemi tanár vetette meg, midőn az intézetet a belső klinikai tópról a mai épületbe helyezték át. *Ajay* mellett abban az időben *dr. Kenyeres Balázs* tanársegédként működött. A gyűjtemény kezdetben kizárólag a szűkebb értelemben vett orvosi szempontok céljait szolgálta. 1915-ben *dr. Kenyeres Balázs* került az intézet élére, aki a gyűjteményt új alapokra fektetve, az orvosi szempontokon felül a kriminálisztikai irányt is érvényre juttatta és a továbbfejlesztésénél a tárgyi bizonyítékok megszerzési, rögzítési és értékesítési módjait a szemléltetésre alkalmas múzeális anyag gyűjtését tűzte ki céljává. Törekvésében munkatársai — a nehéz gazdasági viszonyok okozta szegénységet lelkesedéssel pótolva — hathatósan támogatták. A kriminálisztikai múzeum célja és anyagának összehalálása tekintetében a maga nemében egész Európában egyedülállónak tekinthető. A gyűjteménynek hármas célja van: szemléltető tanegységeket nyújt az oktatáshoz; összehasonlító anyagot szolgáltat konkrét büntügyeknél való felhasználásra és megfelelő anyag gyűjtésével és feldolgozásával a tudományos vizsgálatakat segíti elő. E fontos célokat szolgáló anyagok mellett az érdekes bűntények olyan bűnjelét, amelyek büntügytörténeti beszüken felül különbözőbb tanulságot nem nyújtanak és így az egyszerű kiállítás anyag fogalma alá esnek, csak gyéren vannak képviselve.

A kriminálisztikai múzeum gyűjteményanyaga 8000 darabon felüli számban egy nagy- és b kisteremben van elhelyezve. Az I. számú nagyteremben van elhelyezve a zsinegelést és megőrzést, a birtelen halált, bűnjelcsoomagolást, lábnyomokat, a vérmomok korszerűt összehasonlítását, a titkovást, a hullakiszáradást, vízi hullákat, a „hullatoflettet”, titkos írá-

sokait és azok előhívási módokat szemléltető anyag, továbbá csontgyűjtemény, amely a kor meghatározásának céljait szolgálja, végül egy szekrény öngyilkosságra és gyilkosságokra vonatkozó bűnjelletekkel.

A II. terem az erőszakos halálmeghalat, baleseteket, szűrt, metszetti, vágott sebeket, mérgezéseket szemléltető múzeális anyagot tartalmazza. Ugyanitt egy asztalon híres bűntettesek koponyáit őrzik, köztük *Rózsa Sándor*, *Patkó Bandi*, *Bogár Imre* régi híres betyárokét is.

A III. teremben a terhességre, azülésre, magzatelhajtásra, gyermekölésre vonatkozó gúzdag anyagot tartalmazza. Egy szekrény tele van a Magyarországon használatos különböző magzatelhajtószerek gyűjteményével.

A IV. teremben elhelyezett gyűjtemény a szemérem elleni bűncselekményekkel kapcsolatos anyagot foglalja magában.

Az V. terem a mérges növényeket tartalmazza, köztük egy 493 példányból álló gombagyűjteményt.

A VI. terem a lövészi sérülésekre vonatkozó anyagot tartalmazza. Lőporfajták, lövedékek, lőfegyverek, szálfégyer k, lövészi sérüléseket szemléltető ábrások és egyéb idevágó fényképek, röntgenfényképek teszik a gyűjtemény anyagát.

A VII. termet a *Poller-féle intázóanyagokkal* és eljárásai készült mintázatok töltik be. A mintázatok — a valóság-nak remekbékésült, hű utánzatai — a legkülönbözőbb tanulságos eseteket rögzítik: sérüléseket, zsinegelési, akasztási darazdákat, stb.

Vitéz Szinai Szinay Béla tábornok úr *dr. Kenyeres Balázs* ny. r. egyetemi tanár úrnak meleg köszönetét fejezte ki, hogy meghívásával a kiváló, tanulságos intézmény megtekintésére a csendőrtisztikarnak alkalmat nyújtott.

Felavatták az olasz hősök új temetőjét. A rákoskereszt-úri temetőben külön területen gyűjtötték össze a magyar főlőben nyugró 1530 olasz hősi halott földi maradványait. A sírokra november 24-én osztrózsacokrokat helyeztek, az emlékművet pedig címeres olasz trikolórral fedték be. Fel-tizenegy órakor díszszázad vonult a hősi temetőbe, majd kétszáztagú tisztülődöttség érkezett. A kormány képviselő-ében *Barichizi Bárczy István* államtitkár jelent meg, a fővárost *Szendy Károly* polgármester, az olasz hadsereget *Italo Garibaldi* altábornagy, *Matteoli* alezredes és szárnysegédje képviselte. *Garibaldi* altábornagy először ellépett a díszszázad előtt, majd *Colona herceg* budapesti olasz követ társaságában az előkelőségek üdvözlésére sietett. Pár pillanattal később *József királyi herceg* és 11 brákor a *Himnusz* hangjai mellett a *Hormonyzó Or* ő Főméltósága képviselő-ében *Shovay István* gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka érkezett. A gyászszolozsma és az emlékmű be-szentelése után *Colona herceg* olasz követ mondott beszédet, amelyben hangsúlyozta, hogy „lelekedni ma jelen van itt a fasista kormány és az egész olasz nép, hogy hősei előtt tereje kegyeletlen halálját”. Ezután *Garibaldi* altábornagy, majd *Shovay István* gyalogsági tábornok adózt az olasz bajtársak emlékének. *Szendy Károly* polgármester pedig a fővá os közönsége nevében átvette az emlékművet.

Dicséreték. *Bélgymnásztisz* úr *Ónagyméltósága* dicsérvő okirattal látta el *Gyimóthi Pál* debreceni VI. kerületbeli tntts-hosszu csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint az irodai beosztásban kifejtett igen nagy szorgalmáért és hasznos szolgálatáért. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsérvő okirattal látta el a debreceni VI. kerületben: *Szentimrey József*, *Lászlófi Mihály*, *Bálint András* és *Papp László* tntts-eket, mert hosszú csendőrségi szolgálati

ÉBNER

koztyús, ernyős készít, javít!

Telefon.

V. Lipót-kőrt 18. U., Zalkmand-u. 22.
IV. Petőfi Sándor-u. 7. Pillez-kő.

Órat, ékszer, ajándéktárgyat

a testületnél közismert

SAS

órák és ékszerkészítel vásároljunk.

G Y Ő R, Baross-út 85. (Royal mellett)

Megbízható!

Kedvező üzleti feltételek.

Postai szétküldés.

3

IGAZ SZÓ

ROYAL BÜTOR JÓ

RÉSZLETRE IS OLCSÓ

BAROSS-UTCA 34 és 36.

RÁDIÓ, rádióalkatrészek, Kedvező üzleti feltételek!

CSILLAROK, villamos vasalók — főzők, villamos-sági cikkeket leg-olcsóbban vehetünk

VITÉZ SZATHMÁRY
villamosági és közüzleti cikkekre SZOLNOK

NAGY ALBERT

EGYENRUHA ÉS ÚRSZABÓSÁGA
Egyenruhák, ruha és egyéb cikkeket

Ked. díj laktanyában
szemben.

A m. kir. csendőrség
szállítója.

MISKOLC, SOLTÉSZ NAGYKÁLMÁN-U. 1

idejük alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, majd később irodai segédmunkásokként teendőiket mindenkor nagy szorgalommal, odaadással és jó eredménnyel végezték; *Sándor József* tthts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot fáradhatatlan buzgalommal és igen eredményesen teljesítette, s mint őrsparancsnok, alárendeltjeinek kiképzése, oktatása és nevelése terén lelkiismeretes odaadással és igen eredményesen működött; *Tajthy Zoltán, vitéz Békési Mihály és Koncsag Kálmán szv.* tthts-eket azért, mert hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt, mint a gazdasági hivatalba beosztott segédmunkások, szolgálati tennivalóikat mindenkor lelkiismeretesen, példás kötelességtudással és igen jó eredménnyel végezték. *A Budapesti I. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicséرت: Böszörményi József szegedi V. kerületbeli tthts-t és Kéri Mihály debreceni VI. kerületbeli őrm.-t, mert — az előbbi 1933—1935. években, az utóbbi a folyó évben — a Kormányzó Úr Ő Főmáltóságának gödöllői tartózkodása alatt — a gödöllői őrsre vezényelve — különleges szolgálatukat odaadó szorgalommal és lelkiismeretességgel párosult buzgalommal teljesítették. — A szegedi V. kerület parancsnoka dicséرتő okirattal látta el: Csordás Imre, Kerekes András és Belényi József tthts-eket azért, mert a makói gyalogtanalosztálynál, mint oktatókészedékek, sorrendben 5. illetőleg 3—3 év óta szolgálati kötelemeket mindenkor kimagasló szorgalommal, kötelességtudással és igen eredményesen teljesítették.*

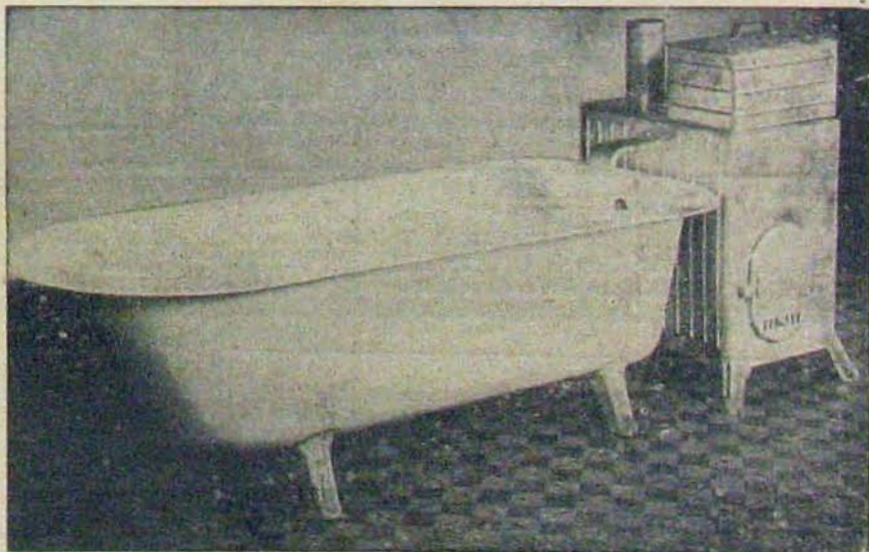
Csendőrségi Közlöny 22. szám. Az 1935. évi XX. törvény-cikk, a nagykorú nőkkel üzött kereskedés elnyomására vonatkozó nemzetközi egyezmény becikkelyezése. — Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. *Allandó nyugállományba helyezettek: Szukán István L., Zsebi József, Varga István I. székesfehérvári II. kerületbeli tthts-ek, Várhegyi József, Kelemen Károly szombathelyi III. kerületbeli tthts-ek, Farkas Albert, Végi János szegedi V. kerületbeli tthts-ek, Józsa Mihály debreceni VI. kerületbeli tthts, Toldi Mózes, Tölgyesi Sándor miskolci VII. kerületbeli tthts-ek és Nagy Károly I. szombathelyi III. kerületbeli alldgy. — Névváltoztatások: Hencz Lajos cső. családi nevét „Halmos“-ra, Pócz Imre őrm. „Péterfi“-ra, Szobotka-Nagy János őrm. „Nagy“-ra, Michalutti László cső.*

„Mihály“-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — A csendőrség elölptetésére vonatkozó rendelkezések módosítása. — A parádi ideiglenes fürdőkülönltnmény október 7-én működését beszüntette. — A cserkészigazolvány csak akkor érvényes, ha első oldalának alsó részén „Érvényes“ felirattal ellátott két kocka valamelyikébe a Cserkészszövetség által arra az évre kiadott bélyeg is be van ragasztva. — A kézigránát hordbiztosítéka kiesésének esetére a kézigránát-utasítás intézkedése. — Nyári ruházat viselésének szabályozása tiszték, tisztjelöltek és hasonló állásúak részére. — A Pest megyébe kebeleztet Pestszentlőrinc-nagyközség 1936. január 1-vel megyei városná alakul. A Baranya megyébe kebeleztet Mezőszabolcs kisközség nagyközséggé alakult. — Szabó József és Németh Kálmán tüzérek nevére kiállított 2336. számú katonai gépjármű igazolványokat a székesfehérvári 2. honvéd vegyesdandár parancsnokság érvénytelenítette.

Fegyverhasználat. A gyulavári őrs Kertész István tiszthelyettes őrsparancsnok, Szántó László, Turzó Imre tőrzmesterek és vitéz Berta Mihály csendőrből állott járőre november 19-én 23 óra tájban a község határában levő községi erdőben orvvadászokra lest tartott. A járőr azt észlelte, hogy az orvvadászok zseblámpával megvilágítják a fákat és fácánokra vadásznak. A járőr figyelemmel kísérte az orvvadászokat és távozásukkor elébük került, az út két oldalán lesbeállt. Amikor az orvvadászok a járőr közelébe értek, a járőrvezető megállásra és puskájuk letételére szólította fel őket. A járőr egyik tagja zseblámpájával az orvvadászok szemébe világított, hogy felismerje őket. A felszólított Darvasi János és Szilgyi István gyulavári lakos orvvadászok eldobták a fegyverüket és igazolták magukat. Ebben a pillanatban a még észrevétlenül közeledő orvvadászok közül valaki két eredménytelen lövést tett a járőrre, ezután a két igazoltatott egyéncen kívül valamennyi orvvadász elszéledt az erdőben. A lövések senkit sem találtak. A járőr három tagja a lövéseket 1—1 eredménytelen lövéssel viszonzta. A két elfogott orvvadász megnevezte hét társát, ezeket a járőr hajnalban 1—1 Flaubert-puskával együtt őrizethe vette. A nyomozás és a kivizsgálás megindult.

A CSEPEL

elkészítése: gyors, mert csak 25 perc, gazdaságos, mert csak 3 kg fa szükséges, olcsó, mert a tüzelőanyag 10—12 fillér, hygienikus, mert tiszta vízzel működik: a kádból a piszkos víz nem folyhat vissza, egyszerű, mert fürdőkályhát különösen a portyázásból fáradtan és porosan hazaérkező csendőrnek ajánlhatjuk. Vízvezeték nélkül egyedülálló és legjobban működő fürdőkályha taluk, városok részére 1 fürdő

WEISS MANFRÉD
ACÉL ÉS FÉMMŰVEI RT.
BUDAPEST, V., MÁRIA
VALÉRIA-UTCA 17. SZÁM

A csendőrség 1935. évi harmadik negyedévi statisztikája. 1935 július, augusztus és szeptember hónapokban a csendőrség — működési területén — összesen 32.981 (29.965) büntetett és vétség, valamint 64.093 (41.123) kihágás esetében folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntetetlenül és vétség nélkül 32.712, a kihágásoknál 53.851 esetben vezettek eredményre. 271 büntetett és vétség, továbbá 142 kihágás esetében a nyomozás még folyamatban van. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 3710 (3285) egyélt fogott el és vett őrizetbe s 109.892 (83.488) egyénr jelentett fel különböző törvénysértés miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek közül 5570 (5260) lopás, 7579 (5214) rágalmazás és decalileltetés, 5145 (3609) testi sértés, 1843 (1756) csalás, 1135 (1386) orgazdaság és bűnpártolás, 1493 (1195) sikkaasztás, zárörés és hűtlenkezelés, 988 (775) vagyonengálás, 2071 (1369) gyújtogatás és tüzcsele, 650 (472) magánlakaérintés, 551 (360) emberélete elleni bűncselekmény, 449 (255) rablás és zsarolás, 180 (293) okiratfalsítás és 193 (118) pénzhamisítás. A még fennmaradó számok az egyéb büntettek és vétségek között oszlanak meg. A zárójelben levő számok a második negyedévi statisztikát mutatják.

Vitéz Litkey György: Hazánk óslakói című könyvét ismertették a november 2-ai számunkban. Ezúttal arra hívjuk fel olvasóink figyelmét, hogy a könyv árát — költésékíméles végett — a Tiszta-jobbparti Mezőgazdasági Hitelesítésközvetítő, Miskolc 28.649." megjelölésű csekk-lapon lehet befizetni.

Ki tud róla? Hotházi Károly törzsrőmestert (volt fő-törzsrőmestert), akinek Brassóban hozzátartozói vannak s aki a múlt évben még a pécsi kerületnél teljesített szolgálatot, családi ügyben keresi Molnár József I. törzsrőmester (Ercsi).

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Pannonia caendőrségi egyenruházati és felszerelési cikkek áruházának (Budapest, VI., Hajós-u. 15.) árjegyzék-mellékletét.

Csendőrségi tollforgót árasít, köt. javít Vörösi (Vlárna) Mihály nyug. szakaltiszt, Budapest, I., Márvány-utca 29. III. em. 8., vagy Del József nyug. thits. Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, vagy Fekete Imre nyug. törzsrőmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Arak és munkadíjak: őrmester, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötés 1 P, pótlással 2 P, beklüdtött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMELTYI HIREK.

Előléptek: Alhadnagyokká: Kövcsés Mihály debreceni VI., Illényi Béla pécsi IV., Nagy Sándor III. székesfehérvári II., Indrácson József budapesti I., Csordás András és Ledócz János miskolci VII., Jékai Lajos debreceni VI., Darabos János szombathelyi III., Papp György II. és Kéri János budapesti I., Magyar Imre II. és Szabó József I. székesfehérvári II., Sokor Imre és Boros István debreceni VI., Vajó Joachim pécsi IV., Guzsi József budapesti I., Kuntár János szombathelyi III., Benedek Mihály székesfehérvári II., Korösi Ferenc és Horváth György miskolci VII., Vido Lajos I., székesfehérvári II., Marsai István miskolci VII., Erdélyi József II., Lázár Alajos és vitéz Bojte Péter szombathelyi III., Szabó Ambrus székesfehérvári II., Hajdu László debreceni VI., Lantos János miskolci VII., Székely Lajos debreceni VI., Szabó János V. és Németh Antal szombathelyi III., Szentjohán János debreceni VI., Kiss Gyula debreceni VI., Németh István XV. szombathelyi III., Rajó Sándor debreceni VI., Szekeres Lajos és Haraszti István pécsi IV., Horváth Vince miskolci VII., Szigei Bálint szombathelyi III., Verecs Lajos budapesti I., Podori Lőrinc pécsi IV., Szabó Károly I. budapesti I., Buzási Sándor debreceni VI., Tólos Szilveszter és Szabó Albert budapesti I., Jók János miskolci VII., Szénási András pécsi IV., Lukács János I. székesfehérvári II., Temesvári Lajos szombathelyi III., Hegedűs István I. budapesti I., Csibrán Miklós miskolci VII., Szabó Lajos III. és Rétfürdő János szombathelyi III., Hotházi Dénes és Csipán Ferenc budapesti I., Kadarik János pécsi IV., Gödri József miskolci VII., Szabó Imre II. szombathelyi III. és Horváth László székesfehérvári II. kerületbeli thits-ek. — Számvívó alhadnagyokká: Mátai Imre, Darucz János debreceni VI., Radnai Sándor és Tóth Ferenc I. budapesti I. kerületbeli sv. thits-ek. — Fegyverszakai alhadnaggyá: Szabó Gyula budapesti I. kerületbeli fegyverszakai thits. — Tiszthelyettesekké: Németh József VII. szombathelyi III., Endre László budapesti I., Kardos József II. és Csordás János pécsi IV., Kerek Mátyas miskolci VII., Szendi Imre budapesti I., Oseh János és Fekete Bertalan székesfehérvári II., Szabó Jenő szombathelyi III., Szűcs József III. pécsi IV., Magyarszék Jenő szombathelyi III., Gombos Gyula debreceni VI., Lakó Vilmos pécsi IV., Mártha Gábor debreceni VI.,

Ne nyeljen mérget
már kocán ceggel . . .
igyék
ÁLDÁS kávépátlát
cukorral és tejjel

Nem kell hozzá cikória, sem szemeskávé,
Mégis krifűnő a tejskávé.

1/4 KG. 30 FILLÉR

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója
SÁNDOR REZSŐ
őrmester, ékszerész, Nyíregyháza. Telefon 229.
Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fall órák, a csendőrség részére részletre is. Választékot portómentesen küldök. Javítások szakosodottan végeztenek. Kénes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalat
Székesfehérvár, Kossuth-utca 15. Tel.: 5-93
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Postaküldemények. Olcsó árak. Részletfizetés.

DORNER BÉLA úri- és egyenruhazabóság
SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.
A II. caendőrker. vesztprémi oszt. parásd. hiv. szállítója.
Alapítási év: 1838. — Tel. 237. — Ptp. ca. 26118.
Megbízható kivitel. Méltányos árak.

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár
Bőr- és lakk-síma zugszipők, csizmák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása. Kérjen képes árjegyzéket!
Kedvező fizetési feltételek.

VIOLA GYÖRGY úri- és egyenruhazabóság
a szombathelyi és gyúri oszt. parásd. szerv. szállítója
SZOMBATHELY, FŐ-TÉR 15.
Szállít megbízható minőségben, elsőrendű kivitelben, mellékbeszámoló polcra és egyenruhák kedvező fizetési feltételek mellett.

Megbízható, nagy átütőképességű strapagép a gyári új Mercedes Prima Portable IRÓGÉP gyári propaganda

170.50 P

Kedvező fizetési feltételek

DIXI IRÓGÉPSZAKÜZLET, BUDAPEST VI., PODMANICZKY-U. 1. TEL.: 16458

Légrádi Károly budapesti I., Csizmadia Gábor székesfehérvári II., Nagy László szombathelyi III., Szabó Lajos I. debreceni VI., Váradi József budapesti I., Horváth Lajos VI. szombathelyi III., Sári Gusztáv székesfehérvári II., Feres Antal debreceni VI., Németh Pál budapesti I., Varga István V. pécsi IV., Barta Lőrinc szombathelyi III., Pusztai Sándor miskolci VII., Bankó Lajos debreceni VI., Gyurka József szombathelyi III., Réti György székesfehérvári II., Kiss Sándor III. debreceni VI., Dobai Gábor miskolci VII., Németh Lajos III. szombathelyi III., Orsz László I. debreceni VI., Kazma István és Lakatos Károly pécsi IV., Ágoston székelyfehérvári II., Székely Ferenc, Zöld István és Nagy Albert budapesti I., Róder Miklós és Beló Sándor pécsi IV., Antal Ferenc, Orbán Simon és Vidai István budapesti I., Sapláki Károly pécsi IV., Juhász János I. miskolci VII., Butó Elemér szombathelyi III., Nemes József I. székesfehérvári II. és Szirma János budapesti I. kerületbeli törm.-ek v. valamint Lázár József miskolci VII., Kiss András székesfehérvári II. Oláh József debreceni VI. kerületbeli tör.-ek.

C) örsparancsnokok: a budapesti I. kerületben Székely Ferenc tthts.; a székesfehérvári II. kerületben: Cséh János, Csizmadia Gábor, Sári Gusztáv, Réti György, Járslás Ágoston és Nemes József I. tthts.-ek; a debreceni VI. kerületben: Bankó Lajos, Szabó Lajos I., Gombos Gyula I. és Kiss Sándor III. tthts.-ek.

E) elöltek: a budapesti I. kerületben törzseresterré: Herczeg Antal, Csédei Sándor, Barna Kálmán, Benedek István I., Forgács József, Kovács József, Simoa Sándor, Pásztor János, Bertalan Sándor, László Péter, Sealai József II., Körhegyi Ferenc, Kiss Sándor II., Enyedi Péter, Jenei Pál, Kórándi József, Bikarozszi Elek, Cserhalmi Imre, Irinyi András, Fater Gyula, Gombos Sándor, Csaba István, Kis Menyhért, Tar Albert, Patkós Imre, Loszvá András, Dóka Mihály, Kerekes Ferenc, Zoltán István, Fekete József II., Péntes Albert, Földesi Pál és Gácsi István őrm.-ek; őrmesterré: Kovács István IV., Erdélyi Ferenc, Gazdag Ferenc, Kovács Ferenc III., Markó István, Török Lajos II., Monostorszegi József, Steves Imre, Császár Miklós, Radóczy István, Nagy István I., Farkas Ferenc I., Székely István, Kovács Mihály III. és Hegedűs Pál csb.-ök; a székesfehérvári II. kerületben törzseresterré: Bakonyi József, Kiss Pál, Varga János, Galambos János I., Pánczél Adám, Rónás Ferenc, Tollár Gyula, Tóth Lajos I., Vig Imre, Fülöp Károly, Vidéi Ferenc, Keresztes János, Boldó Imre, Zsigrai Ferenc és Balogh János őrm.-ek; őrmesterré: Bárdos János, Erdélyi István,

Kovács Sándor, Nagy Antal II., valamint Bányai József csb.-ök; a szombathelyi III. kerületben törzseresterré: Kővári Károly, Lóránt István, Tóth Sándor III., Kiss Sándor I., Fekete József I., Hegyi Márton, Süvegcs Sándor, Varga György, Góspár Bélint, Oszkai Sándor, Kardos József III., Hécsarox István II., Kovács János III. és Lovas János őrm.-ek; őrmesterré: Németh István III., Cséh János, Erdész Kálmán, Csédei István II., Dömötör Lajos, Györfi Mihály, Nagy József IV., Buda István, Ferenc József II. és Havasi József I. csb.-ök; a pécsi IV. kerületben törzseresterré: Keszthelyi Domokos, Lukács József, Forró József, Kürdy Ferenc, Ágoston József II., Kertész József II., Szűcs József II., Horvát István, Kirárpóti János, Benedek Pál, Havas Pál, Katona Nándor, Szabó István IX., Fonyó Péter, Gálfi Lajos, Nagy Imre, S. Kiss Imre, Németh János VIII., Székely Imre, Rézfalus József és Felföldi György őrm.-ek; őrmesterré: Szilágyi János II., Tóth István, Kiss János I., Fejér József II., Cs. Papp István csb.-ök; a debreceni VI. kerületben törzseresterré: Molnár Károly, B. Kovács Csábor, Lakatos István, Katona Péter, Magyarósi Menyhért, Gégyény József, Toth Jenő, Kuthi Sándor, Zombori Pál, Hegyfalus András, Bányai István, Csécs Pál, Papp György, Jakab Bernát, Allódi Mihály és B. Vas Károly őrm.-ek; őrmesterré: Jakab Károly, Császai Lajos, Szilágyi Lajos III. és Módos Mihály csb.-ök; a miskolci VII. kerületben törzseresterré: Szekrényes Pál, Halmos József, Hécsarox József I., Turós József, Bojka Mihály, Molnár Imre, Kapott András, Simon Péter, Pásztor József, Szabócska Mihály, Baeska László, Tóth Sándor, Lang Gusztáv, Farkas Mihály, Hajós István, Sackeres István, Bándi Károly, Máté Sándor, Zimbori János, Léndárt János, Mojca József, Zétényi Mihály, Varga Lajos I., Kiss József és Rajó Lajos őrm.-ek; őrmesterré: Tóth Antal, Bodonyi József I., Boldó Sándor, Kapás József, Juhász Lajos, Mészai András, Dicso Mihály, Kóvári Károly, Balogh János, Lantos János I., Nyitrai János, Bányai József, Szabai Imre és Török István csb.-ök.

Véglegesítették: a budapesti I. kerületben: Voss Ferenc, Seilasi Lajos és Kiss István III. prb.-csb.-ök, a székesfehérvári II. kerületben: Márton Béla és Hegedűs István prb.-csb.-ök.

Házasságot kötöttek: Dr. Zimonyi Sándor fidesz. Bozay Emerika Krisztina Mária úrhölgygel; a budapesti I. kerületben: Erdélyi Béla törm. v. Négyesi Mária Margittal Budapesten, Kovács József törm. S. Varga Jozsinával Törökzentmiklóson, Gombos Gyula őrm. Tóth Ilonával Tárkányban, Domonkos Gyula tthts. Mellicker Erzsébettel Balassagyarmaton, Magyar József tthts. Tóth Herminával Csácsán, Tóth János Imre törm. Keresztes Rozáliával Budapesten, Tolódi József

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdekő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161

EBEDLŐSZÖNYEGEK P 28-161

Fotelgalyak, paplanok vasbőrök, futószőnyegek, fehéreneművázna, ruhaszőnyegek. **Korona Szőnyeg- és Kárpitosművelő**

Budapest, VIII., Boross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árujegedmény!

A m. kir. csendőrség tagjai bizalommal vásárolhatnak mindenemű csendőrségi felszerelési cikket, fehérenemű, leányt stb.

HALMOS DIVATÁRUHÁZÁBAN

MISKOLC. Korona szálló mellett. Méltányos szabott árak.

Pontos óra = Pontos szolgálat

arany ókzerceket, ezüst díszlámpákat, ezüst és prima alpárka erőszhözököt megbízható kivitelben a m. kir. csendőrség tagjainak árujegedmény mellett szállít

HETÉNYI JÓZSEF ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

Miskolc, Horthy Miklós-tér 16. Kedvező fizetési feltételek.

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részletfizetésre!

Hálószoba Ebédő Egyes bátordarabok stb.	Sezlon Recamitér Fotelek Matrac Sodrony stb.	Ebédőszőnyeg Futók Összekötők Sezlonlankarók Paplanok stb.	Fehérenemű és ágynemű Vázna Inganyag Ruhaszővelet stb.
---	---	---	---

Irjon nekünk és a legkiválóbb árjegyekkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferenc-tér 5. T. 271-77

törm. v. Dombi Annával Újzászon és Szabó Imre I. park. thtis. Kiss E. Erzsébettel Kiskúnhalason; a székesfehérvári II. kerületben: Horváth Kalmár Lajos thtis. Pehér Lidiával Ménfélék közszéghen. Lengyel Mihály törm. Kiss Margittal Vértesszéthyen, Süta F. József törm. Szigeti Máriával Balassagyarmaton, Németh György II. törm. Balázsi Máriával Pestújhelyen, Molnár Vendel törm. Kis Tóth Rozáliával Fertőszentmiklóson és Iszaki József törm. v. Gyulához Mária Magdolnával Kőrmentén; a pécsi IV. kerületben: Szegő Ferenc törm. Kónczol Erzsébettel Deccsen, Kovács István IV. törm. Magyar Annával Bátaszéken; a debreceni VI. kerületben: Kiss Sándor II. törm. Mezei Julannával Budapesten. Varga Imre thtis. Maróti Imával Okányban; a miskolci VII. kerületben: Tóth József IV. törm. Szabó Erzsébettel Abaúj-szántón.

Családi hírek Született: Kricsfalussy-Hrabár Sándor szék-nak Zoltán István Jenő nevű fia; a budapesti I. kerületben: Terjék Balázs törm.-nek Ibolyka Veronika nevű leánya. Kopaç Dénes thtis-nek Dénes nevű fia, Tóth János IV. törm.-nek Katalis nevű leánya. Szentgyörgyi Albert thtis-nek Anna Piroska nevű leánya, Ihász Sándor thtis.-nek Margit Rona nevű leánya és Hargitai János v. törm.-nek Mária Valéria nevű leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Gy. Bel János törm.-nek János fia, Bátkai Mihály törm.-nek Éva leánya és Horváth Ferenc törm.-nek Ferenc István nevű fia; a szombathelyi III. kerületben: Pomozi Lajos törm.-nek Lajos fia, Harsány József törm.-nek Éva Mária leánya és Horváth Gyula II. thtis-nek Gyula nevű fia; a pécsi IV. kerületben: Nagy Sándor v. törm.-nek Sándor József nevű fia és Bördös József thtis-nek József nevű fia; a szegedi V. kerületben Hangoi János thtis-nek Katalin Mária leánya, a debreceni VI. kerületben: Kan Jenő thtis-nek Jenő nevű fia és Farkas Ferenc törm.-nek Irén leánya; a miskolci VII. kerületben: Erki József törm.-nek József Zsigmond fia. Horti József törm.-nek Károly fia és Várhegyi (Valyó) József törm.-nek Katalin Erzsébet nevű leánya. — Meghalt: Pápai Imre pécsi IV. kerületbeli thtis nek Isre nevű fia.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkiktől elfogadunk, de ésszerűt gép- vagy kéziratos hozzáddat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazást dícsiszolásnak és ha szükséges, tartalmi módosításnak, valamint a törles és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros trónnal: „Jószándú közlést kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasdóosan, kréppel keletes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlszűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírral nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok soroldóról szerkesztői szennében adunk választ. Fényképfelvételek beküldés alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléshez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részeseffük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk. Azokat tehát bejegyzésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrekktúrát ná végez-zük, korrekktúrakonokat csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomatalkat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 11.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésnek árazáása szerint köteles elkészíteni. Minden hozánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem trunk, ha a beküldő válaszbelyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők külé felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegű legelészerebb kisebb helység nevét vagy útjegyét számot röszesíteni. Annak, aki jellegt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűt és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdeklő kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédegy és az állami rendőrség, továbbá a bíróségek, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másától nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legényeigi egyénei az előfizetési díj felet fizetik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánti pézsküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postafelraképkönyvtári csekk-

SZENTKÉPEK, eredeti ULJFESTMÉNYEK, a leg híresebb magyar művészek RÉZKARCAI, Olcsó és izlőses KÉPKERETEZÉS. Kedvező VÉSZLETFIZETÉSI feltételek. Am. kir. CSENDŐRSÉG i. t. tagjainak 10% engedményt ad a

ROZSNYAI KÁROLY csa képosztálva
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 16. TEL.: 864-46.

CSENDŐRÖKNEK, műlogak, részletfizetésre. előlea nélkül!

almanachok és azok hozzátartozói
fotóterek hírek, koronák, stb. a legméretekigben arban
Fogházak díjtalan, fájdalommentes kezelése.
Vias árak: 1000 az Budapest. Erzsébet-körút 13. Tel. 366 17.

PAL MIKLOS

tartós, modern kivitelben, kényelmes rozliol. üzemre kapható:

BÚTOR

RISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz
Független: V. L. Péterffy Sándor-u. 48. Hozzáír. sz. 3830

Négy évtizede vásárolnak legjobb megelegedésre kiváló

hangszereket

REMÉNYI MIHÁLY

Ötösége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola-zenetífőjének.
Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz. Kérjen árjegyzéket!

AMI CIPÓNK AZÉRT erős

MERT **PALMA** A SARKA

AZÉRT TART KIANNYI TELET

MERT **OKMA** A TALPA

számokra befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—1 $\frac{1}{2}$ óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, 1., Bőszörményi-út 21. szám.”

Anonymus. 1. Rangviszonyától függ. 2. Nincs előnye, nem is értjük, mire gondol, hiszen két különböző órson szolgálnak s így szolgálatilag nincs kapcsolatuk. Célszerű a kérdéseket világosabban megfogalmazni. 3. Lexikonban kap választ. 4. Nem látunk okot panaszkodásra; ez inkább a közvetlenség és bizalom jele. Ha mégis sérelmesnek tartja a megszólítást, jelentse a szárnyparancsnok úrnak.

Alperes. Jövő év június végéig havi 33 P 83 fillért kell fizetnie. Hogy miért ennyit s egyáltalában, hogy úgye miként áll, kérjen szolgálati úton felvilágosítást, megírva kérelmében mindazt, amit nekünk írt. Ez nemcsak joga, de anyagi viszonyai rendbentartása miatt, kötelessége is.

Vadlibák. 1—4. Választ a lexikon-rovatban fog kapni. 5. 2 év.

Szabó János III. tőr. A Wladimir—volhaszki hadifogoly-lesezrelő tábor iratainak nyoma nincs. Azt sem tudtuk megállapítani, hogy a táborparancsnok ki volt. — Károly csapatkeresztre való igényjogosultsága beigazolását másként kísérrelje meg. volt előjárókkal. bajtársakkal.

Szabados Ferenc tőr. Kérelmét előterjeszheti: erre útmutatást talál az 1934. évi zsebkönyv 284. és 285. oldalán.

Szebb jövő. 1. Valószínűleg a jövő év elején. 2. Ezt még senki sem tudja. 3. A leírt eset különös méltánylást érdemel.

Zúgó vihar. A vonatkozó rendelet a közétkezéseket is megemlíti, tehát fizetendő az 50 fillér. A január 1-től érvényes új utasítás ezt már nem tárgyalja, az említett időponttól kezdve tehát a közétkezésekbe nem kell a kórházban tartózkodóknak napi 50 fillért befizetnie. A közzétételkor ennek megvan az értelme, mert már egy tag távolléte is komoly hátrány s emellett a napi 50 fillérrel a távollévő a maga osztályát is növeli, erősíti. Ezek a szempontok a közétkezésnél teljesen hiányoznak.

Budapest. Előbbi üzenetünk önnek is szól.

Sokat szenvedő. A sérülési pótdíj odaítélésének feltételeiről az 1935. évi zsebkönyvben kap felvilágosítást.

Salgóvár. Lexikonban kap választ.

Rózsa. Nem számítható be, kérvényt hiába adna be.

J. Záhony. Ezen a címen nem lehet a nyugellátmányt peres úton megtámadni. Az O. F. B. füldek 10 évig mentesek foglalatás vagy végrehajtás alól.

Szerep. A feljelentést a püspökladányi órsonk kell megtennie. A kikérdezést a szerepi lakosra vonatkozólag önnek kell végeznie.

Székely. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Hurgita. Az osztrák háborús emlékérmét f. év október 5-e után már nem lehet kérelmezni (L. Az 1934/23. Cs. K-ban közzétett alaprendelet III. fejezetének utolsó bekezdését).

Katonai szolgálati idő beszámítása. Miután 1933. évben ment nyugdíjba, még a polgári nyugdíjtörvény rendelkezései alá tartozik, ezért a megszakítást tekintetbe kellett venni, tehát a katonai szolgálatot nem számíthatják be.

Szajla. 1938 novemberben.

77.777. 1. A 15 évi szolgálatnál már nincs levonás. 2. Igen. Kérvényt a Belügyminiszter úrhoz (VI/b. osztály) kell beadni. 3. Az új szabályozás jövő év elején jelenik meg. Részleteket írni nem tudunk róla. 4. A Cs.—14. utasítás 26. §-a adja meg a választ. 5. Igen, 7 évet.

Bartis Lajos tthts. Szekszárd. Ujj Tibor ezredes címe: Budapest, V. ker., Falk Miksa-u. 9.

Lámpafény. 1., 2. Az esetenkénti pályázati feltételekbeli kap feleletet kérdéseire. 3. A szárnyaskerékekkel ellátott segédtisztjelöltek kinevezéskor kapják a rozettát. 4. Olvassa el az 1931. évfolyamunkban az igényjogosultsági törvényről közölt cikket.

NE VEGYEN SZŐNYEGET

míg látványos kirakataimat meg nem tekintette. Gépszőnyegek árában már vehet nálam elsőrangú kézzel csomózott magyar perzsa-szőnyeget. Torontáli, buki, argamanszőnyegek és molett-takarók, paplanok, takarók, matracok legolcsóbban. Schill nger szőnyegnagyáruház, Teréz-körtű 13. Védőkártya-kezelés ingyen, fizetési kedvezmények.

Út a börtönbe.

(22.)

(Dr. Jaeger János fegyházi lelkész „Hinter Kerkermauern” című gyűjteményéből fordította Pinczés Zoltán úrnagy.)

En már egész fiatal koromban tetováltattam magamat, de többször meghántam ezt a megdölgötlan lépést, mint ahány hajamszála van. Gyermekekomban sohasem láttam tetovált embert, de még csak nem is tudtam, mi az a tetoválás. Nem csoda tehát, ha a katonaságnál engedtem az első csábításnak. De mit tetováltassak magamra? Bevallom, életem egyik kérdése sem okozott még annyit fejtörést és töprengést, mint ez a „probléma”. Végre hosszú „megfontolás” után döngföttem: a mellem közepére jön a hajor királyi gárdaezred ezredjelvénye (korona és alatta L. betű) az L. betű fölé, azaz a korona és az L. betű közé pedig ezek a szavak: „In Treue Fest” (Sziárdan a hűségben), az L. betű alá pedig: „K. B. Inf. L. Reg.” En ezt akkor nagyon szépenk találtam, (voltak, akik a kivített egyenesen mesterinek mondták) de most, ahányzor ránézek, mindig a szívembe nyíllalik, mert én bizony nem tartottam be, amit a rajzon ígértem. Hány ezer tüzúrás kellett hozzá, amíg elkészült, mennyi fájdalmat kellett alatta és utána elviselnem és mi haszna van az egésznek? Semmi. „In Treue fest!” áll egész életemben kitörhetetlenül a szemem előtt és égeti most is

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK CSILLAROK

Készítetre is legolcsóbban, Csereakció.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sarok.

Kérje a legújabb árjegyzékét!

A m. kir. csendőrség és rendőrség tagjainak árengedmény.

HÁLÓK EBÉDLŐK ÚRISZOBÁK

KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK

BUDAPESTI BUTORSZALONBAN

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.
Nagy választék. Kedvező részlettartással!

MAGYAR

GYARTMÁNY

a mellemet, mert én nem a hűségben, hanem a hűtlenségben voltam szilárd. Ahányszor levetkőzöm, mindig újra bosszandodom miatta.

Nekem azonban akkoriban nem volt elég, hogy csak a mellem van tetoválva. Valami érthetetlen rögeszme vett erőt rajtam, hogy tovább tetováltassam magamat. Másodiknak következett a jobbkaromra egy ezreddobos teljes díszben. Hát ennél butább ideája nem támadt még embernek. De mindezek koronája lett végül, hogy egy leánynak a mellképét, akibe reménytelenül szerelmes voltam, az arcképe után szintén magamra tetováltattam. A tetovált kép tisztességes, mert a hügy, aki mellesleg megjegyezve, az igazgatónak a lánya volt, persze nem fényképezette le magát félméztelenül, de annak, aki rajtam ezt a képet látja, hiába mesélem, hogy szeretelm csak egyoldalú és plátoi volt, senki sem hiszi el, hanem elképzeli magában, micsoda kicszpongások emléke fűzhet hozzá, hogy így megörökítettem. Na és azután következett a hit, remény és szeretet jelképe: kereszt, szív és horgony. Így fest tetát az én testem, akárcsak egy agyáruházz árjegyzeke. Soha életemben nem tudok többé nyilvánosan fürdeni anélkül, hogy feltűnést és undort ne keltssek; borzasztó állapot ez. És hogyan érezhetik magukat még azok, akik a szó szoros értelmében oszmányságokat, meztelen nőket, aljas szavakat vagy jeleneteket tetováltattak magukra!

Fiatal korában az ember rendszerint nem tudja felmérni az ilyen, alapjában véve kicsinek és jelentéktelennek látszó meggondolatlanság következményeit, amikor pedig rájön, késő: soha az életben, semmiféle módszerrel nem lehet többé a tetoválást eltüntetni. Azért nemcsak, hogy önmagát ne engedje senki tetováltatni, de ha látja, hogy más tetoválnak, akadályozza meg azt is minden erejével: később egész életén át hálás lesz neki az, akit így megmentett ettől a megbélyegzéstől.

Erre fogok én is mindig törekedni, ha kiszabadulok. Egyébként szándékosan nem irtam bővebben arról, hogy a tetoválás milyen egyszerű segítőeszköz az ügyesség és a bíróság kezében azáltal, hogy mindig lehetővé teszi a sze-

mélyazonosság kétségtelen megállapítását. Ismétlem: szándékosan nem részleteztem ezt, mert az oknak, amiért az ember a tetoválástól tartózkodjék, nem ennek kell lennie, hanem sokkal szebbnek: az emberi méltóság megővésének.

V.

(Az alábbi leírás is a tetoválás csúnya szokásával foglalkozik. Írója: K. G. római, katolikus nőiellen gyárvimunkás. Születésig szegény vasúti munkások voltak. Elemi végzettség; néhány hónapig a gimnázium első osztályába is járt, egyéb képzettség nem volt. Beutazta Németországot, Angliát, Hollandiát, Belgiumot, Franciaországot, Svájcot és Északamerika nagy részét; angolul és franciául tökéletesen beszél a hollandul is valamit. Büntetési lapján 31 büntetés szerepel: lopás, kelkudulás, csavargás, család, okirathamisítás stb. miatt. Összesen 5 év fegyházal, 3 évi börtönt és 4 havi dologházat áll. Tuberkulózisban meghalt. Jól viselte magát.)

Déli tengeri szigetek, India és Amerika a tulajdonképpeni eredőhelye a tetoválásnak. Valószínűleg már a Cook, Magelhaens és Vasco de Gama matrózai átvették és áthozták ezt a „vad művészetet”; ők lehetnek az első, akik a felfedezett új világrészekben talált „művészek”-kel legelsőként cifráztatták ki a testüket. Erre persze nincsen hiteles adat, de a feltevés igen valószínű. Ha az ember ezeknek a középkori matrózoknak az igen alacsony műveltségét tekintve és azt veszi, hogy számukra az eddig ismeretlen tetoválás új dolgot, frappánsan újat jelentett, amivel otthon majd általános szenzációt lehet kelteni, továbbá, hogy ennek a „művészetnek” az elsajátítása sem szellemi, sem pedig anyagi előkészítést nem igényelt és végül, hogy az eredmény annyira „tartós” volt, hogy egész életre szólott, nyugodtan ténynek vehetjük a fenti feltevést. Az egyébként, hogy a tetoválás ma is elsősorban a matrózok között és pedig a világ minden nemzetének matrózai között van legjobban elterjedve, közismert tény, amit a saját tapasztalataim is megerősítenek. Száz, legkülönbözőbb korú matróz között egyetlenegy nem találni, aki ne lenne tetoválva. A tetoválások ábrájából és terjedelméről, valamint a testrészeiről, amelyen alkalmazták, nagy valószínűséggel lehet következtetni az illető matróz nemzetiségére.

Ha okát keressük, hogy a tetoválás miért és hogyan terjedt el a vad népek között, a feltelet könnyen megkapjuk. Valahol, valamelyik vad „zseni” véletlenül rájött (a véletlennek amúgyis sok találmányt köszönhet az emberiség), hogy vannak növények vagy gombák, amelyeknek nedve, ha a bőr alá fecskendezik, ott feltűnő és többé el nem

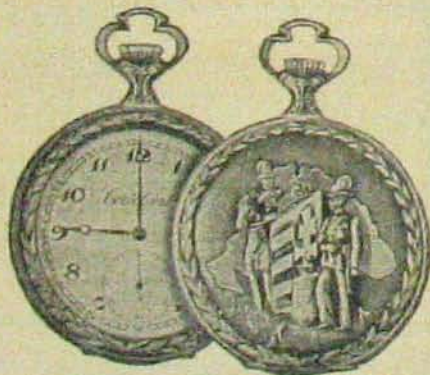
Hasznos, értékes és

a csendőrnek nélkülözhetetlen

egy megbízható, pontos óra.

Cégünk megbízhatóságát igazolja, hogy több mint egy évtizede szállít a m. kir. csendőrségnek a legnagyobb megelégedésre, a legcsekélyebb panasz nélkül.

Órák, ékszeres,
gyűrűk,
cigarettatárcák,
nyakékek,
függők
és mindennemű
emléktárgyak.

Kérje árjegyzékünket!

A csendőrség tagjainak kedvező részlelt ábra szerinti óra P 42.-, havil 7 P részlet.

„Krónosz” óra- és ékszerkereskedelmi Rt.
Budapest, IV., Eskü-út 3. (lélem.)

Telefon: 892-14.

Mielőtt vásárol...

Ha női kabát, ruha, gyermekkabát, szövet, selyem, vászon, szőnyegre, függönyre van szüksége, kérje a REFORM RUHÁZATI nagy képes árjegyzékét.

Reform Ruházati Rt.
Budapest, VI.,
Vilmos császárszék-út 5.

tüntethető nyomot hagy. Legelőször valószínűleg a saját testén próbálta ki az új felfedezést; valami kezdetleges rajzot vagy ábrát szurkált a bőre alá, talán, hogy a zsenialitásának mindenki által látható jelét adja. Talán, hogy valamelyik fekete szépség szívét jobban meghódítsa, vagy pedig — ez a legvalószínűbb —, hogy társainak imponáljon az újszerű valánnival. A találmányát persze nem szabadalmaztatta s így az gyorsan elterjedt. Céja később többféle lehetett: a férfiaknak díszesebbé, harciasabb kinézésűvé tévése, egy család tagjainak megjelölése, egyik vagy másik törzshöz tartozásnak bizonyítása, vagyis mintagy a személyazonosság igazolása, törzsfőnökök és varázslók megkülönböztetése különböző tetovált ábrákkal, amelyeket másnak nem volt szabad alkalmaznia stb. Azt hiszem, röviden ez a tetoválás története. Érdekes mindenesetre, hogyan vált az első, primitív játékból a vadak elsőrendű szociális segédeszközévé.

Említettem, hogy nő vezethette a nagy felfedezők első matrózait arra, hogy a tetoválás szokását átvegyék és Európába átlántálják: gyerekes utánzásai vágy. Ma is ez viszi a főszerepet. Elsősorban ott találkozunk vele, ahol sok ember él szorosan együtt: a matrózok között, de természetesen ezenkívül főleg a másféle kaszárnyákban is. Ennek is megvan a maga oka. A matrózoknál az utazási vagy mellett nagy szerepet játszik, hogy a tetoválást ősrégi matrózszokásnak tekintik. A matrózok nyáron félig meztelenül dolgoznak. Ilyenkor bőven van alkalma a fiatal matróznak megcsodálni az „öregnek” kicifrázott testét, amelyek között néha egészen mutatósak is akadnak. Ő meg ott áll „meztelenül, miat egy tisztított lha” — mondják neki. Világos, hogy sokáig nem bírja ezt a kivételes helyzetét, amelyen egyébként könnyen lehet segíteni, mert nincs hajó, amelyen legalább egy-két ilyen „művész” ne akadna. Idő is van rá bőven, hiszen kedvező viszonyok között a hajót alatt a rendes szolgálaton kívül napokon, sőt heteken át is alig akad tennivaló. Főképpen így volt ez régebben a vitorlásokon, ha hosszabb időn át kedvező széllel tudtak haladni. Unalmában aztán az ember sok minden számárságra reáfangyalodik.

De miféle ábrák születnek és miféle testrészeket? A dr. Kurella „A bűnöző természetrajza” című nagyszerű munkájában közölt ábrák Rafael Madonnái ahhoz képest, amiket az ember a valóságban, de amelyeket természetesen nem lehet könyvben publikálni. Már említettem, hogy az ábrák rajza, nagysága és a testrész, ahol alkalmazták, jellemző az egyes népekre. A legizlésebb a norvég: lángoló szív, horgonnyal és keresztrel a mellett, azután keresztbefektetett két horgony, láncsal és valami jelmonddal, ez náluk szinte szabály. Hasonlítanak hozzájuk a svédek, a dánok, azután sok tekintetben az angolok és a németek, de az utóbbi kettőnél már gyakrabban találkozunk dísznóságokkal is.

(Folytatjuk.)

Ma nappal kezdődőleg nagy karácsonyi vásárt rendezek az igen tisztelt Csendőr urak részére mégpedig úgy, hogy a szigorúan szabott árainból 10 % kedvezményt nyújtok. Kinek órára, ékszerre van szüksége, kérjen portómentes választék csomagot

NEUBART SÁNDOR
órák és ékszerész a Székesfehérvár

A kapkodó munka köveikezménye.

(Megtéjtés.)

A folyó évi 20. számunk pályázatában olyan eseteket írtunk le, melyekből világosan kitűnik, hogy a szereplő csendőrök intézkedései jórészt helytelenek, sőt hibásak voltak. Ezeket kellett a pályázóknak megjelölni, hivatkozva a helyes eljárás tartalmazó utasítások, szabályzatok pontjaira.

A helyes megtéjtést az alábbiakban adjuk:

Az őrsparancsnok jogosult 3 fős járort kivételesen, mert a Szut. 531. pontja szerint ő a felelős a karhatalom erejéért. De már helytelen volt intézkedése abban, hogy a járórnek nem ő volt a parancsnoka, mert a Szut. 570. pontja értelmében az őrsparancsnok felelős az őrskörlet állapotáért és ebből következik, hogy ott, ahol a bírósági végrehajtó sürgősen karhatalmat igényel az őrsparancsnoknak jelen lenni a fenti felclősségből következő kötelessége. A karhatalom igénybevételének oka nem lehet közömbös, most pedig nem mindennapi esetről volt szó. Ilyennél pedig ott a helye a parancsnoknak.

A járórnek a tüzhöz való irányítása helyes, mert a Szut. 524. pontja szerint a közbiztonsági szempontból fontosabb és sürgősebb szolgálatot kell teljesíteni. Ha egyszer úgy látta, hogy a végrehajtó mellé a helyzet miatt 3 fős járór kell, akkor nem lehet ezektől egy főt elvenni, mert a karhatalom eredményes fellépését kétségessé teszi ezzel. Viszont azt sem teheti, hogy egyedül menjen a tüzhöz, mert nem tudhatja előre, hogy ott mi a helyzet?

**A CSENDŐR
VÁSÁROLJON**

MÁREER

**EGYENRUHÁZATI
INTÉZETÉBEN
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 321.78**

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

*45 év óta fennálló szakképzett
egyenruhászabóság és sapkaműhely*

Az, hogy a járőr irányítása után az őrsparancsnok bevonul a laktanyába azért, mert ott nincs senki, helytelen a Szut. 135. pontja értelmében illetve azért, mert a Szut. 572. pontja szerint a tüzesetnél, mint fontos eseménynél, neki kell a nyomozást vezetnie. Ettől eltekintve: a Nyut. 201. pontjában elrendelt bejelentésnek is csak akkor tesz eleget, ha a helyszínen nyeri a tájékozottságát. Végül azért is ott kellett volna lennie, mert a tüzesetől lehetnek olyan körülmények, melyeknek felkutatása az őrsparancsnok elsőrendű kötelessége (bujtogatás, bérkérdés, stb.).

A tűznél megjelent járőr teljes egészében mellőzte a Szut. 318. pontjában előírtakat. De mellőzte a Szut. 323. pontjában írtakat is, mikor egyszerűen csak megbilincselte az embereket anélkül, hogy elfogta volna őket. Ha pedig már elfogta, akkor, mint gyújtogatónak, veszélyeacnek kellett volna tekinteni s ebből következnie, hogy őrszűkre nem lehet egy csendőrt kijelölni. Két csendőrt őrszűkre adhatott volna, mert a tűz oltásánál segítszük a Szut. 512. pontja szerint nem lehet s bizonyos, hogy már a községi tűzoltóság is helyszínen van ekkor.

A járőrvezető helytelenül cselekedett, mikor telefon-jelentést tett, mert a bejelentést az őrsparancsnok végzi, a járőrvezetőnek tehát csak hozzá kellett volna jelentenie. (Szut. 517., 518.) Igaz, hogy nem ekkor, hanem csak későbbben kellett volna jelentenie, akkor, midőn elvégezte a tüzeset nyomozását.

A járőrvezetőnek a Szut. 431. pontjában előírtak szerint a gyanút alátámasztó adatokat kellett volna előbb beszereznie s csak azután a kikérdezéshez keadni. Beszéréssel megelégedni igen nagy mulasztás, ez mellőzése a Szut. 413., 414., 415. pontjaiban előírt eljárásoknak. Mi lesz majd a tárgyaláson, ha nincs bizonyíték?

Eppen ezek miatt nem lehetett volna Kovács csendőrt az elfogottakkal a helyszínről útbaindítani. De ha már így tett a járőrvezető, a Szut. 268. pontjában írt kötelességét — az írásbeli parancs kiadását — ne mulasztotta volna el. De annyit már igazán tudnia kellett volna, hogy a Szut. 319. pontja szerint az őrsparancsnoksághoz kísértesse az elfogottakat, hiszen az őrsparancsnok is otthon van. A községi fogdába menni a foglyokat? Hol maradt a Szut. 557. és 558. pontjában írt kötelesség teljesítése?

Helytelen Kovács csendőr eljárása, hogy kocsira vitte (Szut. 540/3. pont.)

A II. eset hibás:

A jelentkezés nemcsak azért volt helytelen, mert nem katonaiállományú feljebbvalónál történt, hanem azért is, mert furdőhelyen V/16—X/1-ig ilyen jelentkezések nincsenek előírva. Tudnia kellett volna az őrsparancsnoknak a Szolg. Szab. I. 330/11. pontját s akkor nem igazolta volna a két tizedest oldalgyvertek hiánya miatt. Miután a csendőrnök hatáskörébe esik ilyen tekintetben az ellenőrzés,

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-út 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jélti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) ruhát, levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

vidéki megbízottak

A magyar kir. csendőrtiszti és attisztai kar kipróbált, megbízható bevásárlási helye a

TRIBON

RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
TELEFON: 392-85, 312-97. fizetési jellelékek.

joga volt a parancsa teljesítését megtagadókat elfogni (Szut. 507/d. alpont). Fogolykísérő járőr a Szut. 94. pontja szerint tiszteletadást nem teljesít. A foglyokról nem tény-vázlatot kellett volna készítenie a Szut. 508. pontja értelmében, hanem csak jelentést s ugyane pont szerint azokat a legközelebbi honvéd állomásparancsnokságnak kellett volna átadni. És nem a csapatparancsnokságnak kellett volna jelenteni az elfogást, hanem a közvetlen előjáró parancsnoksághoz ugyane pont szerint. Végül a Nyut.-ban erre az esetre semmiféle bejelentési kötelezettség nincs előírva.

A fentieket leginkább megközelítő megoldást Jurányi Antal őrnagy (vezényelt a nyomozó tanfolyamra) küldte be, a jutalmat neki ítéltük. Megdicsérjük igen jó munkájáért: *Vass Ferenc* csd.-t (Csolnok-Augusztatelep), *Jó munkát küldtek: Bérczes János* törm. (Szajol), *Czizmazia Endre* csd. (Nyírad), *Fülöp József* alhdgy. (Toponár), *Görbe Béla* őrn. (Rákóczifalva), *Mészáros Mihály* törm. (Siklós), *Patakfalvi József* tthts. (Nyírad), *Szabó Dénes* csd. (Perkáta) és *Szernai Endre* csd. (Hollóháza).

A szorgalom jutalma.

(Pályázat)

A lapunk évfolyamsorozatában hirdett pályázatokra bajtársaink százával, összevéve pedig ezrével küldöttek be pályamunkákat. A nevek általában pályázatról-pályázatra változnak, vannak azonban bajtársaink, akik hűségesen és kitartó szorgalommal kísérik figyelemmel ezt a rovatunkat is, majdnem minden pályázatban résztvesznek. Természetes, hogy sokan kaptak már közülük jutalmat, vannak azonban olyan szorgalmas bajtársaink is, akiknek a munkáinál mindig akadott jobb és vagy esért, vagy pedig azért nem nyertek még jutalmat, mert az egyaránt jó pályázatok között megtartott sorabűzés során a szerencse nem rájuk nézett. Meg-érdemlik tehát, hogy számukra ezt a mostani külön pályázatot kiírjuk, mert a kitartó szorgalom nemcsak tiszteletreméltó, hanem gyakorlatilag is rendkívül értékes tulajdonság.

A résztvenni óhajtok írják meg nekünk, hogy lapunk melyik számaiban közölt pályázatokon vettek részt és melyik lapoldalakon említettük meg a nevüket. Azt, aki a legtöbb pályázaton vett részt, díszes, értékes asszaili órával jutalmazzuk, a másodiknak és harmadiknak pedig csendőrtárggyú, művész, bekeretezett festményt küldünk ajándékba. Határidő: január 1. az eredményt a január 15. számunkban fogjuk közölni.

A szerkeztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS szerkesztő.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Gyóry Aladár.